

Erasmus+

2019-1-PL01-KA203-065784

HIGH 5

INTEGRATED DESIGN

SET OF PRESENTATIONS
FOR STUDENTS

2019-1-PL01-KA203-065784

INTEGRATED DESIGN - Set of presentations for students (Estonian language version)

© High5 Erasmus+ project consortium, 2022

Lodz University of Technology, Poland

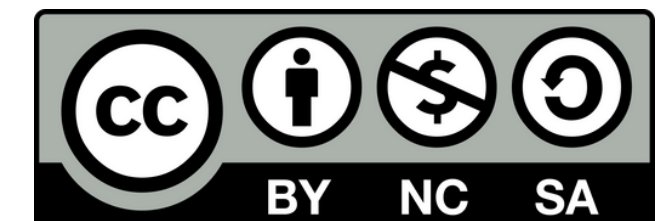
University of Thessaly, Greece

University of Aveiro, Portugal

University of Library Studies and Information Technologies, Bulgaria

Tallinn University, Estonia

This work is licensed under CC BY-NC-SA (<https://creativecommons.org/licenses/by-ncsa/4.0/>). This license allows users to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format for noncommercial purposes only, and only so long as attribution is given to the creator. If you remix, adapt, or build upon the material, you must license the modified material under identical terms.

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

TABLE OF CONTENTS

List of presentations in the Estonian language:

1. Integreeritud disain - Transdistsiplinaarne metoodika integreeritud disaini kasutamiseks kõrghariduses
2. Integreeritud disain - avastamise etapp
3. Probleemi defineerimise etapp
4. Persooni loomine
5. Ajurünnak
6. IMPLEMENTEERIMINE - Muutke oma idee reaalsuseks
7. MIKS ME PEAME RÄÄKIMA JÄTKUSUUTIKKUSEST?
8. Ringmajandus
9. Ettevõtlus
10. Ettevõtete sotsiaalne vastutus
11. Efektivsete esitluste tegemine
12. Piktogrammide disainmõtlemises

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Integreeritud disain

Transdistsiplinaarne metoodika integreeritud disaini kasutamiseks
kõrghariduses

Mis on integreeritud disain?

Sõnasta vähemalt kolm asja või mõtet ja pane need kirja!

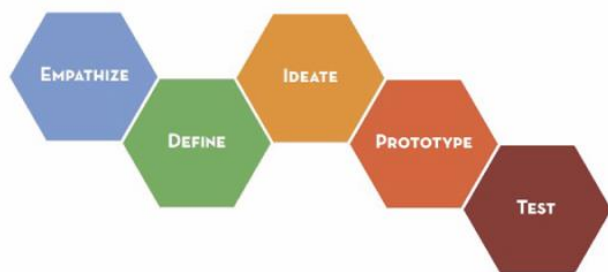

Integreeritud disain (ID)

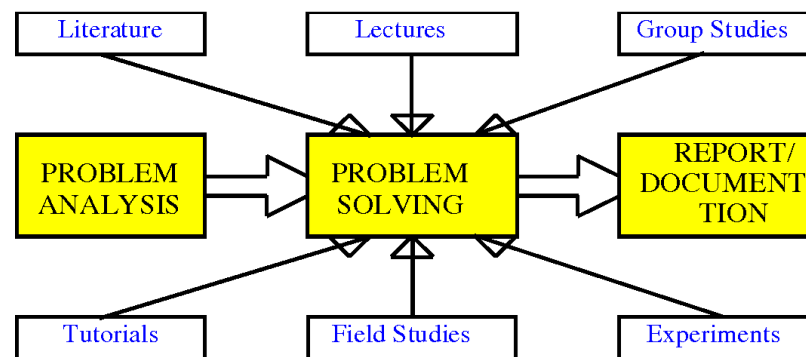
Mis see on?

- See on uus **metoodika**, mida kasutatakse **projektides**.
- Metoodika põhineb **disainmõtlemisel (DT)** ja **probleemipõhisel õppel (PBL)**.

d.

Source: d.school, Stanford University

Source: PBL model at Aalborg University

Integreeritud disain

Mis see on?

- Probleeme koheldakse nagu **väljakutseid**.
- Peamiseks eesmärgiks on leida oma väljakutsele **parim lahendus**.
- **Loovus** on esmatähtis!
- Kogu disainiprotsessi jooksul arvestatakse **jätkusuutliku arengu ja ringmajanduse aspektidega**.

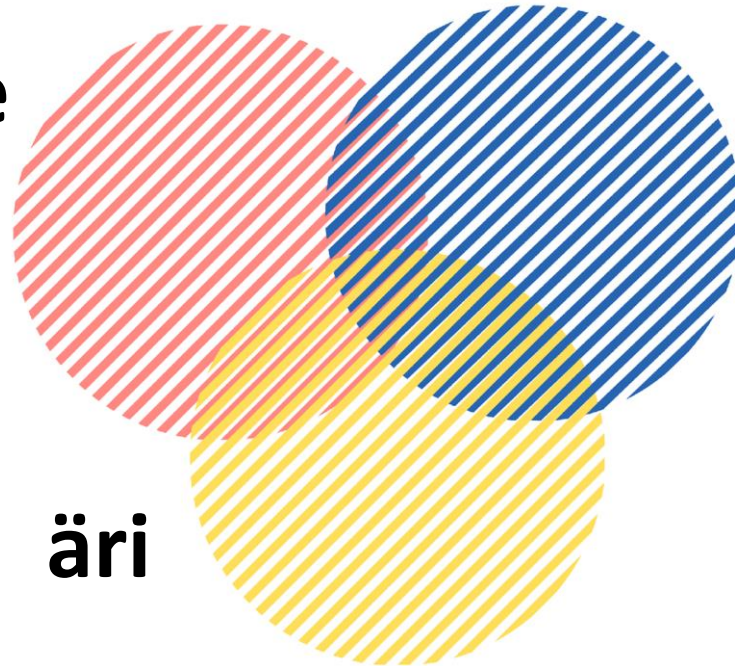
Source: United Nations

Integreeritud disain...

...on meetod inimeste vajaduste ja soovide rahuldamiseks tehnoloogiliselt teostataval ja strateegiliselt elujõulisel viisil

inimene

tehnoloogia

+

Source: Own creation

Integreeritud disain

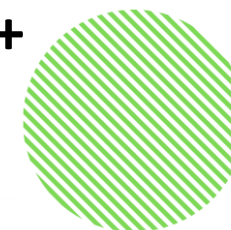
- Meetod inimeste vajaduste ja soovide rahuldamiseks tehnoloogiliselt teostataval ja strateegiliselt elujõulisel viisil.
- Tooted, mis ei loo väärtust inimestele, ei tooda tulu ka ettevõttele.

inimene

tehnoloogia

+

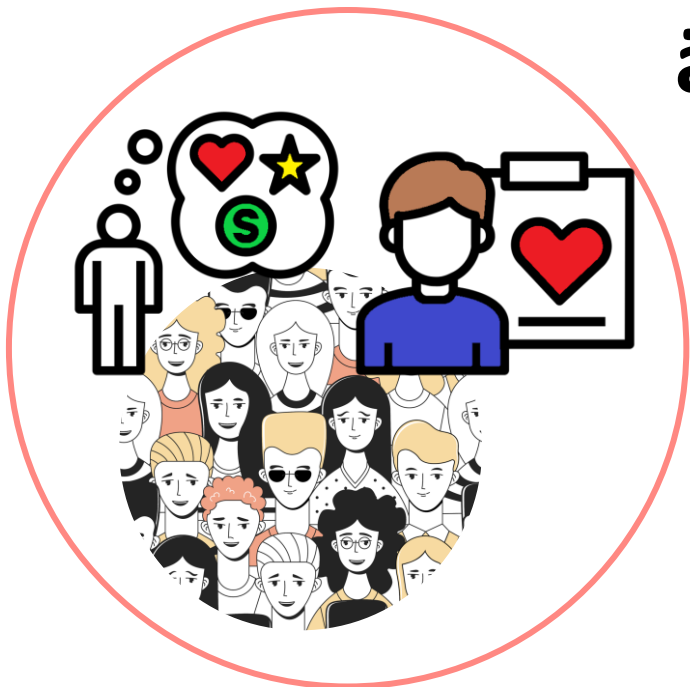
**jätkusuutliku
arengu
aspektid**

Source: Own creation

ID-s sisalduvad aspektid

äri

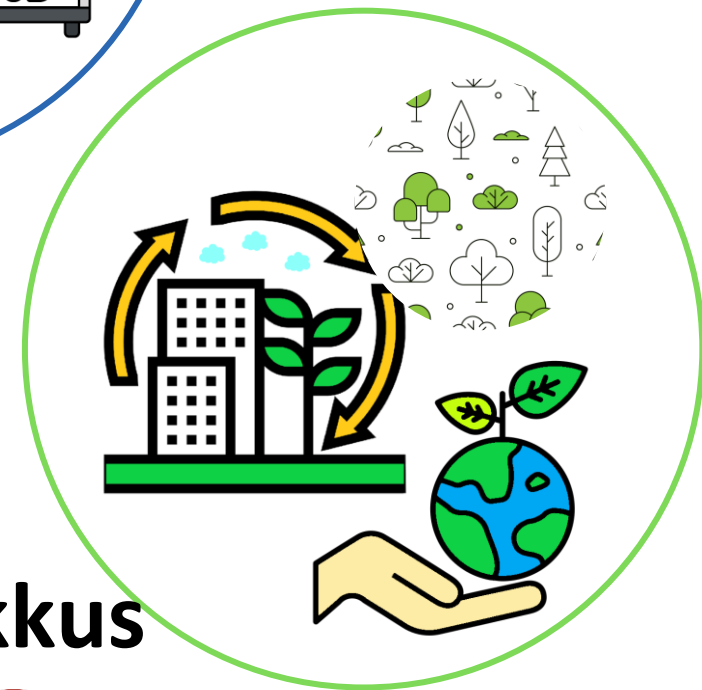
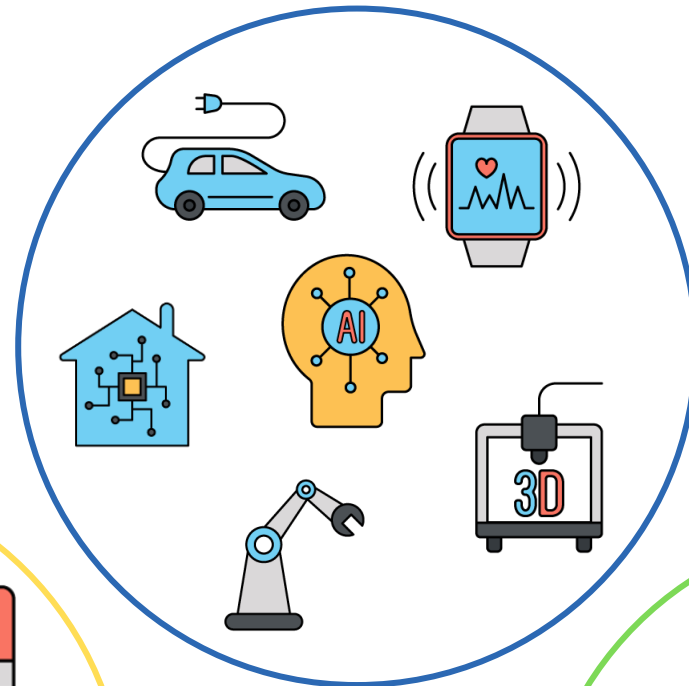
tehnoloogia

inimene

jätksuutlikkus

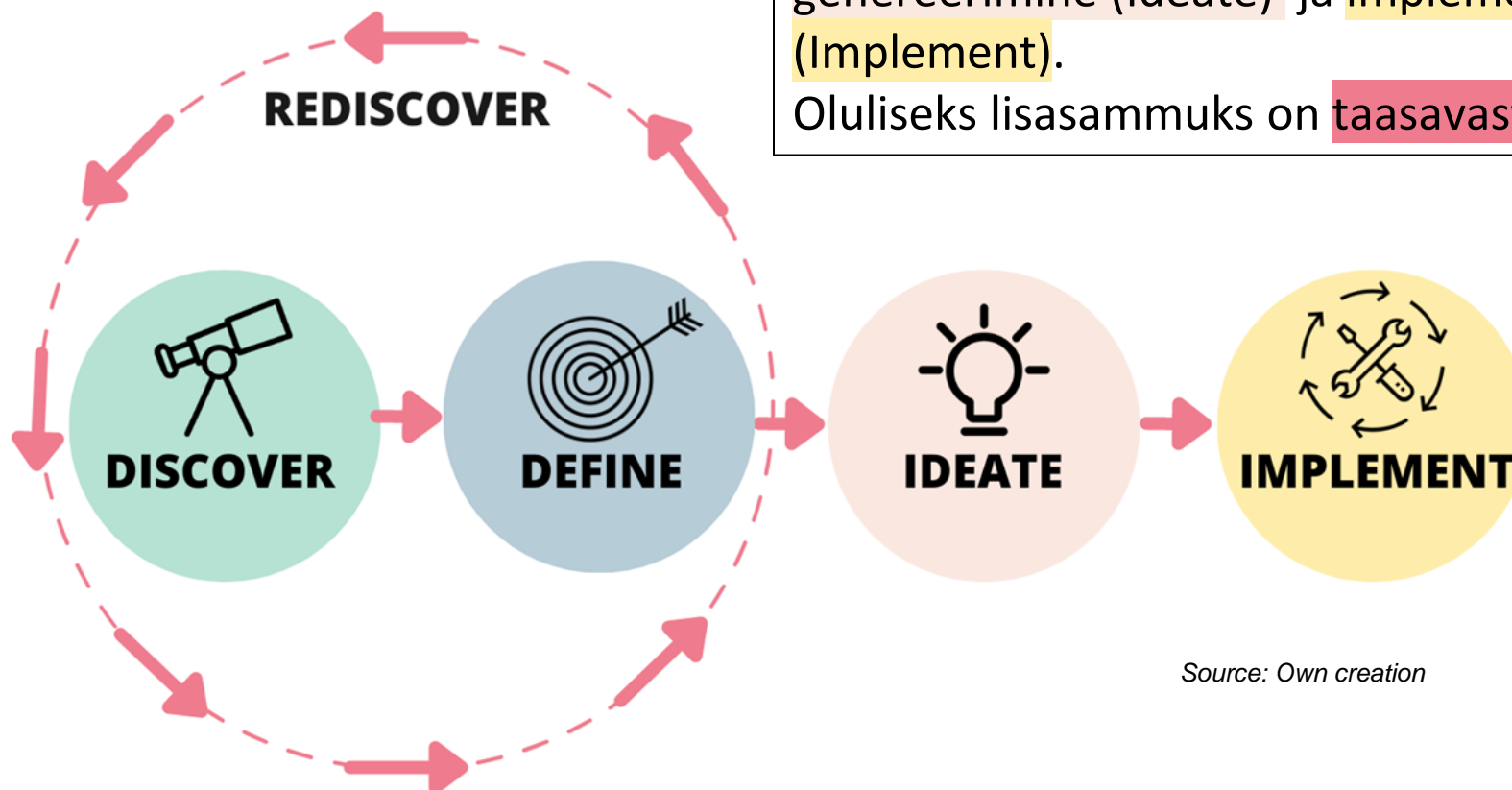

Source: Own creation

Integreeritud disaini etapid

Integreeritud disain koosneb neljast peamisest etapist: Avasta (Discover), defineeri (Define), ideede genereerimine (Ideate) ja implementeerimine (Implement). Oluliseks lisaammuks on taasavastamine (Rediscover).

Source: Own creation

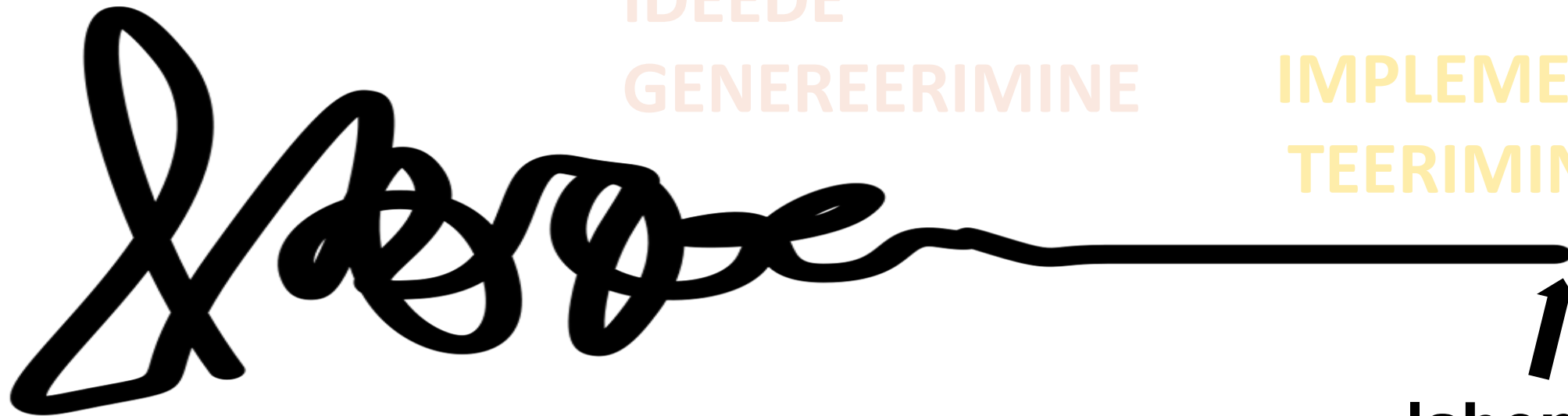
Integreeritud disain ei ole lineaarne protsess

AVASTA

IDEEDE

GENEREERIMINE

IMPLEMEN-
TEERIMINE

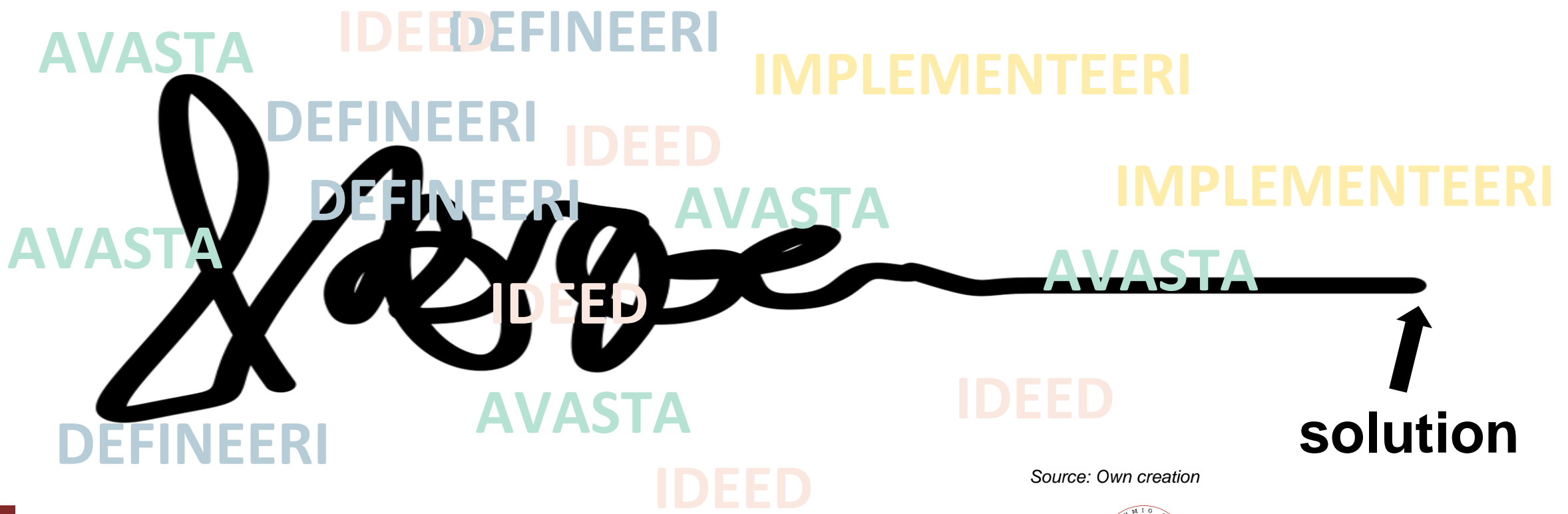

DEFINEERI

lahendus

Source: Own creation

Integreeritud disain on iteratiivne protsess

Source: Own creation

Integreeritud disain on iteratiivne protsess

- **Itereerimine** – mingi tegevuse või protsessi kordamine parema tulemuse saavutamiseks.
- Kujunamine ja probleemide lahendamine saab aset leida mittelineaarsel kujul. Seega võimaldab itereerimine parandada tulemusi ning ületada ebaõnnestumised –
 - *“It is OK to fail”*.

Source: Own creation

Integreeritud disain: AVASTA

Avastamise etapp on disainmõtlemise protsessi alguses. See kujutab endast teemaga tutvumist ja selle mõistmist.

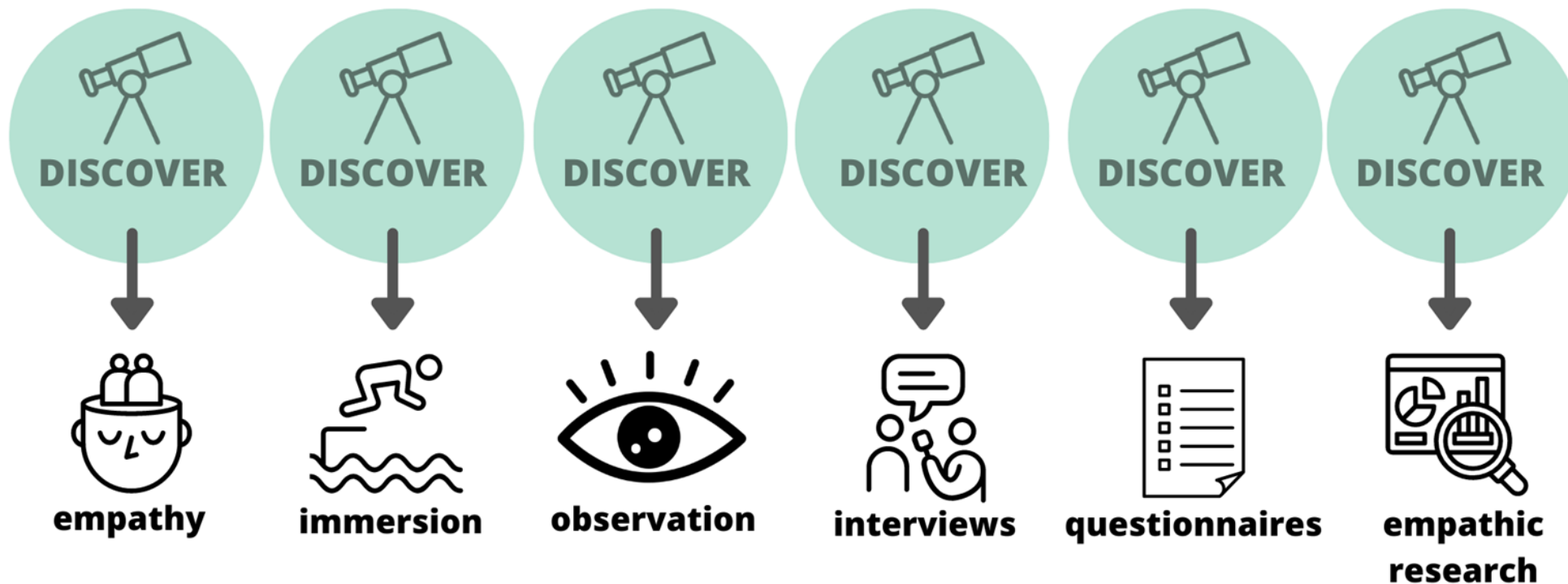
Avastamise etapi saab jagada järgnevateks sammudeks:

- Teemaga tutvumine – seoste loomine;
- Uurimistöö tegemine erinevate allikate abiga (internet, teadusartiklid, raamatud jms);
- Ümbritseva observeerimine;
- Intervjuud ekspertide, sihtgrupiga jne.

Avastamise etapi eesmärgiks on silmaringi laiendamine!

Integreeritud disain: AVASTA

Source: Own creation

Integreeritud disain: DEFINEERI

Peale **avastamise** etappi tuleb saadud infost teha kokkuvõte ning lõpetada andmeanalüüs.

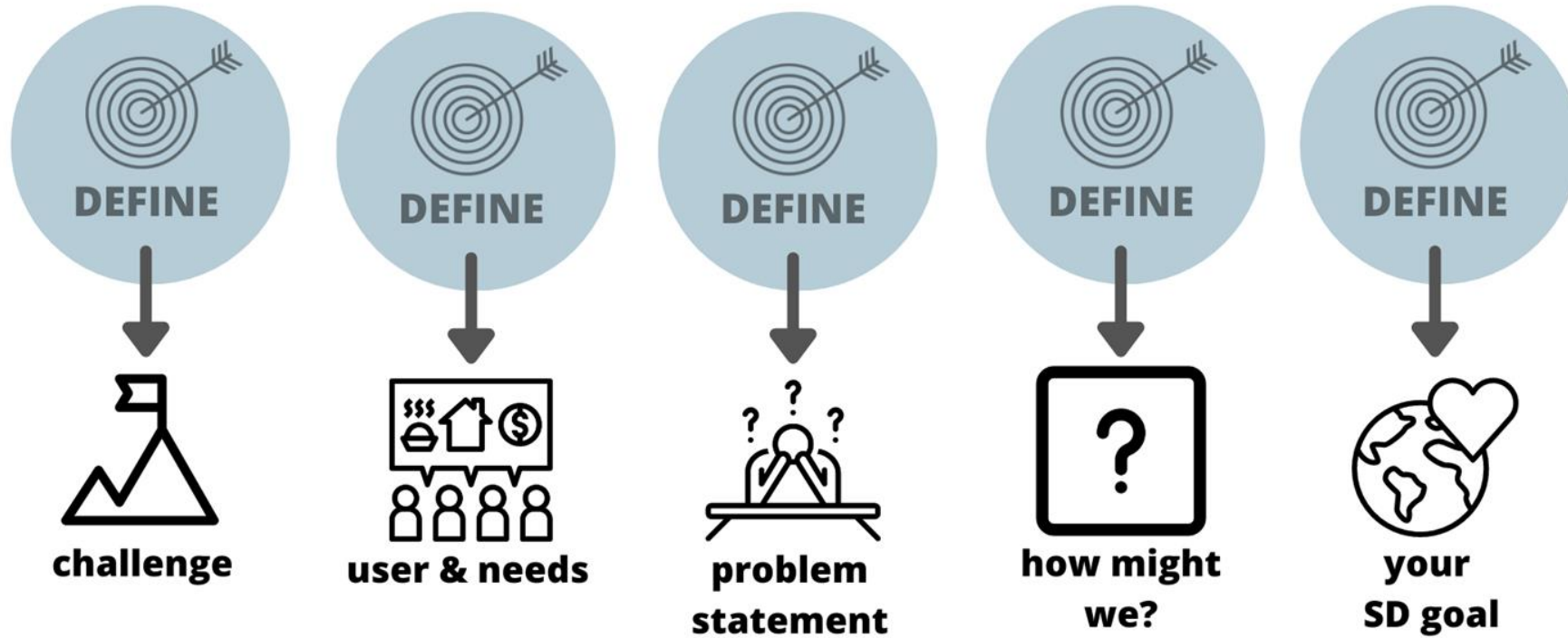
Mida me peaksime defineerima?

- **Väljakutse**, millega projektis kokku puututakse.
- **Sõnastama probleemi**, mida projekti käigus lahendada hakatakse.
- Oma **kasutajad ning nende vajadused** - sihtgrupi, kellele hakatakse lahendust looma.
- **Jätkusuutliku arengu eesmärgid (SDG)**, mis on fookuses oleva väljakutse või probleemiga seotud.

Defineerimise etapp on ID protsessis edasi liikumiseks äärmiselt oluline.

Integreeritud disain: DEFINEERI

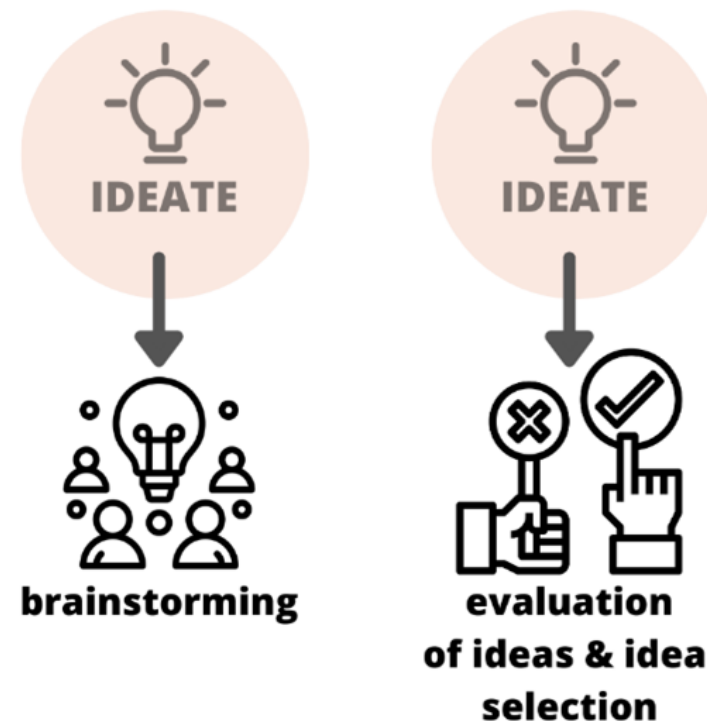
Source: Own creation

Integreeritud disain: IDEEDE GENEREERIMINE

IDEEDE GENEREERIMINE ON:

- (1) Ideede loomine
(On olemas palju erinevaid ajurünnaku strateegiaid)
- (2) Ideede hindamine
- (3) Idee(de) valimine

Source: Own creation

Integreeritud disain: IDEEDE GENEREERIMINE

Mis on ajurünnakute puhul oluline?

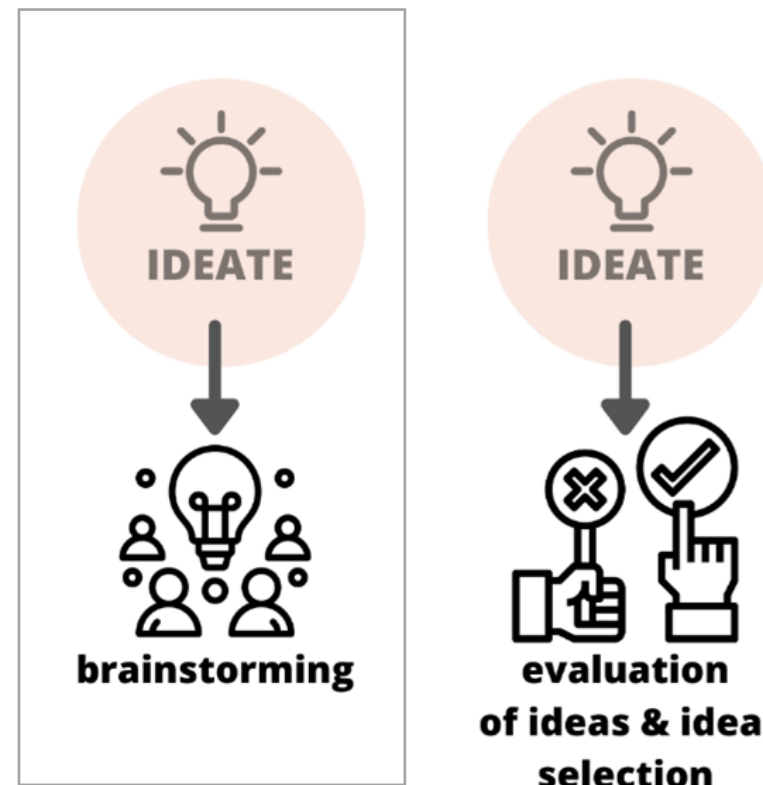
Ära anna hinnanguid!

Kastist välja mõtlemine!

Ole loov!

Mida rohkem seda parem!

Source: Own creation

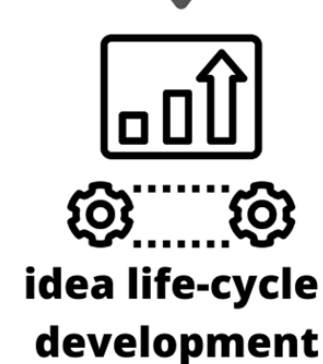
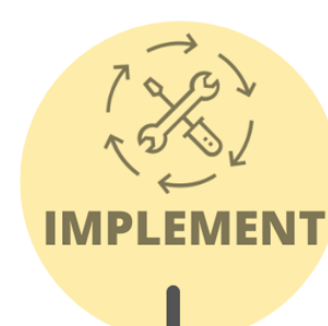
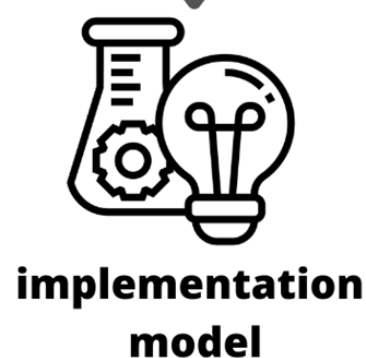
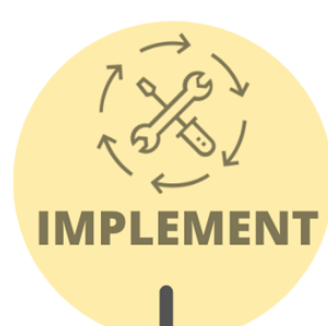
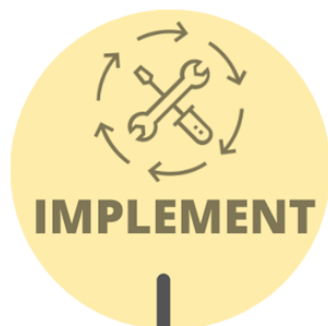
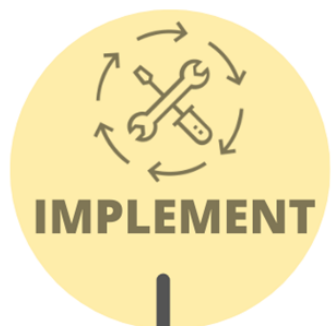
Integreeritud disain: IMPLEMENTEERIMINE

- **Implementeerimise** etapi eesmärk on teha idee reaalseks ning käegakatsutavaks.
- **Implementeerimise** etapp koosneb mitmetest sammudest:
 - Valitud ideest prototüübi loomine.
 - Idee testimine ja tagasiside kogumine.
 - Idee turundamise plaani loomine.
 - Idee elutsükli arendamine.

Integreeritud disain: IMPLEMENTEERIMINE

Source: Own creation

Tänan!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

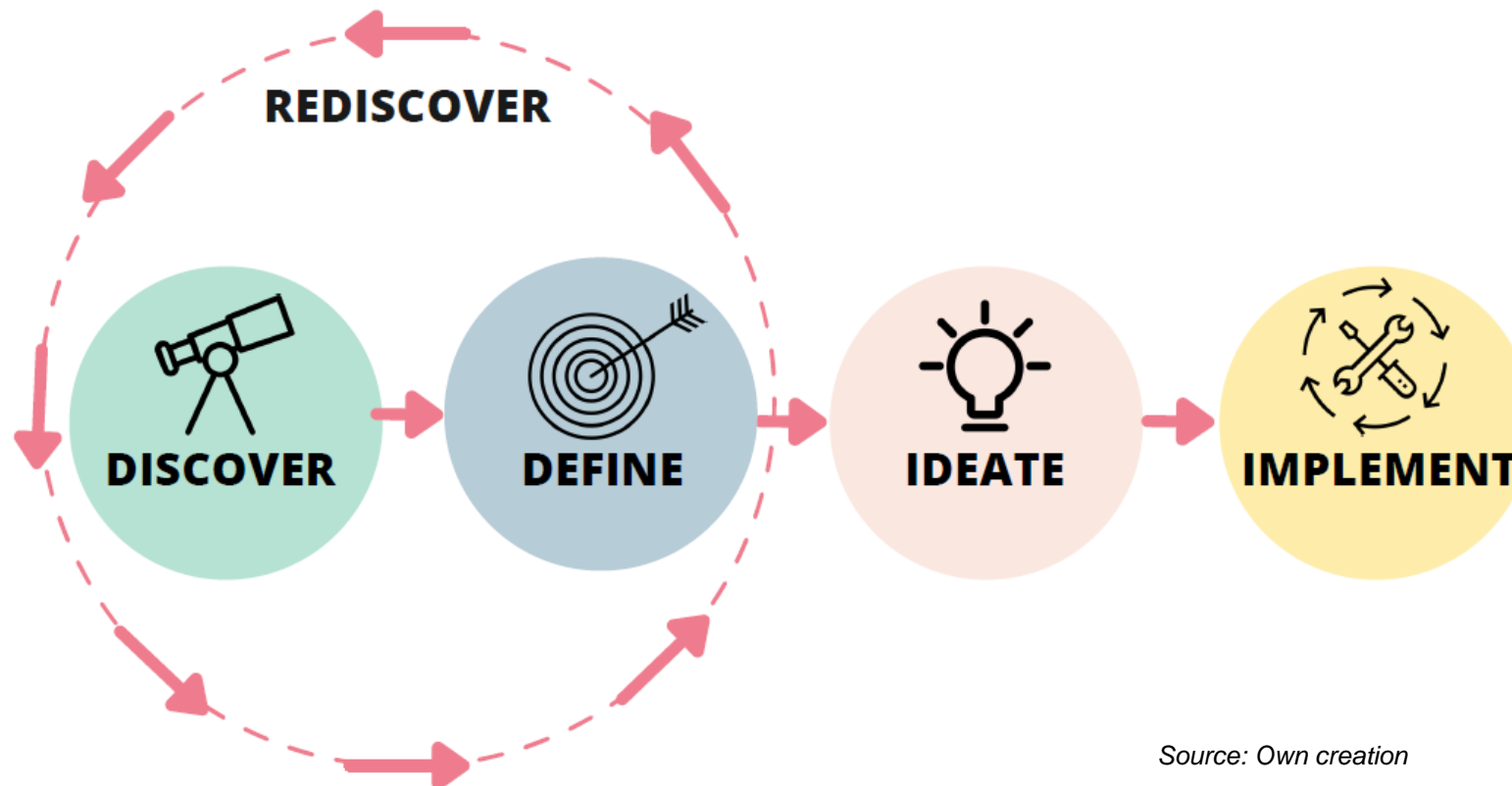

Integreeritud disain: avastamise etapp

Jätkusuutliku arengu kontekstis

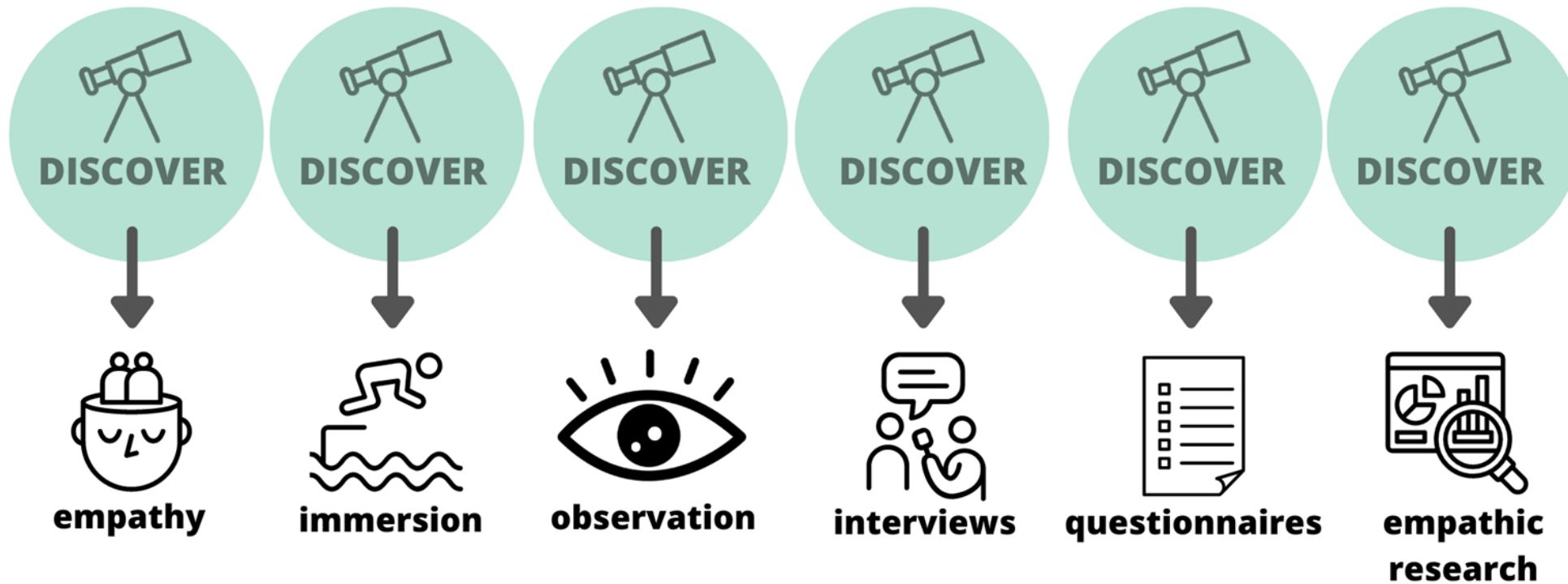

Integreeritud disaini esimene etapp

Source: Own creation

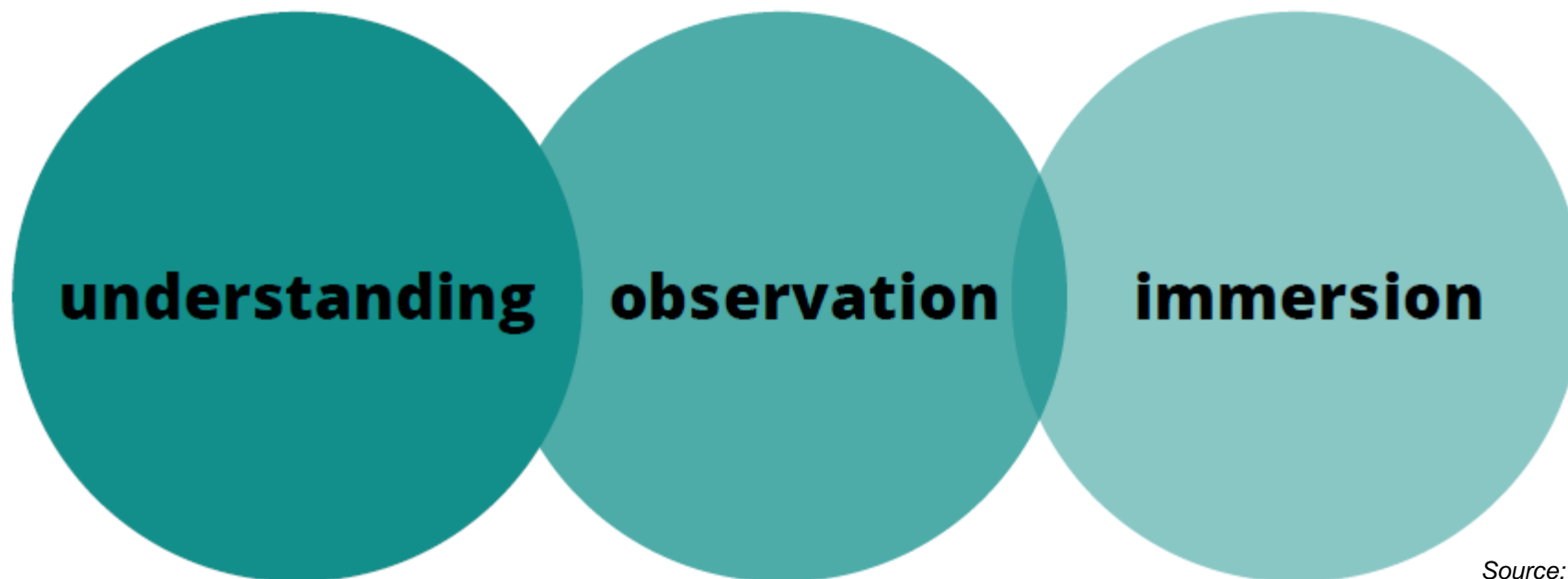
Avastamise - tööriist

Source: Own creation

Juurdlemine ja uurimine

- Empaatia võib sageli jagada kolmeks eraldiseisvaks, kuid omavahel põimunud sammuks, milleks on mõistmine, vaatlemine ja teemasse süvitsi minemine.

Source: Own creation

Juurdlemine ja uurimine

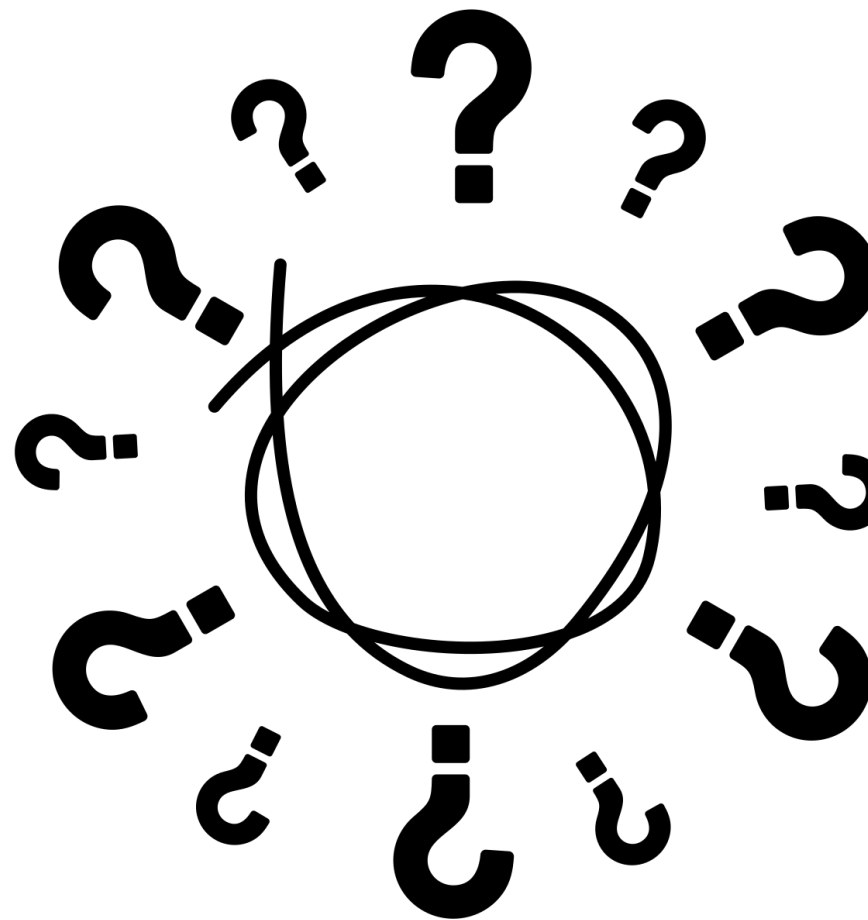
- Meetodid: persoonad (Mida nad ütlevad, tunnevad, teevad, mõtlevad?)
- Intervjuud (avatud ja suletud küsimused, ettemääratud või olukorrast juhitud, online või fookusgrupp)
- Küsimustikud
- Vaatlused
- Teemasse süvitsi minek, osalusuuring

Probleemipüstitus

Mõtlemise harjutus

Püüdke ühe minuti jooksul vastata järgmistele teie teemaga seotud küsimustele:

- Milles on probleem?
- Kelle probleem see on?

2021. aasta suurimad keskkonnaprobleemid ^{HIGH 5}

Kehv valitsemine

Toidujäätmed

Elurikkuse kadu

Plastiku reostus

Metsade vähenemine

Õhureostus

Liustike sulamine ja maailmamere tõus

Ookeanide hapestumine

Põllumajandus

Toidu ja vee puudus

- Saaste vältimine
- Jätkusuutlik liikumine
- Ökoturism
- Jätkusuutlik toit
- Roheline mõtlemine

2021. aasta suurimad keskkonnaprobleemid

Kehv valitsemine
Toidujäätmed
Elurikkuse kadu
Plastiku reostus
Metsade vähenemine
Õhureostus
Liustike sulamine ja maailmamere tõus
Ookeanide hapestumine
Põllumajandus
Toidu ja vee puudus

- Saaste vältimine
- Jätkusuutlik liikumine
- Ökoturism
- Jätkusuutlik toit
- Roheline mõtlemine

2021. aasta suurimad keskkonnaprobleemid **HIGH 5**

Kehv valitsemine
Toidujäätmed
Elurikkuse kadu
Plastiku reostus
Metsade vähenemine
Õhureostus
Liustike sulamine ja maailmamere tõus
Ookeanide hapestumine
Põllumajandus
Toidu ja vee puudus

- Saaste vältimine
- Jätkusuutlik liikumine
- Ökoturism
- Jätkusuutlik toit
- Roheline mõtlemine

2021. aasta suurimad keskkonnaprobleemid ^{HIGH 5}

Kehv valitsemine

Toidujäätmed

Elurikkuse kadu

Plastiku reostus

Metsade vähenemine

Õhureostus

Liustike sulamine ja maailmamere tõus

Ookeanide hapestumine

Põllumajandus

Toidu ja vee puudus

- Saaste vältimine
- Jätkusuutlik liikumine
- Ökoturism
- Jätkusuutlik toit
- Roheline mõtlemine

2021. aasta suurimad keskkonnaprobleemid

Kehv valitsemine
Toidujäätmed
Elurikkuse kadu
Plastiku reostus
Metsade vähenemine
Õhureostus
Liustike sulamine ja maailmamere tõus
Ookeanide hapestumine
Põllumajandus
Toidu ja vee puudus

- Saaste vältimine
- Jätkusuutlik liikumine
- Ökoturism
- Jätkusuutlik toit
- Roheline mõtlemine

Jätksuutliku arengu eesmärgid

<https://www.hiltonfoundation.org/sdgs>

Jätkusuutliku arengu eesmärkide (SDG) õppekaardid

SDG kaardid sisaldavad enam kui 200 küsimust, mis on seotud nelja mõõtmega – sotsiaalse, ökoloogilise, maailmavaatega seonduva ja majandusliku. Need pakuvad jätkusuutlikkusele süsteemset lähenemisviisi, et aidata tuvastada tegevusi ja lahendusi, mis aitavad asjakohaselt globaalseid eesmärke täide viia.

Allikas: erakogu

Pange käed külge!

1. Iga meeskond saab hulga SDG kaarte
2. Vaadake kaarte ning valige välja millised SDG-d haakuvad teie teemaga kõige paremini (5 min)
3. Üks kaart jääb üle - andke see tagasi
4. Igaüks teist valib ühe SDG kaardi
5. Töötage oma teema kallal ning siduge SDG kaardid sellega kokku

Kodutöö

- Esitage oma teemaga seotud parimad võimalikud vastused/lahendused SDG kaardil olevatele küsimustele.
- Iga meeskonnaliige tutvustab 1 minuti jooksul, kuidas on tema käes oleva SDG kaart teie meeskonna teemaga seotud.

Lisainfot SDG-de kohta

- **Näitajate ülevaade, sealhulgas metaandmed ja selgitused** - <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/> and https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework%20after%202020%20review_Eng.pdf
- **Riikide profiilid** - <https://country-profiles.unstatshub.org/>
- **ÜRO andmekataloog** - <http://www.sdg.org/#>
- **ÜRO, GRI and PwC raporteerimise juhend** - https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI_UNGC_Business-Reporting-on-SDGs_Analysis-of-Goals-and-Targets.pdf
- **Ülevaade SDG-dega seonduvatest globaalsetest andmetest** - <https://sdg-tracker.org/>
- **SDG Raport 2019** - <https://www.sustainabledevelopment.report/>
- **Ülevaade Eestis läbiviidud SDG-de täitmise jälgimisest** - https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26136Estonia_Main_messages_VNR_Estonia_2020_700.pdf
- **Eesti alane tööriist** - <https://tamm.stat.ee/>

Aitäh!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Erasmus+

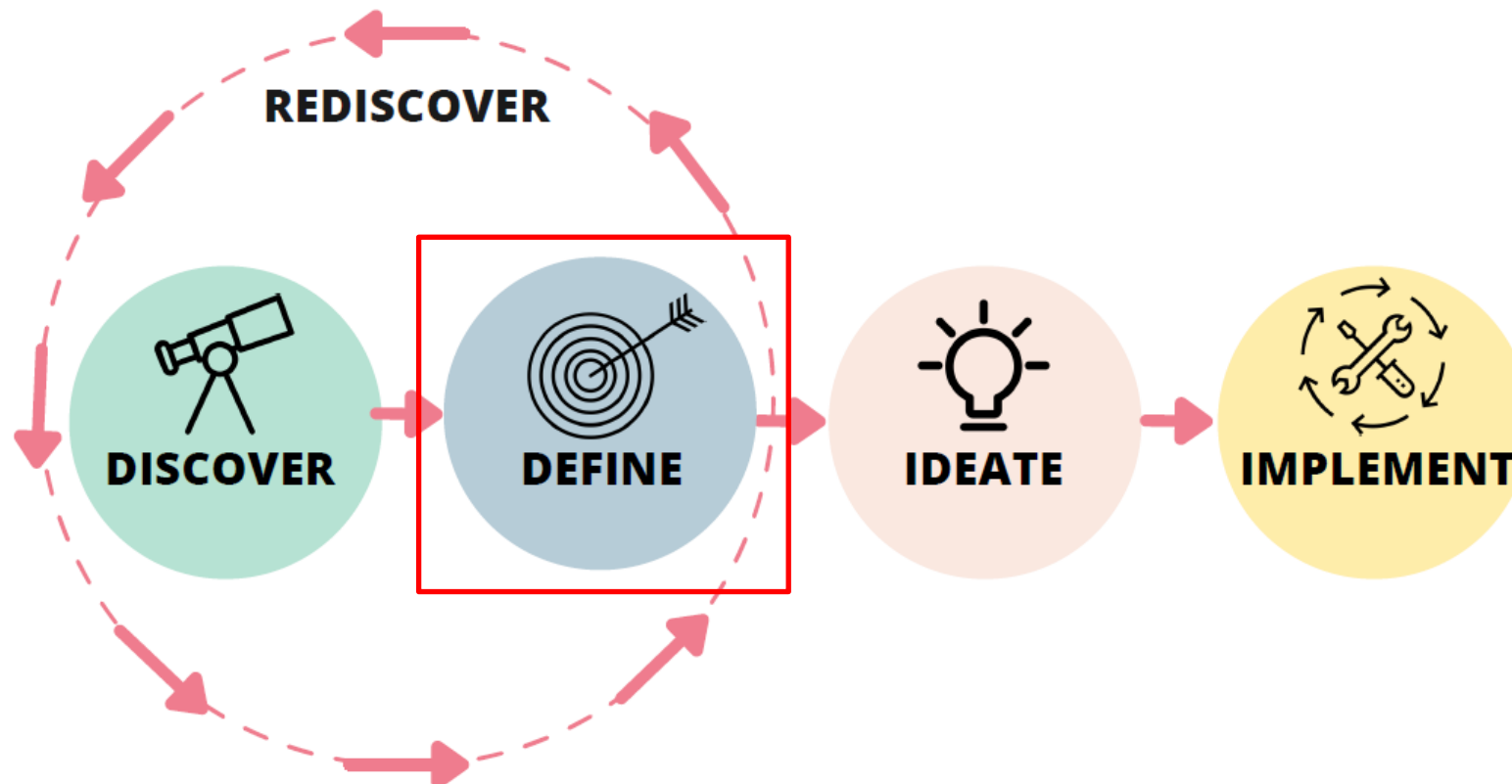
Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Problemi defineerimise etapp

Teine etapp

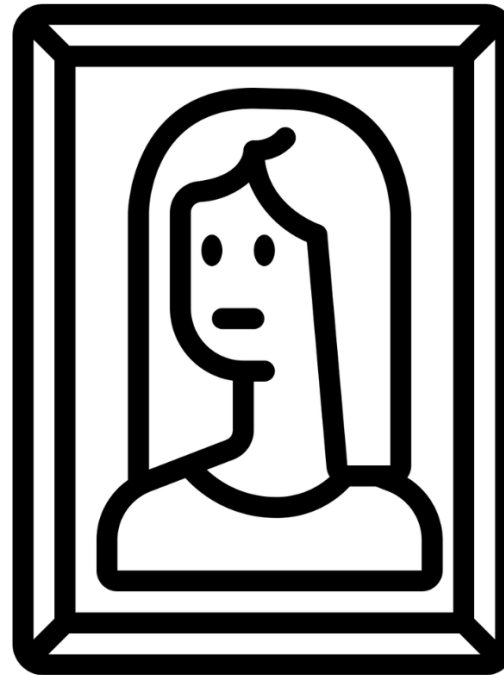

Probleemi defineerimise etapp

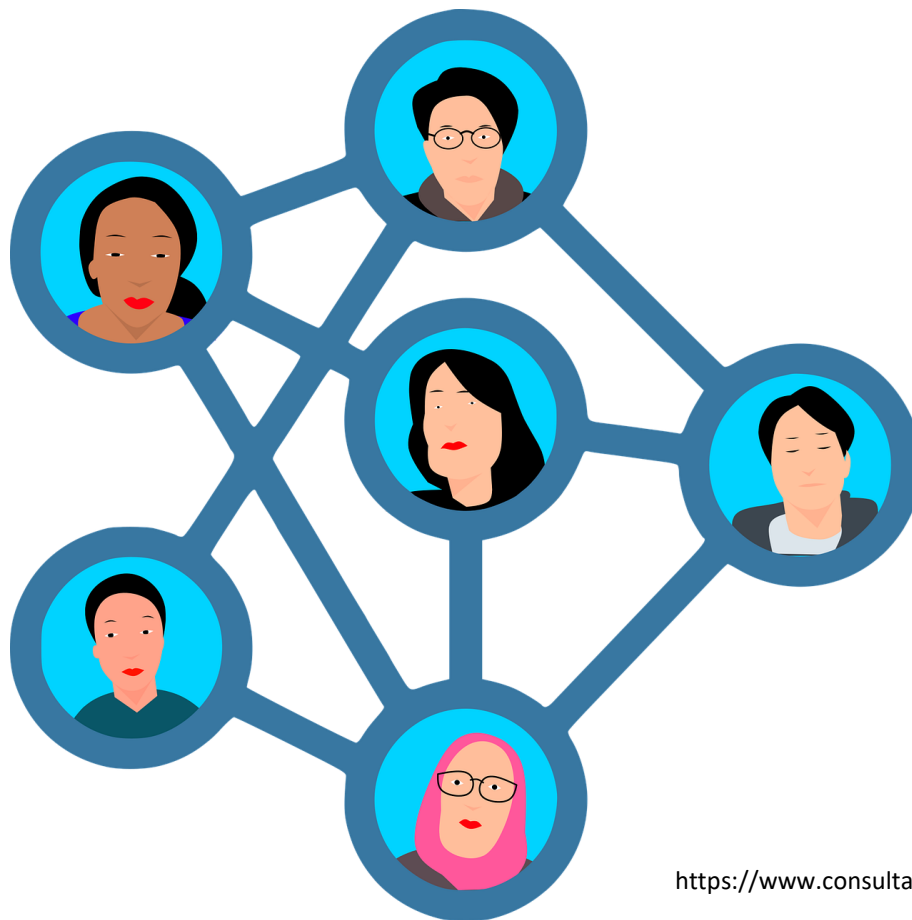
Probleemi raamimine

Defineeri:

- Kasutaja
- Väljakutse/probleem
- Kasutaja vajadused
- SD eesmärgid
- ootamatud faktid`1

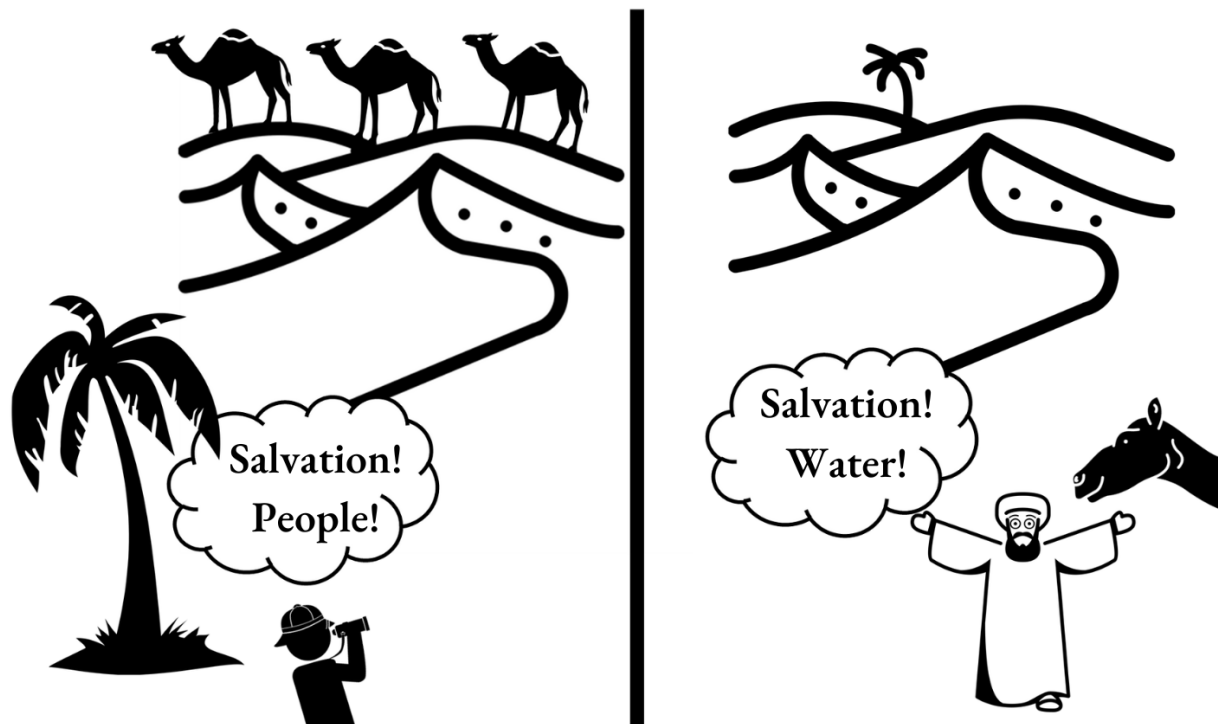

Sidusrühmad

<https://www.consultationinstitute.org/its-global-community-engagement-day/>

Vaatepunkti küsimus!

Source: Own creation

Piirangud

- Keskkond
- Aeg
- Koht
- Kultuur

Tänan!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Persoonaa loomine

Loo oma kasutajast detailne, kuid üldistav persoonaa

Kuidas persoonat edukalt luua?

source: <https://eri-wi.org/blog/2019/07/31/visual-resume-wow/>

- Kogu sihtgrupi kohta nii palju infot kui võimalik ning organiseeri see
- Leia huvitavaid/inspireerivaid/naljakaid/kõnekaid/korduvaid* fraase, mida intervjuude ajal tähele panid
- Koostage persoonast visuaalne illustratsioon - kõigepealt oma peas ning seejärel leia pilt või joonista ise
- Vali persoona kujutamiseks kindel stiil - nt. mõttekaart, nimekiri, *Feng-Shui* kaart, empaatia kaart, piltlugu, koomiks vms.
- Kasutage ükskõik mis materjale, mida vajate ning looge ÜHESKOOS oma persoona!

* vali üks või rohkem 😊

Persoona loomine – nimekiri

Koosneb pildist ja loetletud infost sihtrühma kohta.

Näiteks:

- biomeetriline teave,
- isiksuseomadused,
- huvid,
- eesmärgid,
- väärtused,
- pettumused,
- hirmud,
- motivatsioonid,
- väljakutsed jne.

Jill Anderson

"I'm looking for a site that will simplify the planning of my business trips."

AGE: 35
 WORK: Regional Director
 FAMILY: Married, 1 Child
 LOCATION: Austin, Tx
 ARCHETYPE: The Frequent Flyer

Organized

Practical

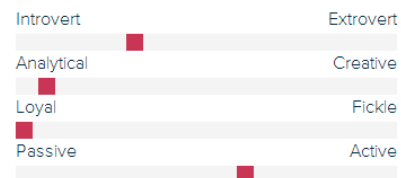
Protective

Hardworking

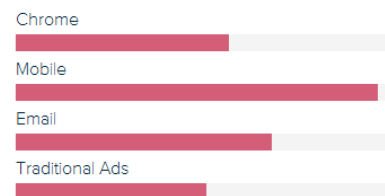
Bio

Jill is a Regional Director who travels 4-8 times each month for work. She has a specific region in which she travels, and she often visits the same cities and stays at the same hotel. She is frustrated by the fact that no matter how frequently she takes similar trips, she spends hours of her day booking travel. She expects her travel solutions to be as organized as she is.

Personality

Preferred Channels

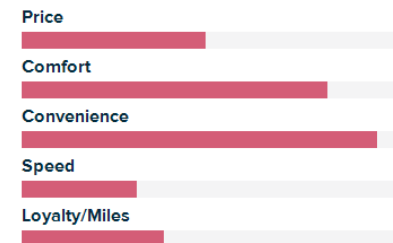
Goals

- To spend less time booking travel
- To narrow her options quickly

Frustrations

- Too much time spent booking - she's busy!
- Too many websites visited per trip
- Not terribly tech savvy - doesn't like the process

Motivations

Brands

HIGH 5

source: <https://library.xtensio.com/traveler-persona-example>

Persoona loomine – teekond/lugu

(* Nipp:

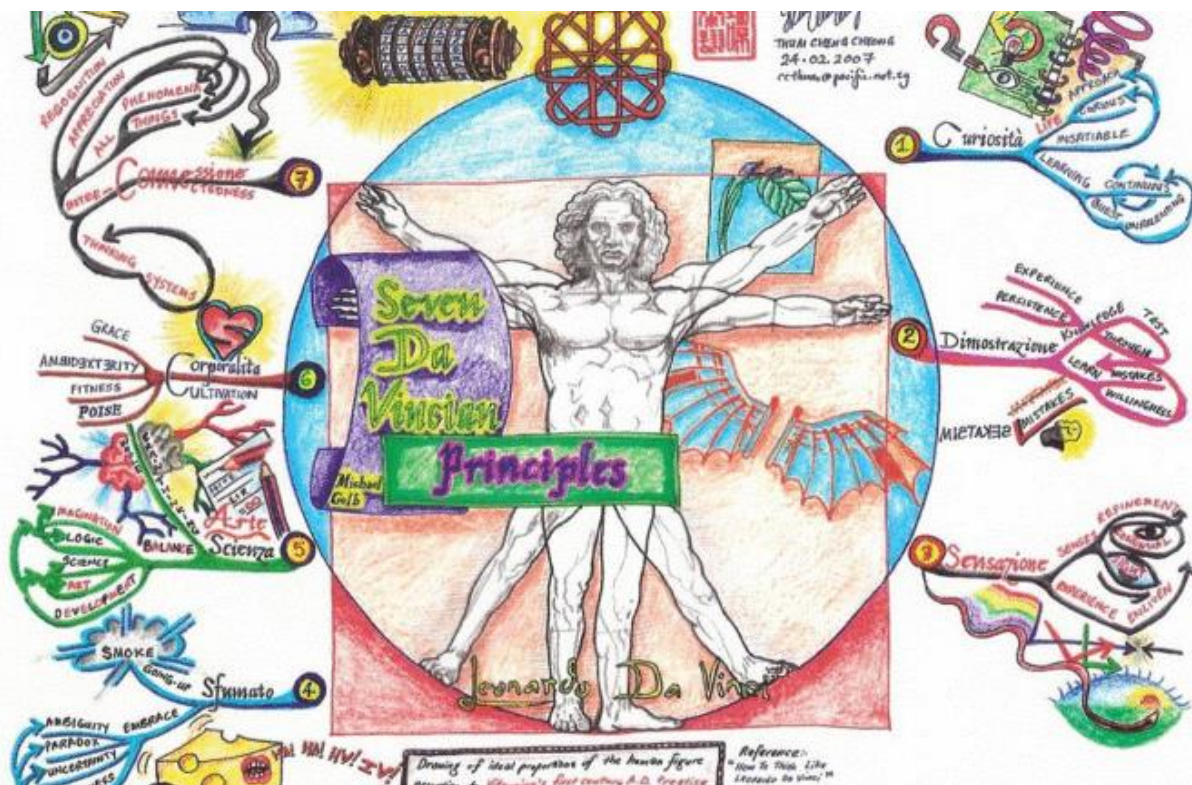
See on viis näidata kliendi teekonda toote või lahenduse kasutajana. Sellel pildil on oluline luua sõltuvuste ahel järgmiste vahel:

- 1) teadlikkus, 2) uurimine ja teadmised, 3) hinnangu andmine ja kaalutlemine,
- 4) ostmine, 5) soovitamine ja lojaalsus tootele.

source: <https://www.mageplaza.com/blog/omnichannel-marketing-strategy-optimize-conversions.html>

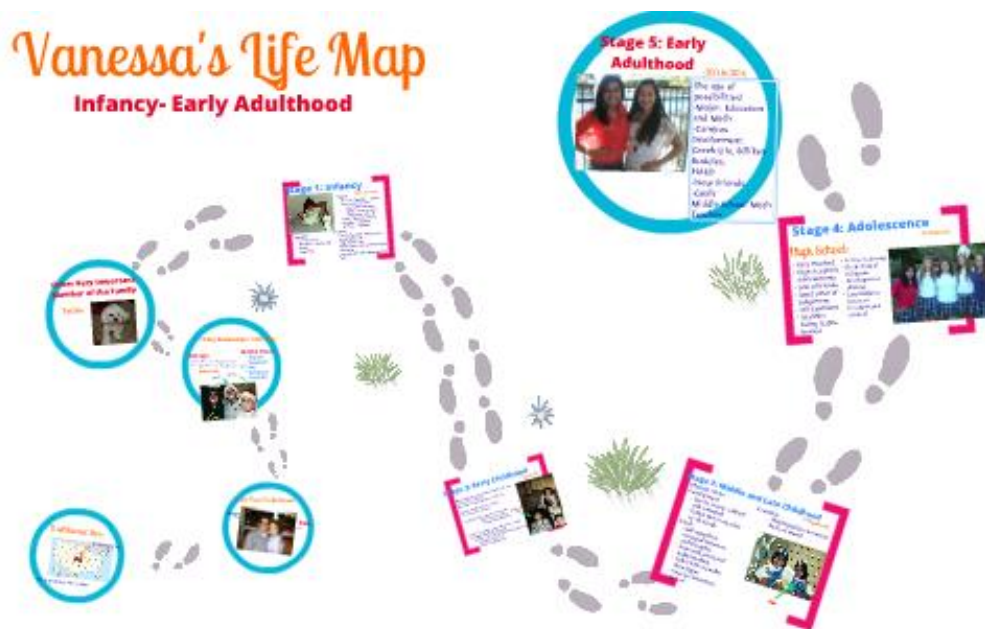
Persoonaloomine – mõttekaart

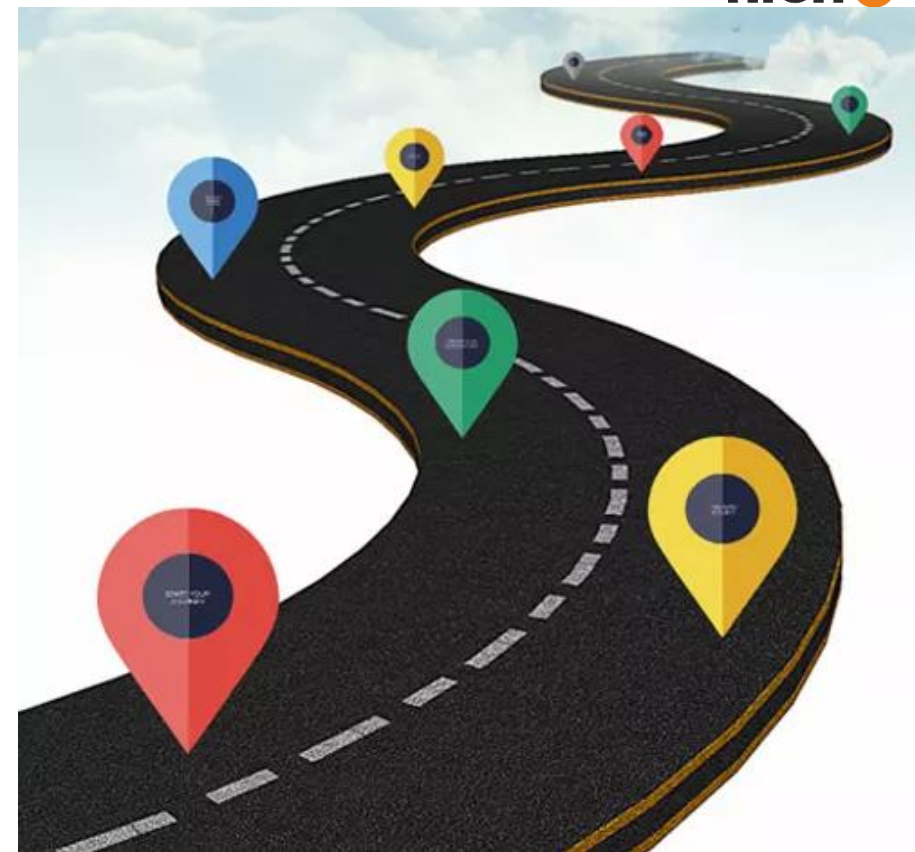
(*) Nipp:
Mõttekaart luuakse ühe kontseptsiooni ümber. Tühja lehe keskel asub potentsiaalne kasutaja, kelle ümber lisatakse ideedega seotud illustratsioone, pilte, sõnu, tsitaate jm. Kõige olulisemad ideed on otseselt seotud keskse kontseptsiooniga ja sekundaarsed ideed hargnevad neist. Harusid saab sarnaste gruppide järgi nagu nimekirjast lähtuva persona loomise puhul, kuid mõttekaardi puhul on info visuaalsem.

source: <https://www.mindmapart.com/da-vinci-mind-map-thum-cheng-cheong/>

Persoona loomine - teekonnakaart

(*) Nipp:
Kaardistab kasutaja
progressi ja muutusi
ajajoonena.

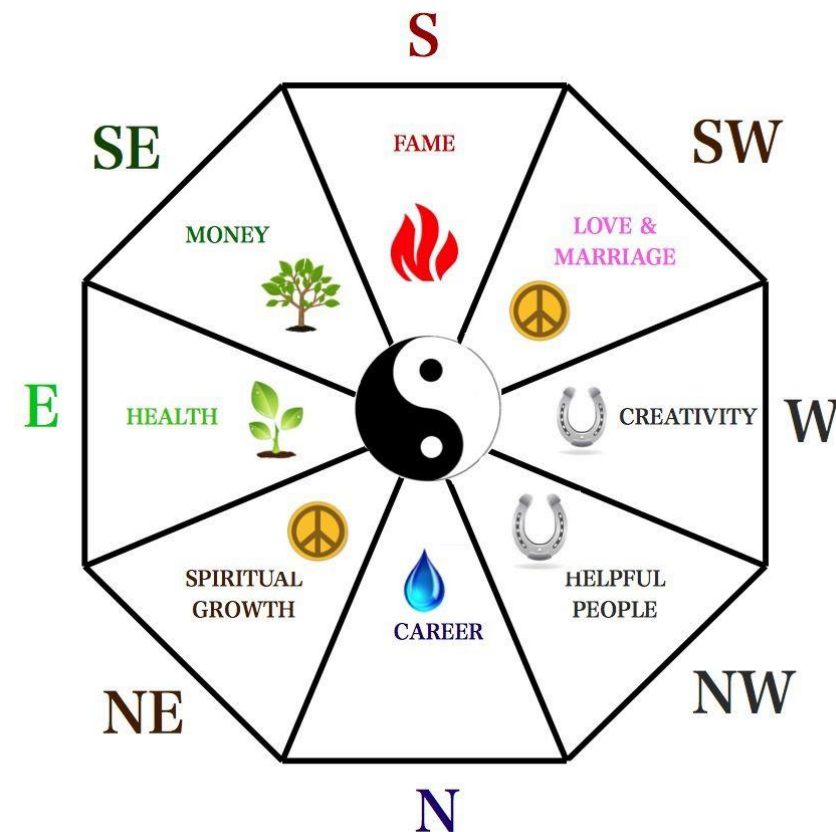
source: <https://prezibase.com/roadmap-presentation/>

source: <https://prezi.com/4ovxs770hej/life-map/>

Persoona loomine – *Feng shui* (bagua) kaart

(*) Nipp:

See on meetod kasutaja oluliste eluprobleemide sorteerimiseks ringi või ruudu sektorites, asetades kasutaja keskmesse. Bagua kaardil on väga oluline kus eluvaldkonnad üldpildis paiknevad. Nendeks valdkondadeks on: kuulsus – kasutaja tipus (lõunas), armastus ja abielu – paremas ülanurgas (edela), loovus ja lapsed – kasutajast paremal (läänes), abivalmid inimesed ja reisimine – paremas allnurgas (kagus), karjäär – kasutaja allosas (põhjas), teadmised, eneseareng ja kasv – vasakus allnurgas (kirdes), tervis ja perekond – kasutajast vasakul (idas), rikkus ja raha – vasakus ülanurgas (loodes).

Loo ise oma personale visualiseering ja tutvusta seda!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

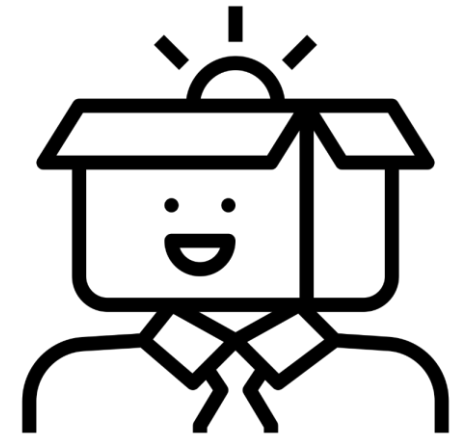
Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Ajurünnak

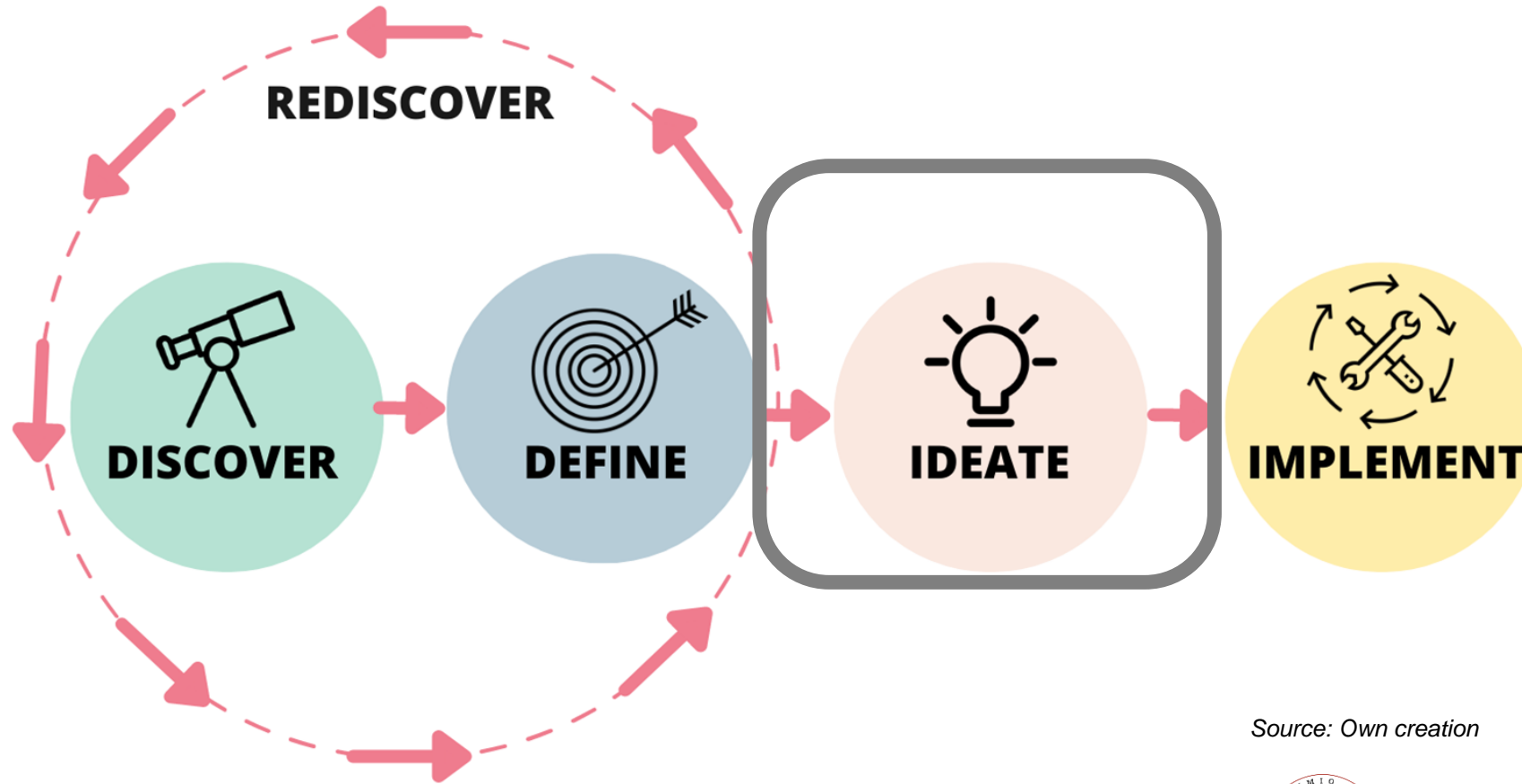
Ideede genereerimise etapi osa
disainmõtlemise protsessis

INTEGREERITUD DISAINI ETAPID

THE STAGES OF INTEGRATED DESIGN

Source: Own creation

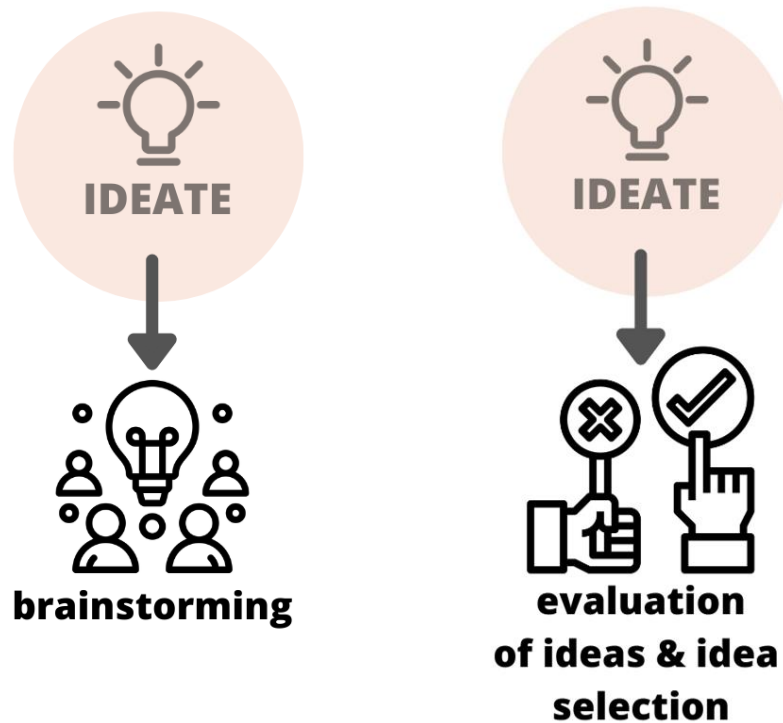
Mida IDEEDE GENEREERIMISE etapp endas hõlmab?

SAMM 1. IDEEDE LOOMINE

SAMM 2. IDEEDE HINDAMINE JA VÄLJA VALIMINE

SAMM 3. INFO SÄILITAMINE

SAMM 4. KONTROLLIMINE

Source: Own creation

Ajurünnaku reeglid

Ei kriitikale!

Kvantiteet > kvaliteet

Ideed kuuluvad meeskonnale

Julgustage ka kõige metsikumaid ideid

Püüdke püsida teemas

Ükski idee ei ole rumal!

MIS KASUTADA AJURÜNNAKU STRATEEGIAT?

- Õpetab kuulama
- Saab tugineda teiste ideedele
- Soodustab loovust
- Igal osaleja on sama oluline
- Iga idee on väärtuslik
- Kiire meetod
- Võimaldab mitmetahulist lähenemist

Kuidas ajurünnakut teha ja teiste ideedele tugineda?

AJURÜNNAKU TEEMA:

Kujunda ümber jõusaali kasutuskogemus

Esmased ideed

Treenimin
e lemmik-
looma-
dega

Lisa-
varustus

JÕUKS =
BUSS

Tervislik
toitumine

Rasva-
põletus

Katusel

Kuidas ajurünnakut teha ja teiste ideedele tugineda?

AJURÜNNAKU TEEMA:

Kujunda ümber jõusaali
kasutuskogemus

Idee edasiarendus

Rehvid

Mehaanik

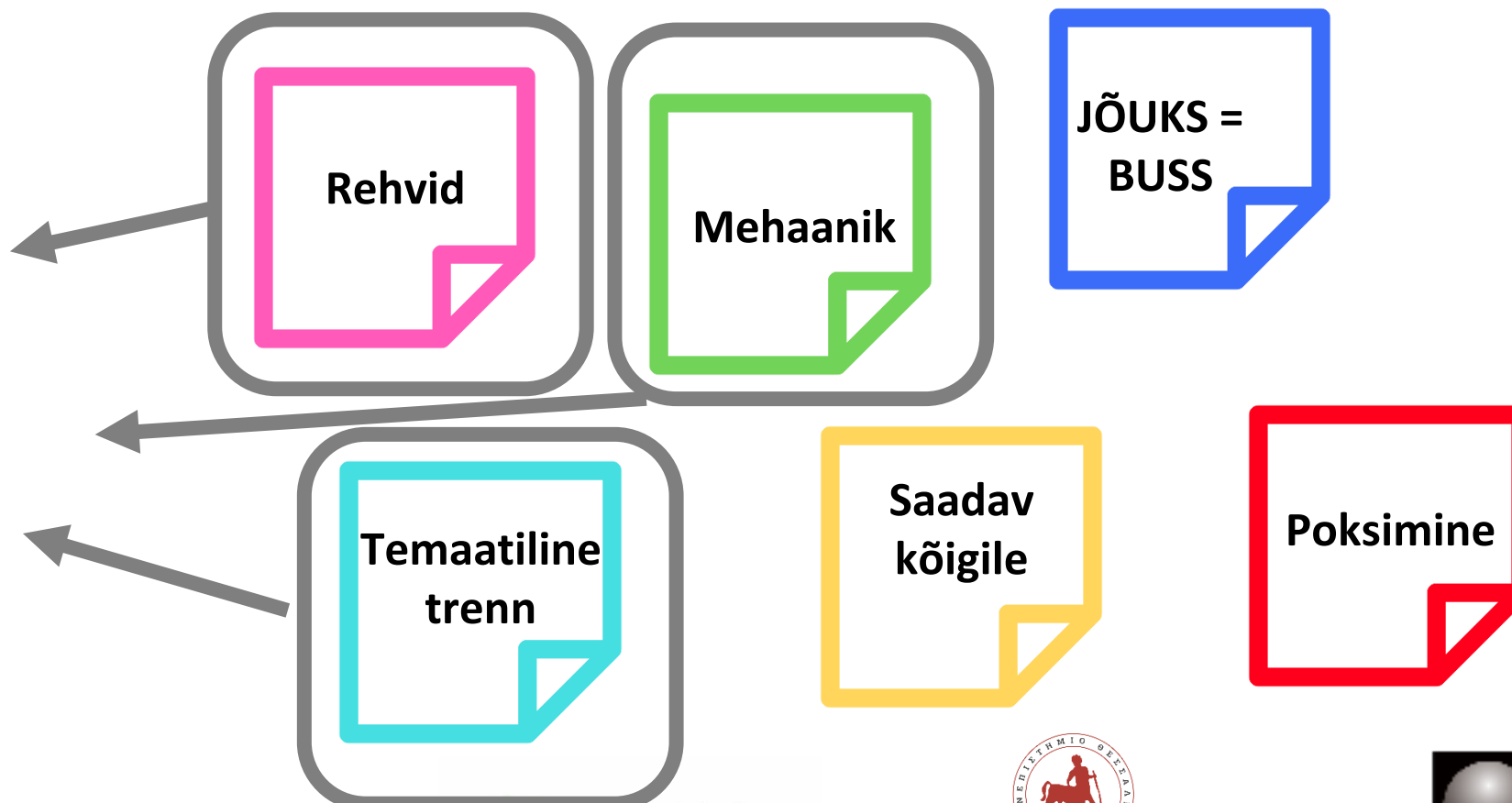
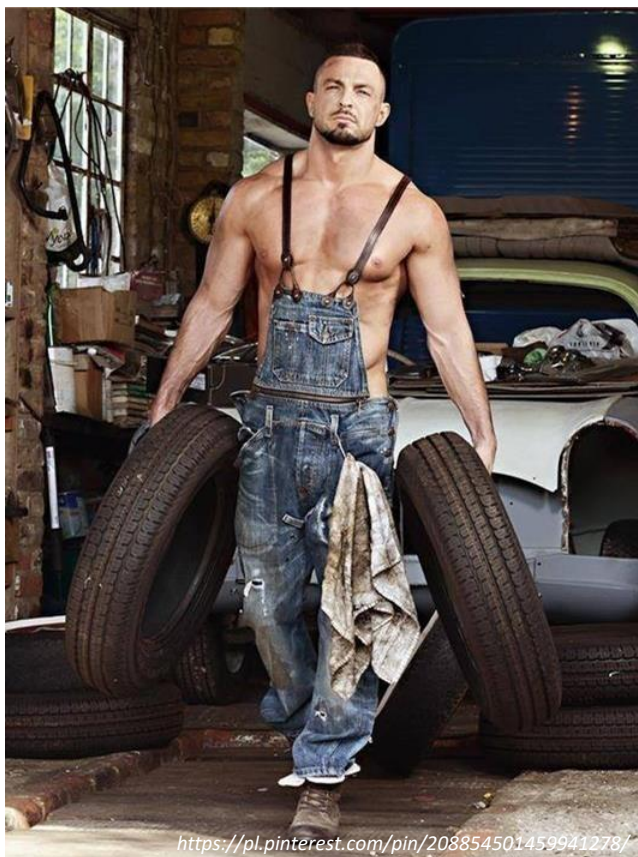
JÕUKS =
BUSS

Temaatiline
trenn

Saadav
kõigile

Poksimine

Kuidas ajurünnakut teha ja teiste ideedele tugineda?

Kuidas ajurünnakut teha ja teiste ideedele tugineda?

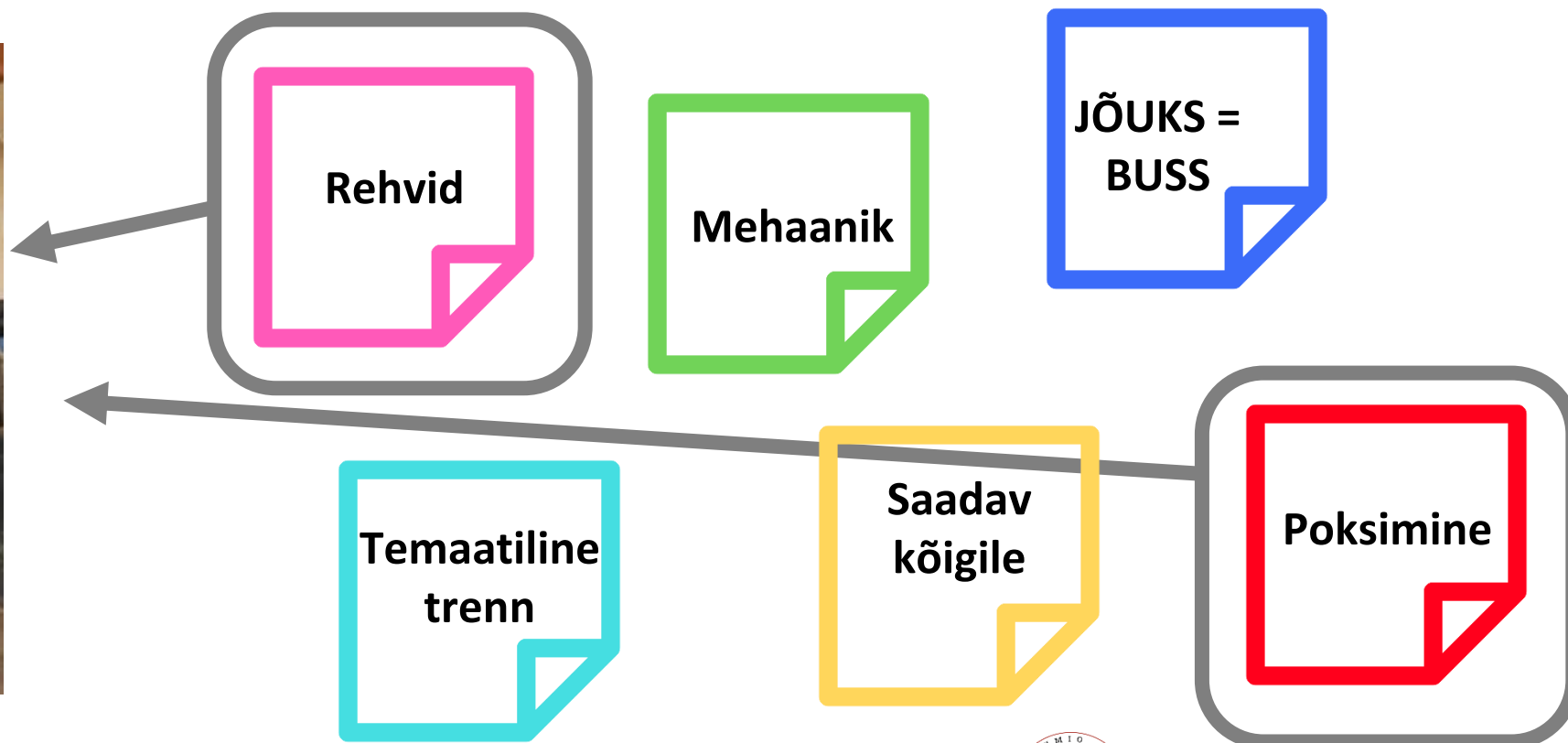
Jõusaal, mis meenutab autoremonditöökoda

IDEE OLULISED ASPEKTID:

- Lisamotivatsioon (pilt)
- Sellist lahendust Eestis pole
- Lihtne kohandada (odav)
- Mitmeid viise sisekujunduseks

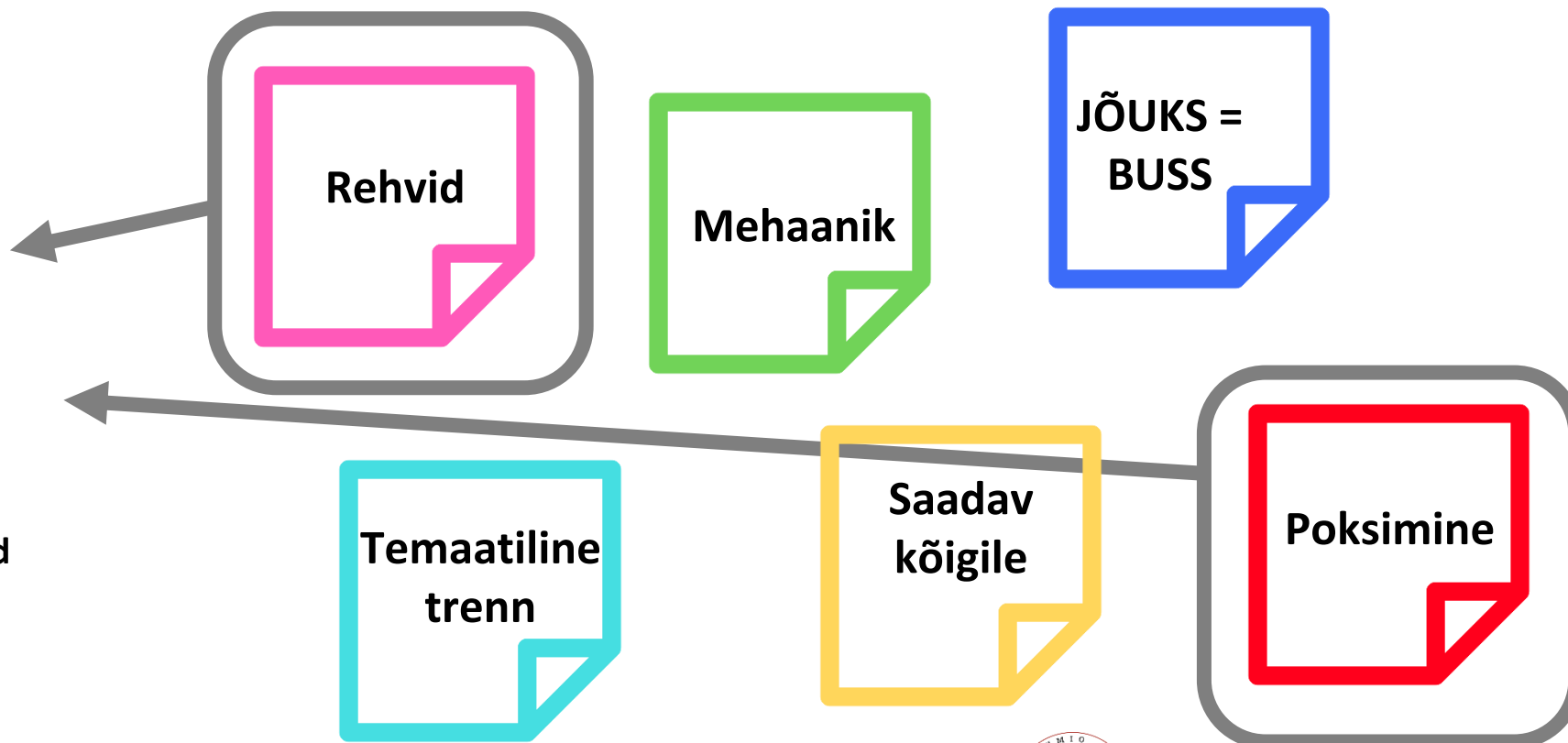

Kuidas ajurünnakut teha ja teiste ideedele tugineda?

Kuidas ajurünnakut teha ja teiste ideedele tugineda?

Rehvidest valmistatud poksikott

IDEE OLULISED ASPEKTID:

- Turul saadaval
- Ei tekita nahakahjustust/allergiaid
 - Mitmed võitlusstiilid
 - Rehvide taaskasutus
- Võimalik sotsiaalne aspekt

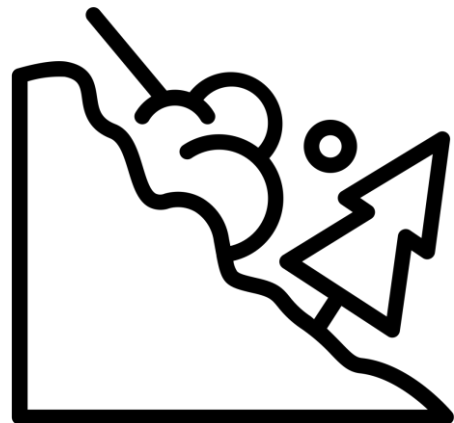
Alustame ise lahenduse väljatöötamisega!

✓ **5 minutit** klassikaliseks ajurünnaku sessiooniks oma grupis

(iga inimene eraldi)

✓ **15 minutit** grupi siseselt kui ka gruppide vaheliselt oma ideede

tutvustamiseks

Teeme ajurünnaku... kasutades A-B-C meetodit

Samm 1. Kirjutage paberi ülaserava probleemi sõnastus

Samm 2. Leidke probleemile iga tähestiku tähega mingi lahendus

A... B... C...

✓20 minutit ülesande jaoks

Teeme ajurünnaku...

Mõningate piirangutega

Lisa probleemi lahendustele vähemalt veel 2, mis on seotud teemaga nagu

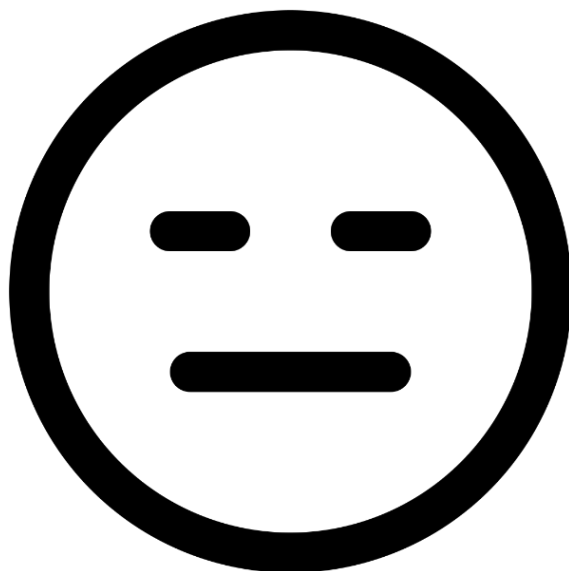
VÄGA PALJU RAHA
\$\$\$

✓3 minutit ülesande jaoks

Teeme ajurünnaku...

Mõningate piirangutega

Lisa probleemi lahendustele vähemalt veel 2, mis on seotud teemaga nagu

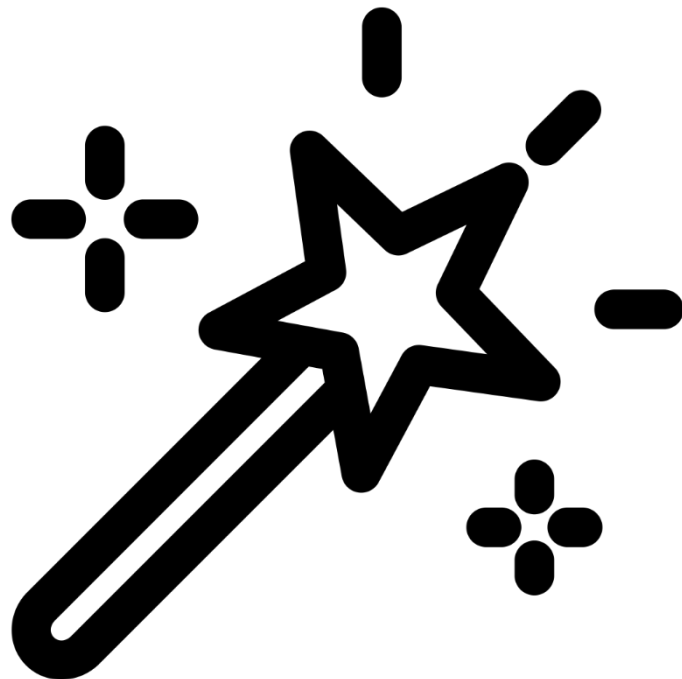

SOTSIAALNE RAHULOLEMATUS

✓3 minutit ülesande jaoks

Teeme ajurünnaku...

Mõningate piirangutega

Lisa probleemi lahendustele vähemalt veel 2, mis on seotud teemaga nagu

MAAGIA

✓3 minutit ülesande jaoks

Alustame ise lahenduse väljatöötamisega!

- ✓ **10 minutit** grupi siseselt kui ka gruppide vaheliselt oma ideede tutvustamiseks

Ideede hindamine & ideede valimise TÖÖRIISTAD^{HIGH 5}

TEOSTATAV
ATRAKTIIVNE
UUDNE

ROSE	THORN	BUD
WHAT WAS A SUCCESS?	WHAT WAS A CHALLENGE?	IN WHAT IS THE POTENTIAL?

NÜÜD
KUIDAS
WOW

KEERULINE
RAKENDADA

LIHTNE
RAKENDADA

HOW?
(KUIDAS?)

NOW?
(NÜÜD?)

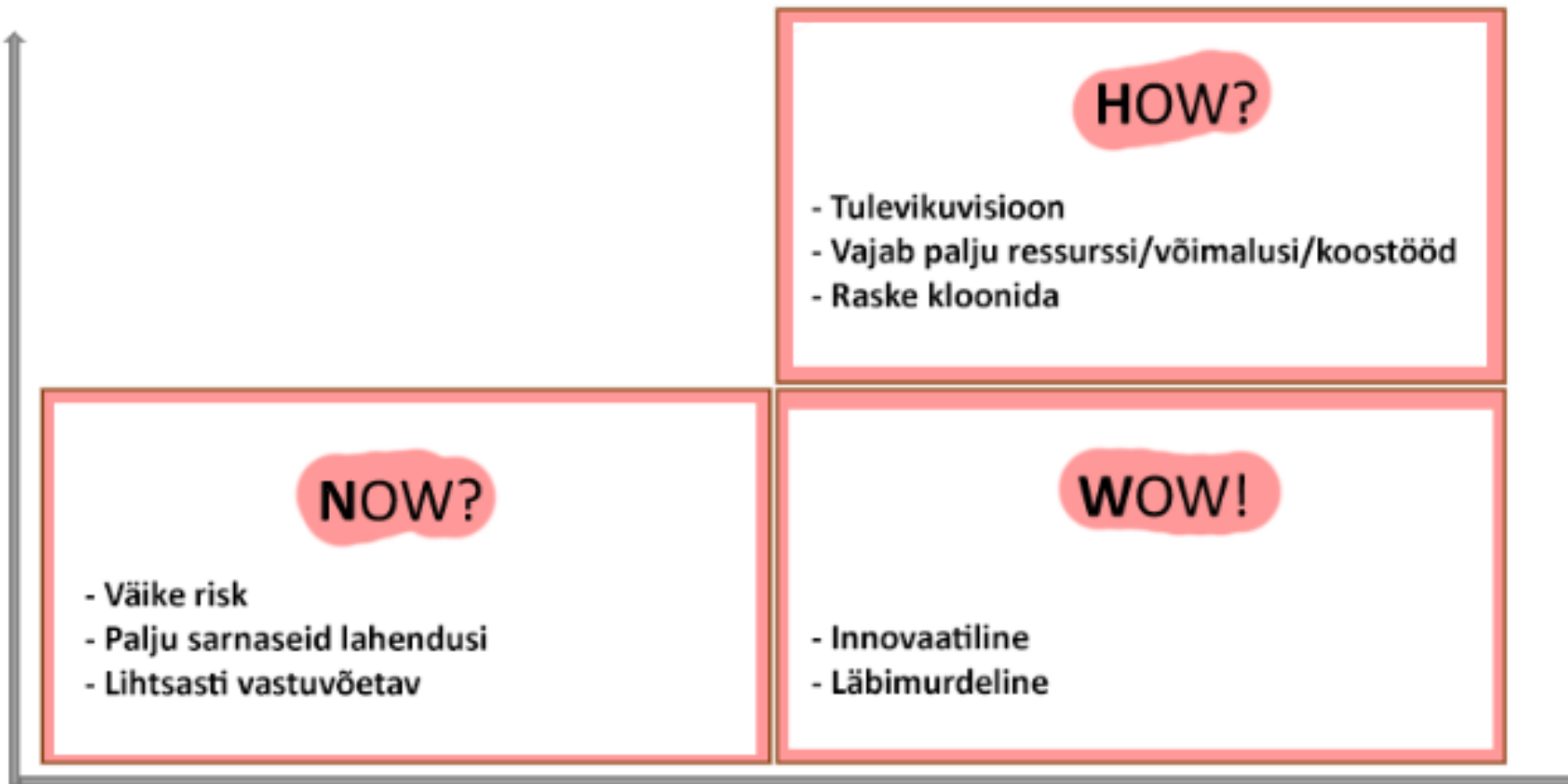
WOW!

TAVALINE

ORIGINAALNE

**KEERULINE
RAKENDADA**

**LIHTNE
RAKENDADA**

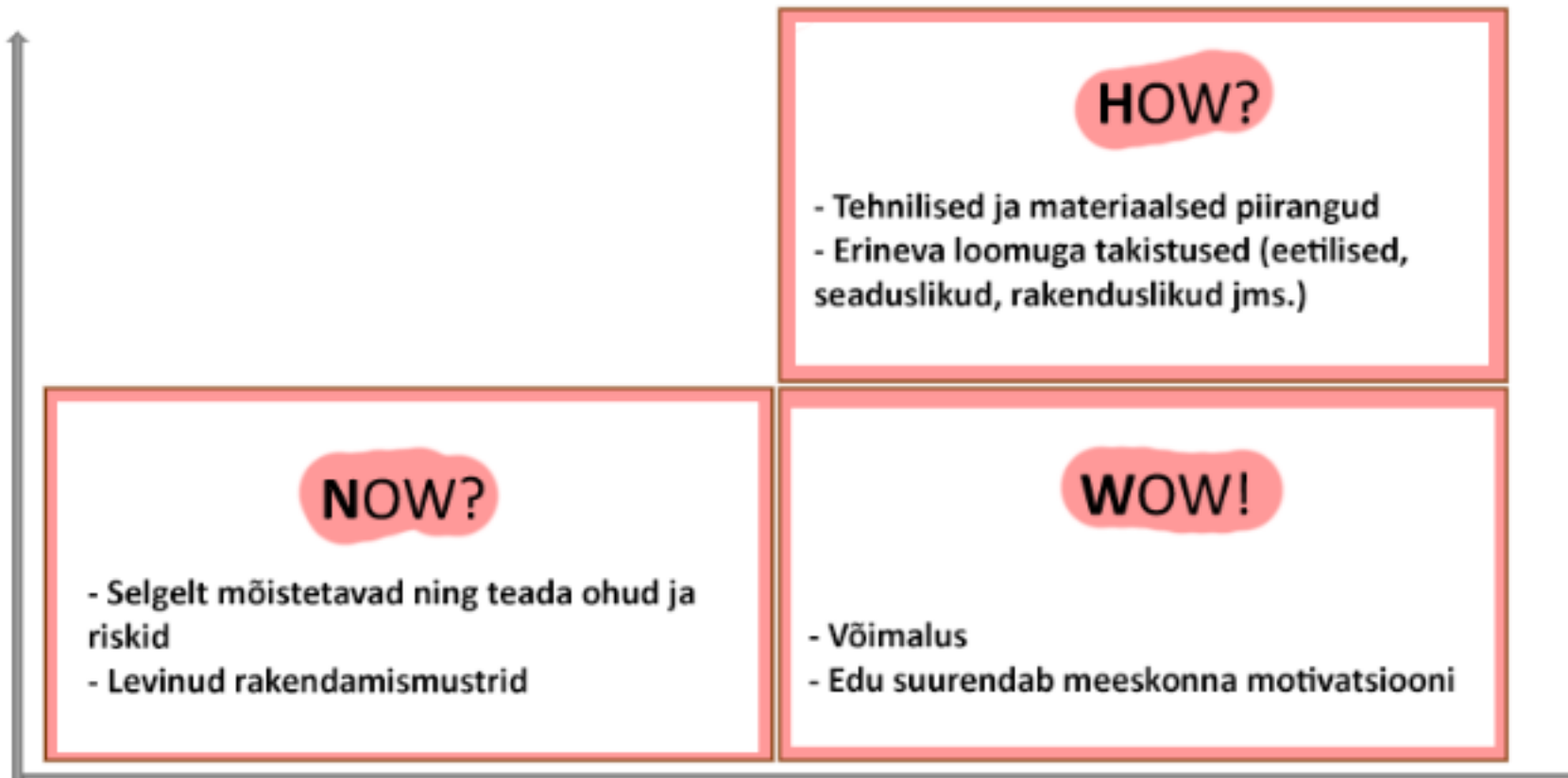
TAVALINE

ORIGINAALNE

**KEERULINE
RAKENDADA**

**LIHTNE
RAKENDADA**

Alustame oma ideede hindamisega!

- ✓ **15 minutit** ideede hindamiseks NowHowWow meetodi kasutamise

Enne järgmist etappi

- ✓ Valige välja 3 probleemilahendust

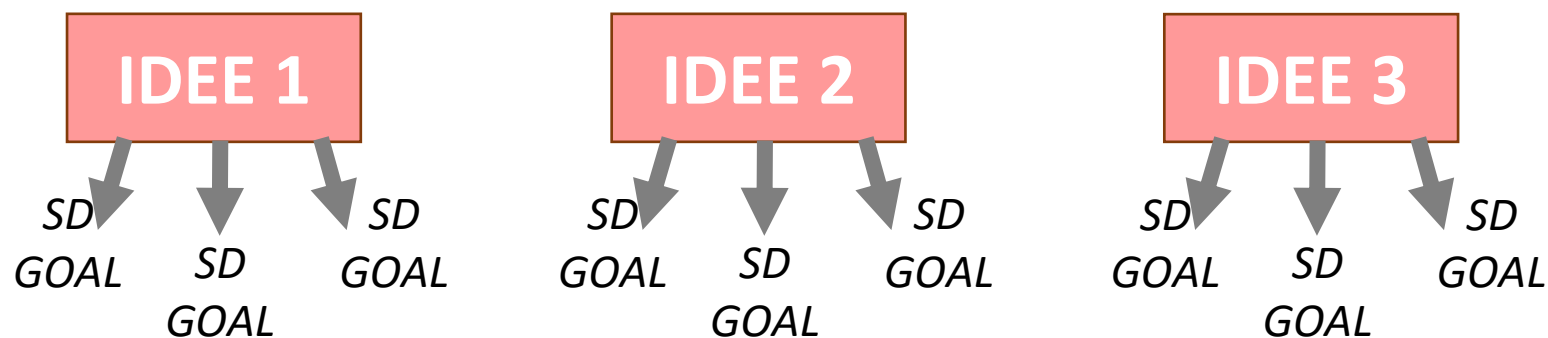
Edasine ideede filtreerimine

JÄTKUSUUTLIKUSE ASPEKT

**your
SD goal**

- ☐ Pane iga oma lahenduse kohta kirja **3 jätkusuutliku arengu eesmärki (SD Goal/SDG)**, millega see haakub. **SELGITA MIKS!**

- ☐ Kirjelda lühidalt, kuidas iga sinu 3-st ideest sobib kokku **ringmajanduse põhimõtetega!**

Erasmus+

HIGH 5

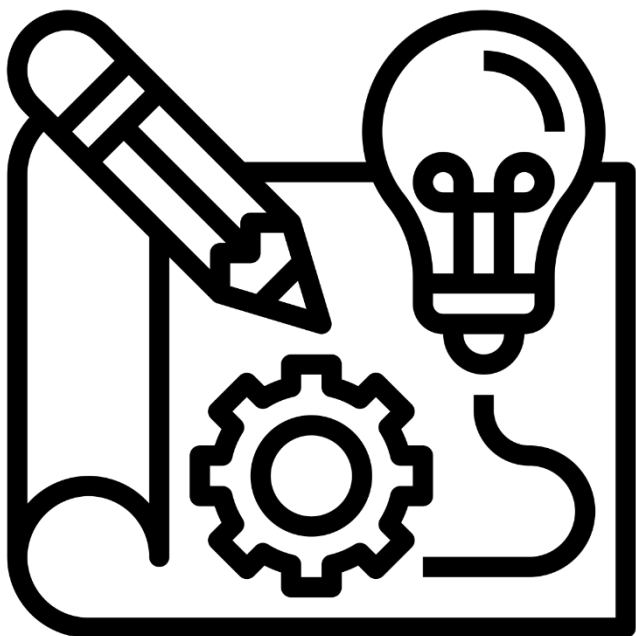
<https://www.hiltonfoundation.org/sdgs>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ja see viib meid prototüüpimise etappi...

- Milliseid materjale kasutada päris lahenduse loomiseks?
- Kas need materjalid on taaskasutatavad?
- Kuidas seda toota/valmistada?

Ja see viib meid prototüüpimise etappi...

**TEE SEE
VALMIS!**

- Kirjelda mis on **eduka toote/teenuse olulisimad omadused**, mis lahendavad olemasoleva probleemi.
- Kirjelda millised on **olulised, kuid mitte kriitilised funktsioonid**, mida saab täita erinevalt.
- Kirjelda millised oleksid teie kujunduse omadused, mis oleksid kasulikud, kuid ei muudaks oluliselt kasutajakogemust.

Tänan!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

IMPLEMENTEERIMINE

Muutke oma idee reaalsuseks

Etapist ja tööriistadest

Uute tööriistade rakendamine

- Pole selge
- Vajavad tutvustamist

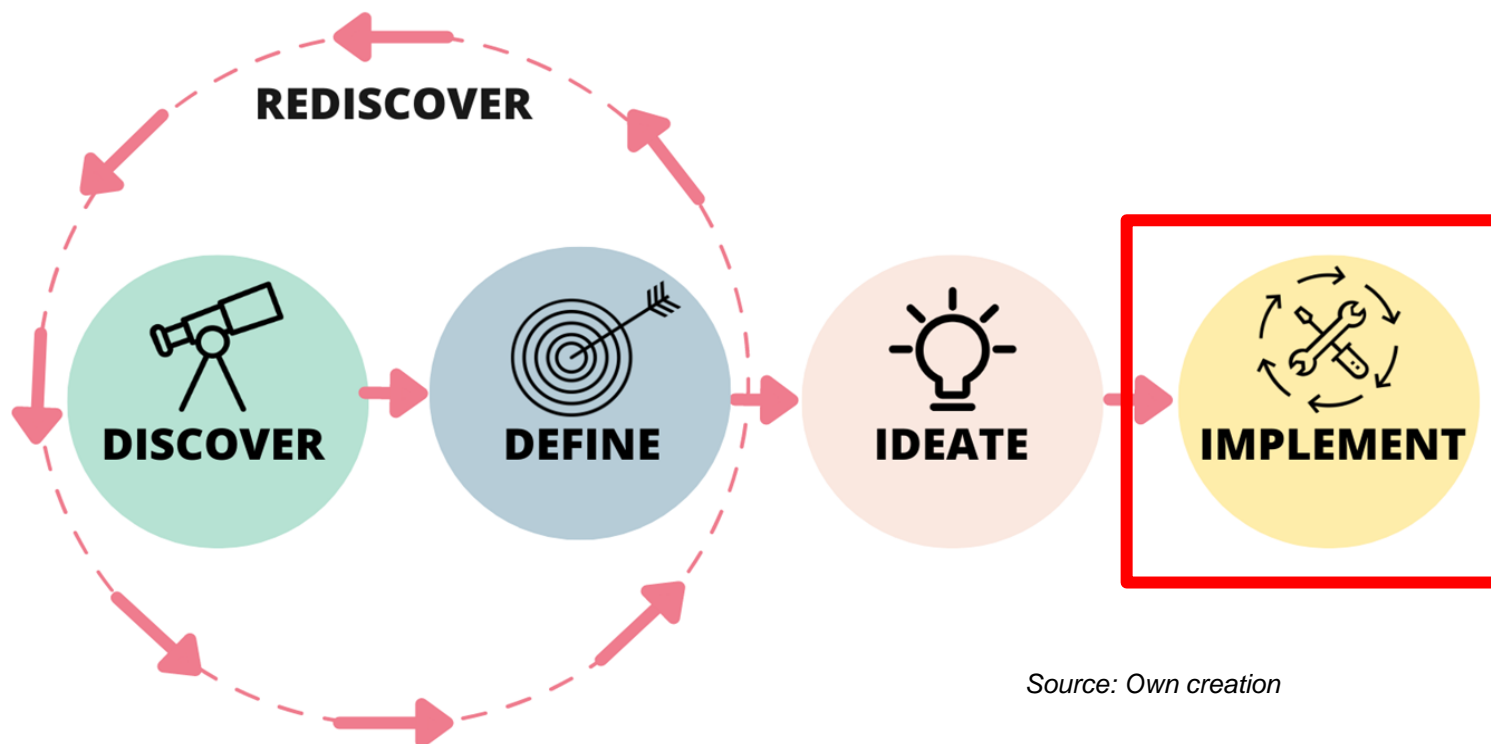
Source: **Joke of the day: Grandpa and iPad**
<https://www.youtube.com/watch?v=U2gQE0J00UE>

Mille jaoks see tööriist mõeldud on?

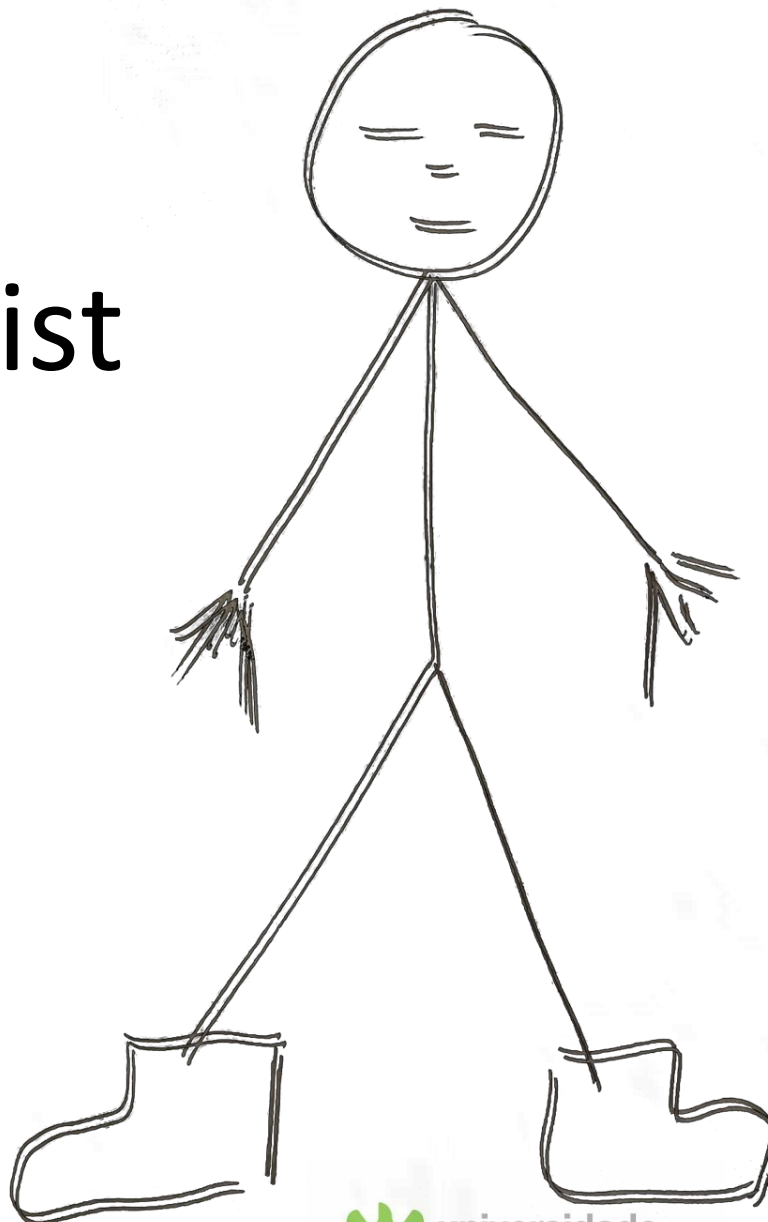
Source:
<https://www.3dprintthisout.store/en/boutique/divers/adapteur-hdmi-gardena-imprime-en-3d/>

Implementeermine: idee realiseerimine

Source: Own creation

Kontseptsioonist

reaalsuseks

Source: own creation

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Source:
United Nation, #Envision2030: 17 goals to transform the world for persons with disabilities
<https://www.un.org/development/desa/disabilities/envision2030.html>

Nihe _____? (millelt millele?)

Source: Image by valadzionak_volha on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/earth-clean-dirty_7858400.htm#page=4&query=dirty%20planet&position=11&from_view=search&track=sph

S.M.A.R.T.

Kriteeriumid, mis aitavad eesmärkide seadmisel paremaid tulemusi saavutada

Spetsiifilisus – Kitsenda oma eesmäärke ja defineeri need selgelt

Mõõdetavus – Objektiivselt hinnata, kas meeskond saavutas oma eesmärgid

Achievable (Saavutatavus) – Kindlaks teha, et eesmärk oleks päriselt saavutatav ning kindla ajaperioodi jooksul

Result (Tulemus) – Tulemuseks on tulem, mitte tegevus

Time-bound (Aeg) – Meeskond peab ülesande täitma enne tähtaega; pakilisus & prioriteetsust

Source: Image by nuraghies on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/red-dart-arrow-hitting-target-center-dartboard_28563661.htm#query=target&position=1&from_view=search&track=sph

Plaan implementeerimiseks - kuidas rakendada? **HIGH 5**

Prototüüpimine

Prototüüpimine

- Looge erinevaid visuaale ja illustratsioone
- Selgitage mida prototüüpida – De Bono 6 mõttemütsi

Testimine

- [Journey Map](#) - teekonna kaardistamine

Tagasiside

- Kiirprototüüpimine

Mudel

- [Storyboard](#) - piltlugu
- Rollimängud
- Ühisloome sessioon
- Mõttekaardid

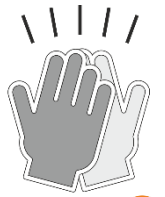
CREATIVITY

Ideas, alternatives,
possibilities
Lateral thinking

PROCESS

Thinking about thinking
Planning for action

HIGH 5

FACTS

Information and data
Neutral and objective
What do I know?
How will I get the information I need?

De Bono
Thinking hats

CAUTION

Caution, critical thinking
Why something may not work

FEELINGS

Intuition, hunches
My feelings right now
No reasons are given

BENEFITS

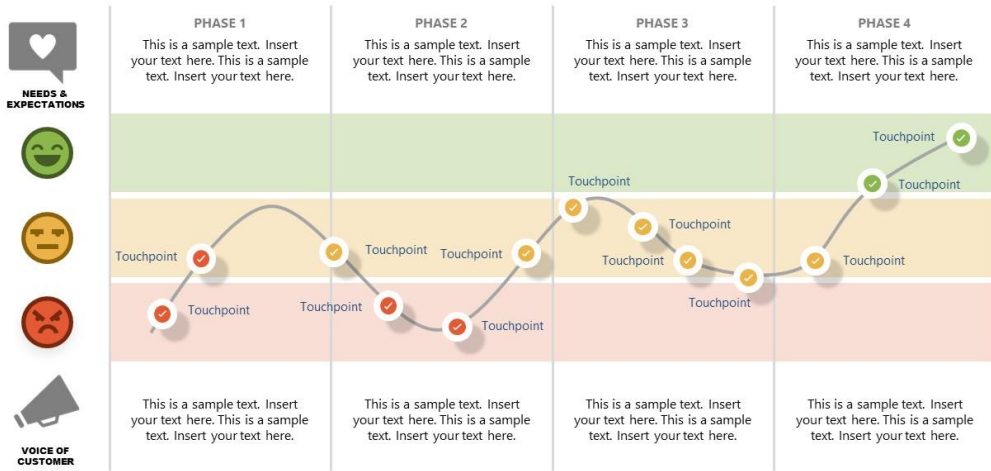
Optimism
Positives, plus points
Logical reasons are given

Teekonna kaardistamine (Journey Map)

Free Customer Journey Map Template

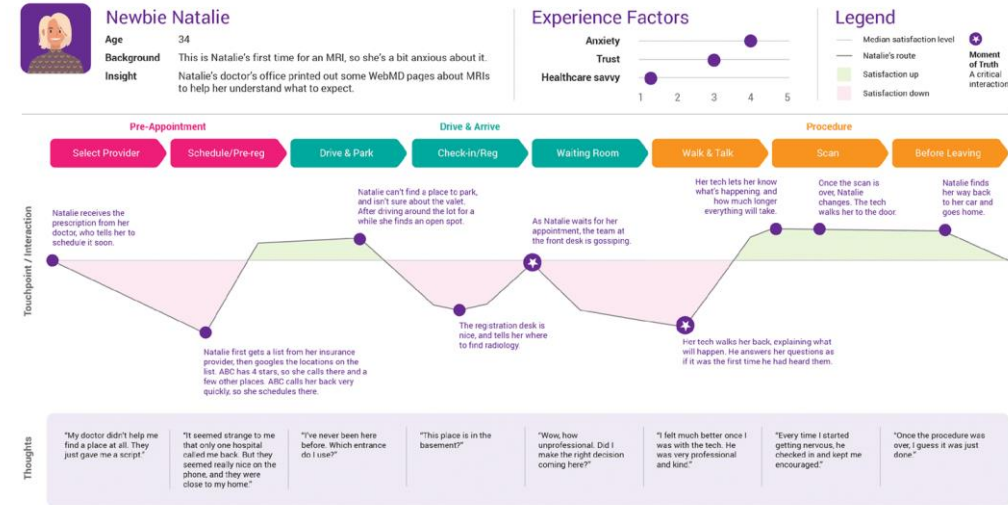
Source: <https://slidemodel.com/free-powerpoint-templates/free-customer-journey-map-template-for-powerpoint/>

Source: <https://app.moqups.com/edit/page/ad64222d5>

The New Patient's Journey

Opportunities to impact the experience at ABC Health

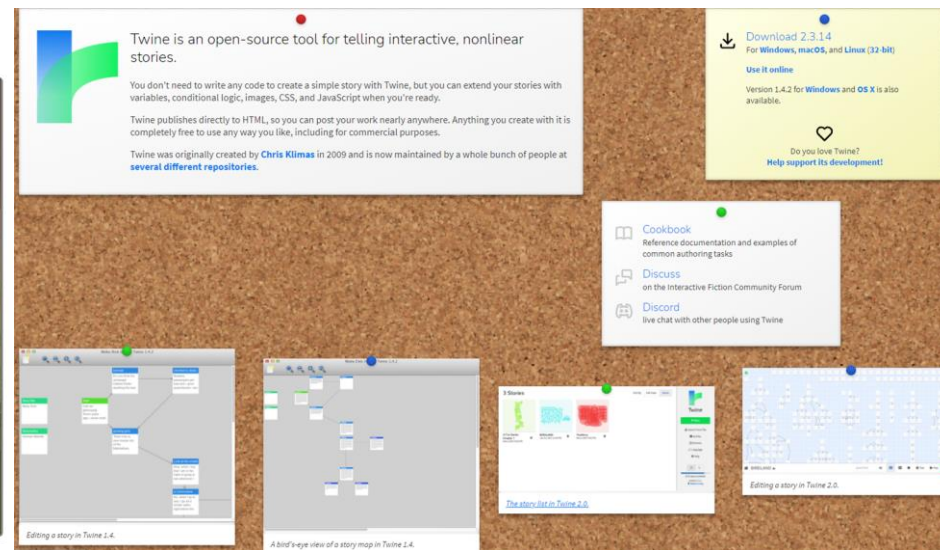

STAGE	AWARENCE	CONSIDERATION	DECISION	DELIVERY & USE	LOYALTY & ADVOCACY
CUSTOMER ACTIVITIES	View from friends, use online or offline word-of-mouth newspapers	Compare & evaluate alternatives	Add groceries to shopping cart	Monitor or pick up order	Contact customer service
CUSTOMER GOALS	No pain, fresh, use online or offline word-of-mouth newspapers	Find the best solution to my problem	Fast and select products easily	Get help if order delivery is delayed	Share feelings, give feedback
TOUCHPOINTS	Word of mouth, traditional media, social media	Website, app, order confirmation email	Website, app, order confirmation email	Delivery service, packaging, email, SMS, phone	Phone, email, chat
EXPERIENCE	Word of mouth, traditional media, social media	Website, app, order confirmation email	Website, app, order confirmation email	Delivery service, packaging, email, SMS, phone	Phone, email, chat
BUSINESS GOAL	Increase awareness and interest	Increase number of website visitors	Increase shipping cart value & conversion rate	Increase online sales and conversion rate	Reduce customer return and order value and frequency
KPIs	Number of people reached	New website visitors	Shipping cart value, conversion rate	Online sales, conversion rate	Customer service rating, waiting time
ORGANISATIONAL ACTIVITIES	Create marketing campaigns and content both online and offline, PR	Create marketing campaigns and content both online and offline, PR	Optimize grocery shopping experience	Optimize online shopping experience	Picking & delivery
RESPONSIBLE	Marketing & Communications	Marketing & Communications	Customer service	Customer service	Product development, marketing
TECHNOLOGY SYSTEMS	CRM, analytics, programmatic, display, native, social media	CRM, analytics, programmatic, display, native, social media	CRM, analytics, CRM, e-commerce platform, PIM	CRM, analytics, CRM, e-commerce platform, PIM	CRM, analytics, CRM, e-commerce platform, PIM

Source: <https://www.customerthermometer.com/customer-experience/customer-journey-mapping-templates/>

Source: <https://www.columbiaroad.com/blog/why-and-how-to-create-a-customer-journey-map-download-free-template>

Piltlugu - sisu jutustamine (Storyboard)

Source: Created by Storyboard creator, <https://www.storyboardthat.com/storyboard-creator>

Prototüüpimine

Source: Image by pch.vector on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/eco-volunteers-cleaning-sea_7416547.htm#query=cleaning%20planet&position=1&from_view=search&track=sph

Testimine

Prototüüpimine

Testimine

Tagasiside

Mudel

- **Live prototüüpimine** - Võimalus oma prototüüpi päris elus mõned nädalad katsetada.
- **Kordamine** - Aitab lõpptulemust viimistleda ning lasta turule võimalikult hea toode.
- **Partnerite loomine** - sidusrühmad/partnerid.
- **Tegevusplaan** - Ajaline tegevusplaan, et oma idee pärismaailma viimiseks valmis saada.
- **Jätkusuutlik kasum** - finantsilised arvutustabelid ja prognoosid toote/lahenduse/teenuse rakendamise kohta.
- **Mõõda ja hinda** - kujundage viisid kuidas kogute ja mõõdate kasutajapoolset infot ja kuidas seda oma toote parendamise jaoks ära kasutada.

Tagasiside

Prototüüpimine

Testimine

Tagasiside

Mudel

- Kas mäletad defineerimise etappi?
 - Intervjuud
 - Küsimustikud
 - Vaatlus
 - Süvitsi minemine
 - Empaatia
 - Uurimistöo
- Mida peame nüüd kasutama?

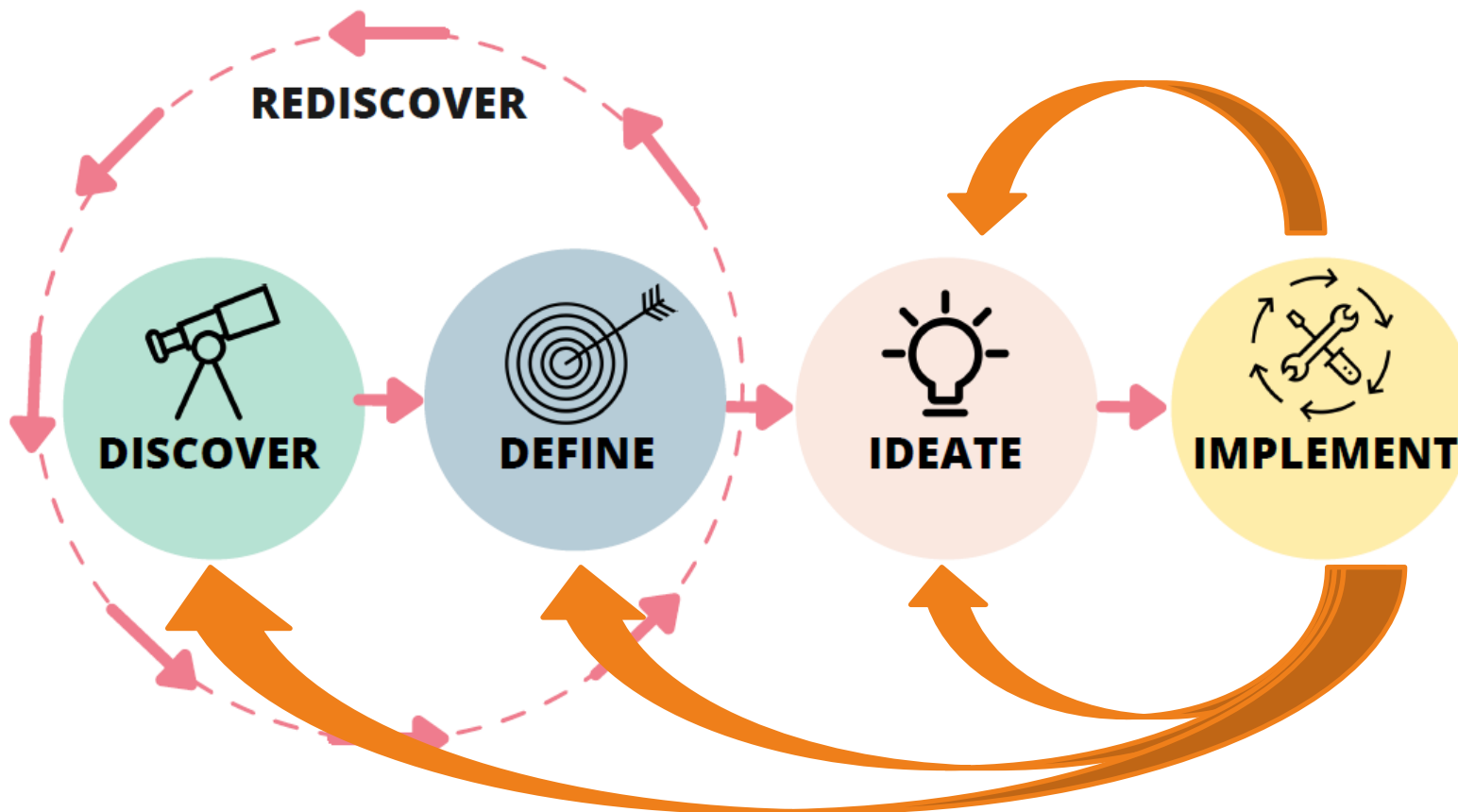
Tagasiside

Prototüüpimine

Testimine

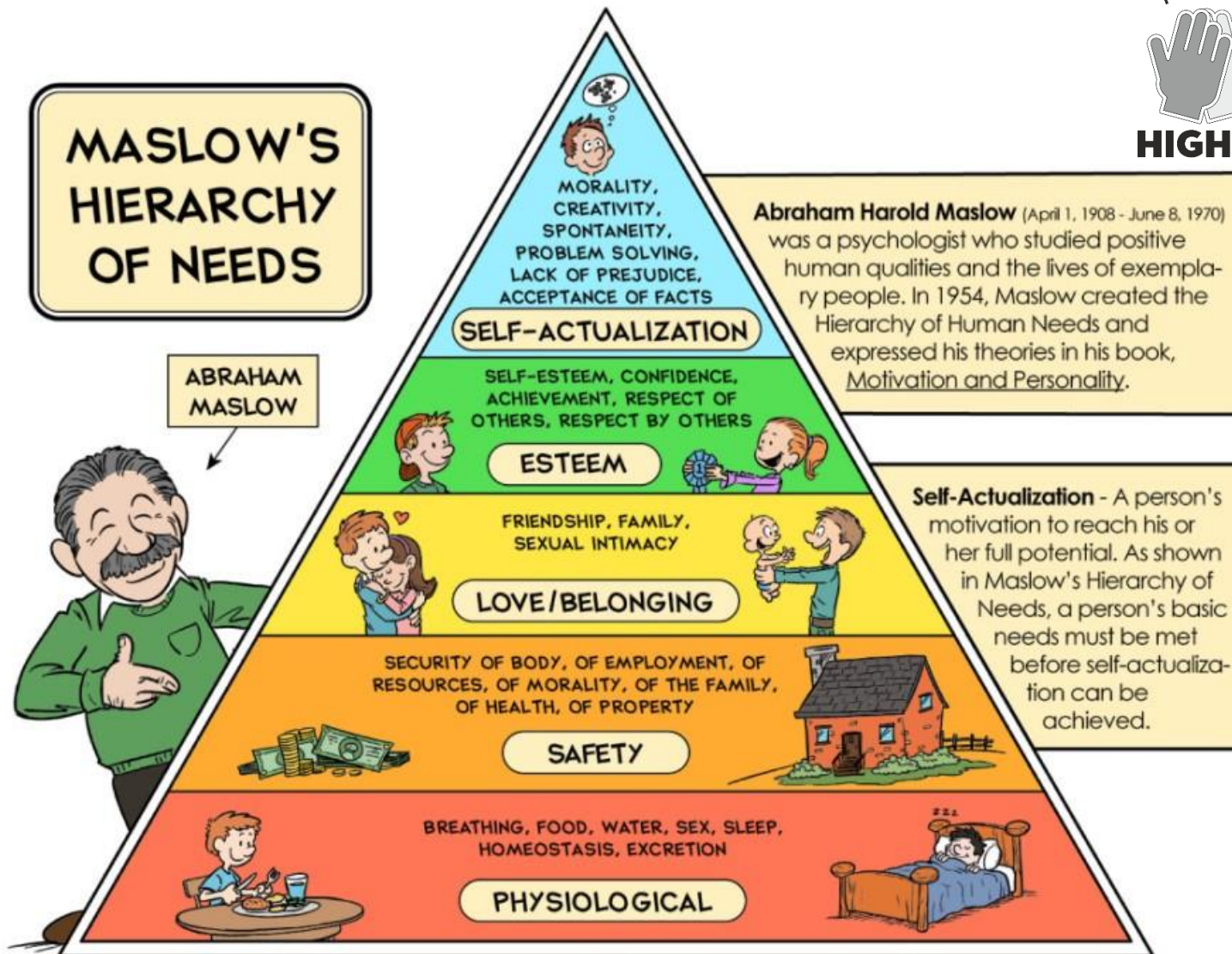
Tagasiside

Mudel

Source: Own creation

Maslow'i püramiid

Source: www.timvandevall.com
Dutch Renaissance Press LLC 2013

www.timvandevall.com | Copyright © 2013 Dutch Renaissance Press LLC.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

C.L.A.I.M. mudel

Prototüüpimine

Testimine

Tagasiside

Mudel

Valmista ette (Clean up)

Planeeri (Layout)

Rakenda (Apply)

Täiusta (Improve)

Säilita (Maintain)

C.L.A.I.M. mudel

Source: Image by brgfx on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/illustration-with-pollutions-earth_6907492.htm#query=pollution&position=26&from_view=search&track=sph

Source: Image by stephanie2212 on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/hand-drawn-save-ocean-banner_22162244.htm#query=cleaning%20planet&position=5&from_view=search&track=sph

Source: Image by storyset on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/save-earth-concept-illustration_23506590.htm#query=clean%20planet&position=2&from_view=search&track=sph

Source: Image by valadzionak_volha on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/earth-clean-dirty_7858400.htm#page=4&query=dirty%20planet&position=11&from_view=search&track=sph

Source: Implementation - Georgia Tech - Software Development Process
<https://www.youtube.com/watch?v=skpVpuB8VBY>

C.L.A.I.M. mudel - Valmista ette

- Vaata praegune protsess üle
- Vaata üle eesootavad sammud
- Hinda, mida on vaja uuenduste tegemiseks
- Valmista keskkond uuendusteks ette
- Kaardista ootused muudatustele

Source: Image by brgfx on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/illustration-with-pollutions-earth_6907492.htm#query=pollution&position=26&from_view=search&track=sph

Valmista ette

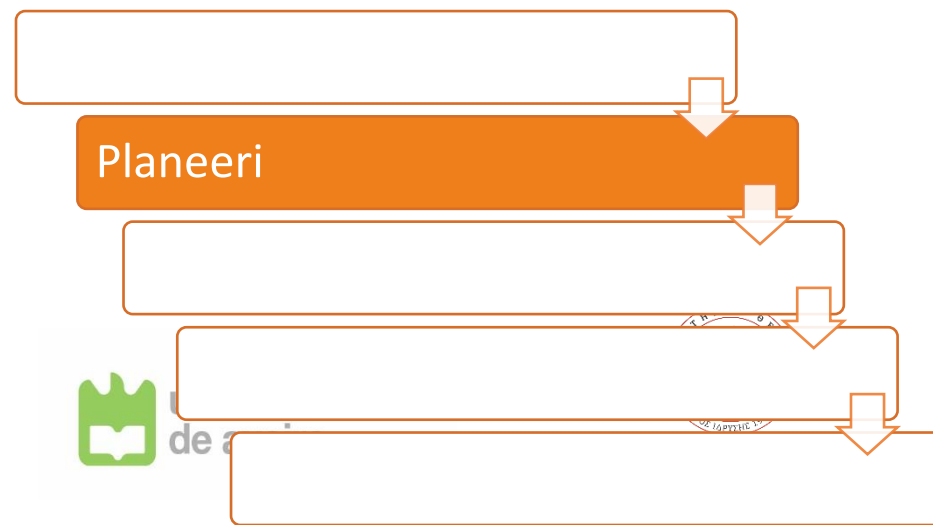

C.L.A.I.M. mudel - Planeeri

- Kaardista uus lahendus
- Määra rollid, tegevused ja auditid
- Loo plaan standarditele ja raporteerimisele
- Kinnistage plaan koolituse/praktika läbi

Source: Image by pch.vector on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/eco-volunteers-cleaning-sea_7416547.htm#query=cleaning%20planet&position=1&from_view=search&track=sph

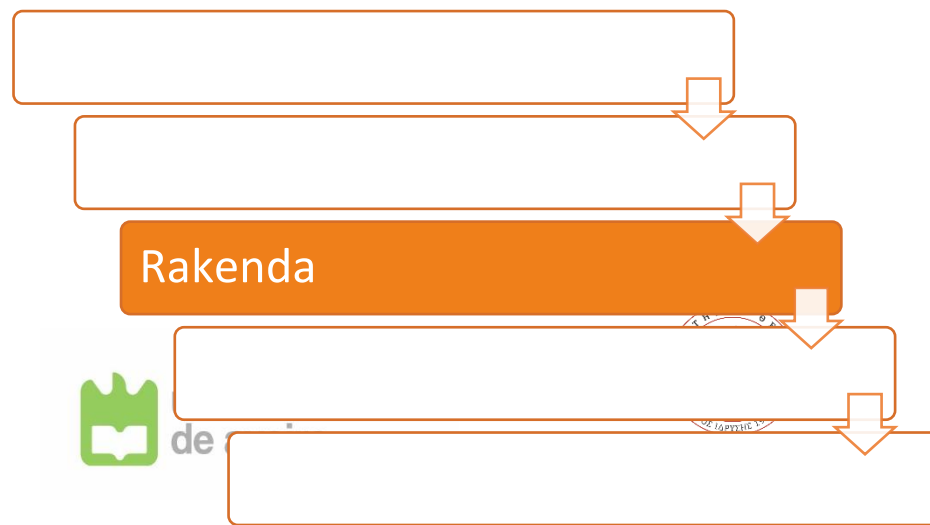

C.L.A.I.M. mudel - Rakenda

- Begin using
- Audit to ensure standard is followed
- Retrain as needed
- Document lessons

Source: Image by pch.vector on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/eco-volunteers-cleaning-sea_7416547.htm#query=cleaning%20planet&position=1&from_view=search&track=sph

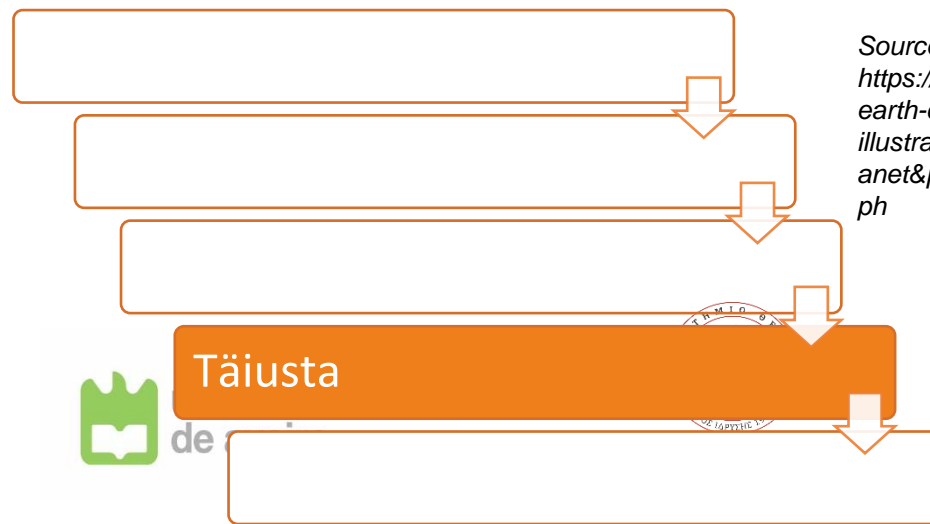

C.L.A.I.M. mudel - Täiusta

- Leia võimalusi täiustamiseks
- Vaata üle võimalused
- Kiida võimalused heaks
- Vii sisse vajalikud muutused
- Tagada sammude ajakohastamine ja ümberõpe

Source: Image by storyset on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/save-earth-concept-illustration_23506590.htm#query=clean%20planet&position=2&from_view=search&track=sph

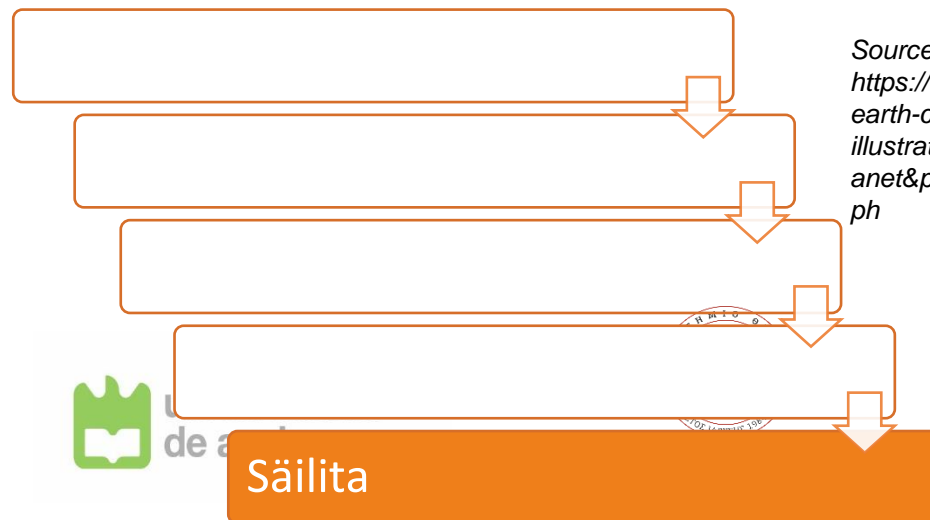

C.L.A.I.M. mudel - Säilita

- Järgi uusi samme
- Auditeeri plaanijärgselt
- Jätka arenemist ning täiustamist
- Hinda seisundit perioodiliselt

Source: Image by storyset on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/save-earth-concept-illustration_23506590.htm#query=clean%20planet&position=2&from_view=search&track=sph

Rakendamine - C.L.A.I.M. mudel

Source: Image by brgfx on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/illustration-with-pollutions-earth_6907492.htm#query=pollution&position=26&from_view=search&track=sph

Source: Image by stephanie2212 on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/hand-drawn-save-ocean-banner_22162244.htm#query=cleaning%20planet&position=5&from_view=search&track=sph

Source: Image by storyset on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/save-earth-concept-illustration_23506590.htm#query=clean%20planet&position=2&from_view=search&track=sph

Source: Image by valadzionak_volha on Freepik
https://www.freepik.com/free-vector/earth-clean-dirty_7858400.htm#page=4&query=dirty%20planet&position=11&from_view=search&track=sph

Tänan!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

MIKS ME PEAME RÄÄKIMA JÄTKUSUUTIKKUSEST?

Kas sa käitud **roheliselt** või **jätkusuutlikult?**

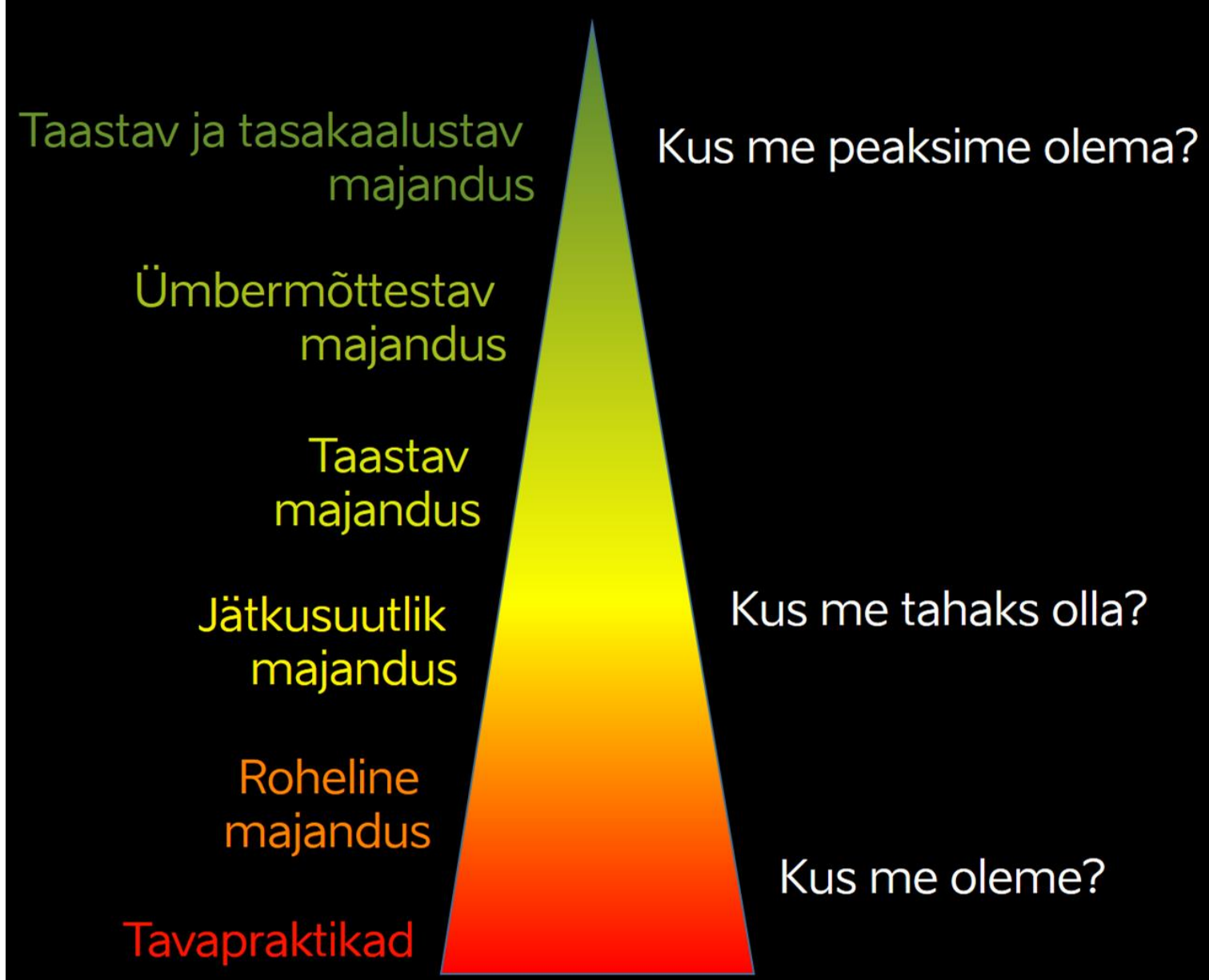
Kas sa käitunud roheliselt või jätkusuutlikult?

- **Roheliselt käitumine** tähendab keskkonnasõbralike valikute tegemist – alates riietusest ja toidust ning lõpetades kodu, ehituse, autoga vms.
- **Jätkusuutlikkus** tähendab seda, et meie tänased valikud ei tohi käia tulevaste põlvkondade võimaluste arvelt.
- Toode või teenus saab oma **omaduste poolest olla roheline**, kuid tootmisviisi ja **elukaare poolest jätkusuutmatu**.

Jätkusuutlikkus

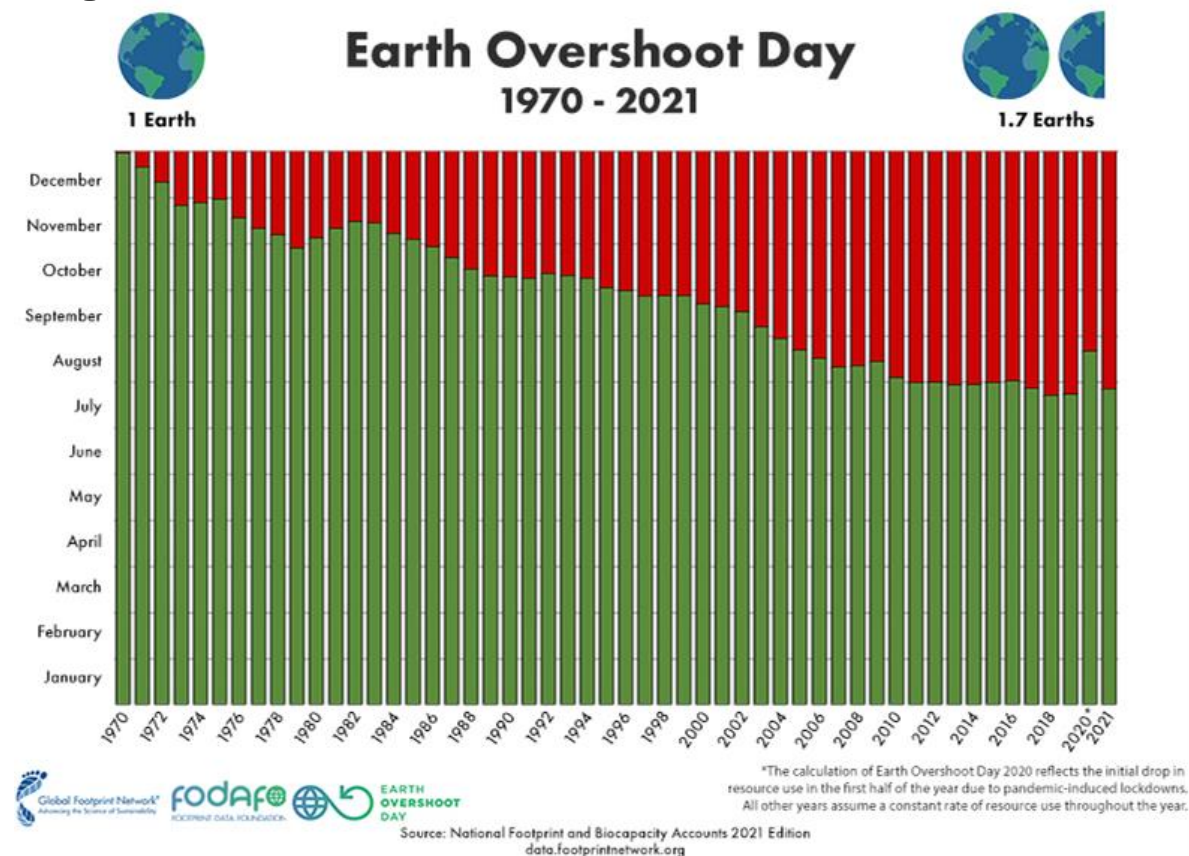
- **Jätkusuutlik areng** on arengutee, mis rahuldab praeguse põlvkonna vajadusi ja püüdlusi, seadmata seejuures ohtu tulevaste põlvkondade samalaadseid huve.
- Jätkusuutliku arengu all mõistetakse sihipärast arengut, mis parandab inimeste elukvaliteeti kooskõlas loodusvarade ja keskkonna talumisvõimega.
- Jätkusuutliku arengu eesmärk on saavutada tasakaal sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna vahel ning tagada täisväärtuslik ühiskonnaelu praeguste ja järeltulevate põlvede jaoks.

Globaalse ületarbimise päev

- 2021. aastal olime 29. juuliks ära kasutanud kõik ressursid, mida Maa suudab aastaga taastoota.

Ülejäänud aasta jooksul jätkame ökoloogilise defitsiidiga, vähendades kohalikke ressursivarusid ja akumulierides atmosfääri süsinikdioksiidi.

Allikas: <https://www.overshootday.org/>

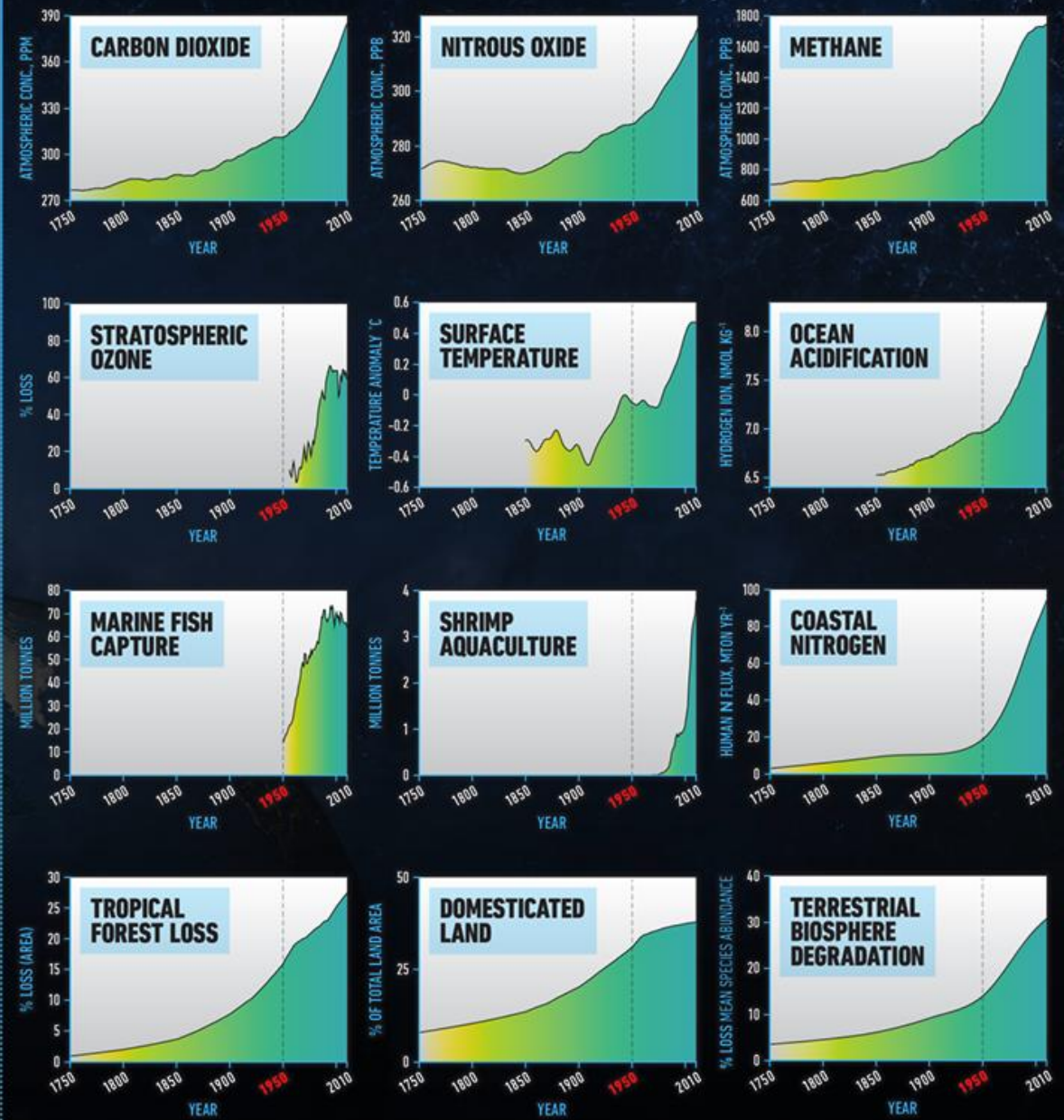
Esikümme 2022?

1. Katar 10/2/2022
2. Luksemburg 14/2/2022
3. Cooki saared 11/3/2022
4. Bahrein 12/3/2022
5. Kanada 13/3/2022
6. Araabia Ühendemiraadid 13/3/2022
7. Ameerika Ühendriigid 13/3/2022
8. Estonia 14/2/2022
9. Belize 15/3/2022
10. Kuveit 15/3/2022

SOCIO-ECONOMIC TRENDS

EARTH SYSTEM TRENDS

Kliimamuutused

COAL CONSUMPTION AFFECTING CLIMATE.

The furnaces of the world are now burning about 2,000,000,000 tons of coal a year. When this is burned, uniting with oxygen, it adds about 7,000,000,000 tons of carbon dioxide to the atmosphere yearly. This tends to make the air a more effective blanket for the earth and to raise its temperature. The effect may be considerable in a few centuries.

Avaldatud 14. august, 1912.

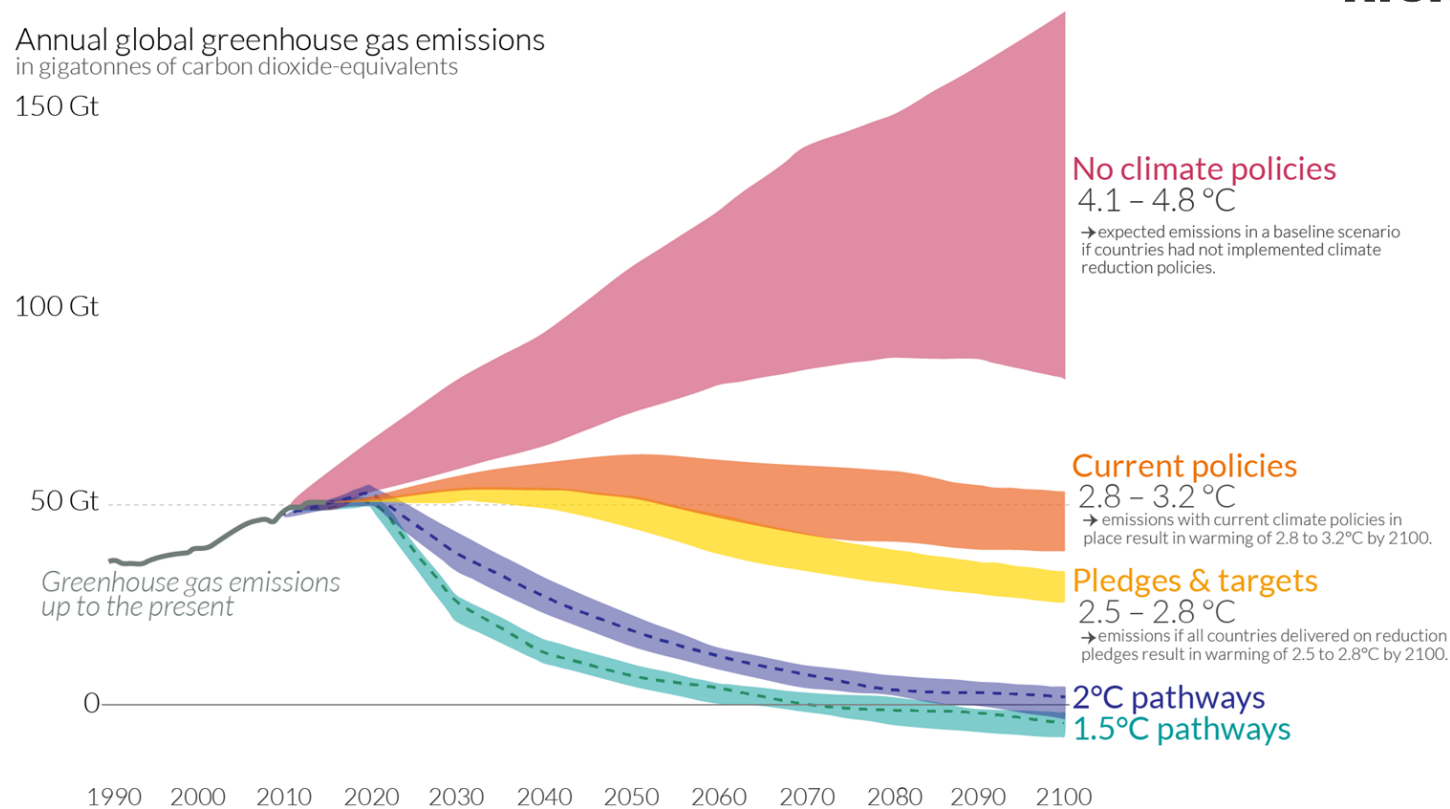
Allikas jäätunud Thamesi kohta: [Abraham Hondius](#)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

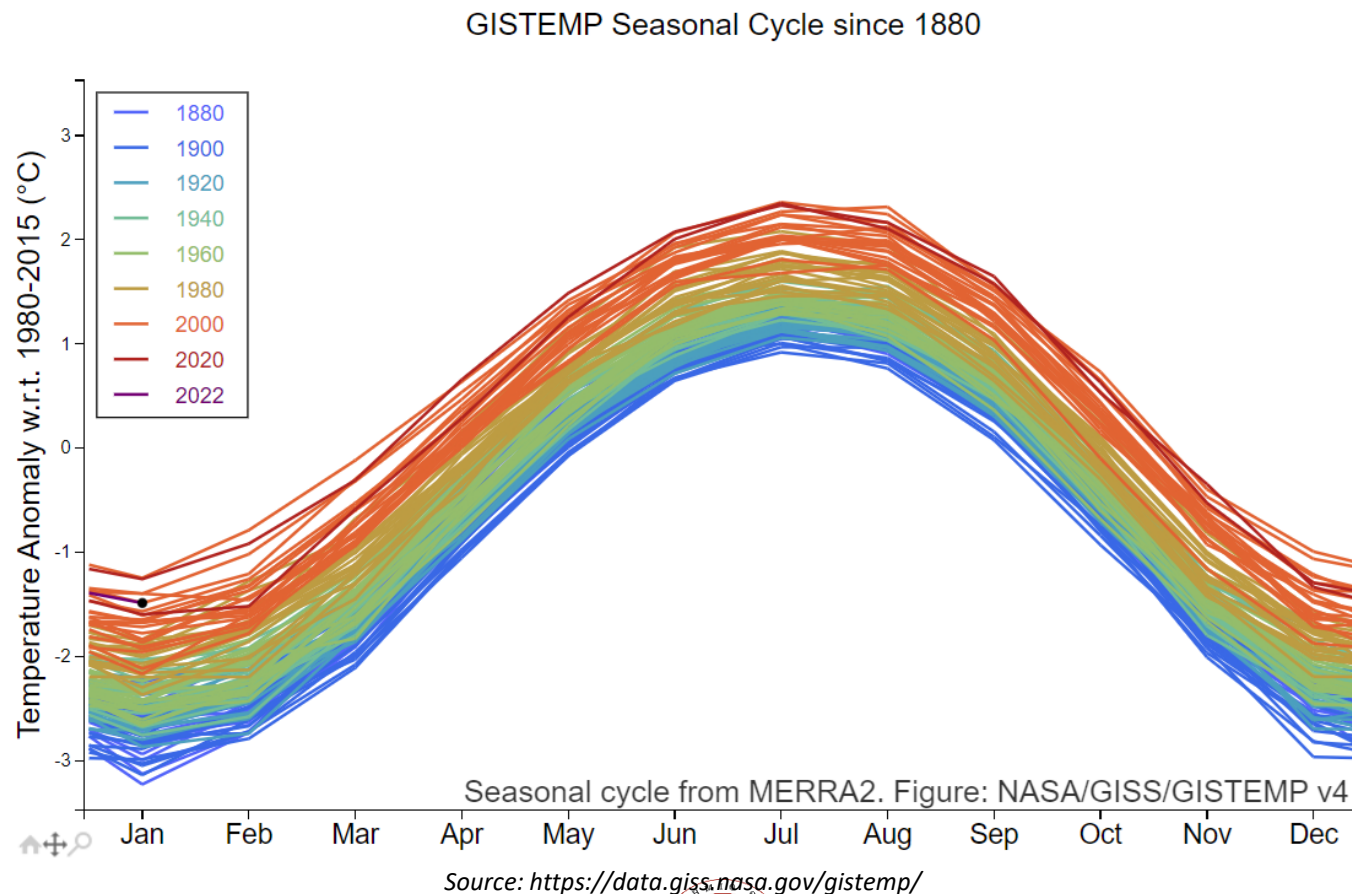
- ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) osaliste konverents (COP) leppis oma 21. istungjärgul Prantsusmaal Pariisis (30. november–11. detsember 2015) kokku hoida globaalset soojenemist 1,5 °C võrra kõrgemal tööstusrevolutsiooni eelsel ajal olnud temperatuuritasemest.
- Soojenemise piiramine 1,5 °C-ni on keemia- ja füüsikaseaduste kohaselt võimalik, kuid see eeldaks enneolematuid muutusi kõigis ühiskonna aspektides.

Data source: Climate Action Tracker (based on national policies and pledges as of December 2019).
OurWorldinData.org – Research and data to make progress against the world's largest problems.

Licensed under CC-BY by the authors Hannah Ritchie & Max Roser.

- 2021. aasta oli kuues järjestikune aasta kus mõõdeti rekordiline kuumus ($0,84\text{ }^{\circ}\text{C}$ üle 20. sajandi keskmise).
- Aastad 2013–2021 on rekordiliselt kümme kõige soojemat aastat.
- 2021. aasta oli ühtlasi 45. järjestikune aasta (alates 1977. aastast), mil globaalne temperatuur oli üle 20. sajandi keskmise.
- Üldiselt on maailma aastane temperatuur tõusnud keskmiselt $0,08\text{ }^{\circ}\text{C}$ kümnendi kohta alates 1880. aastast ja üle kahe korra kiiremini ($0,18\text{ }^{\circ}\text{C}$) alates 1981. aastast.

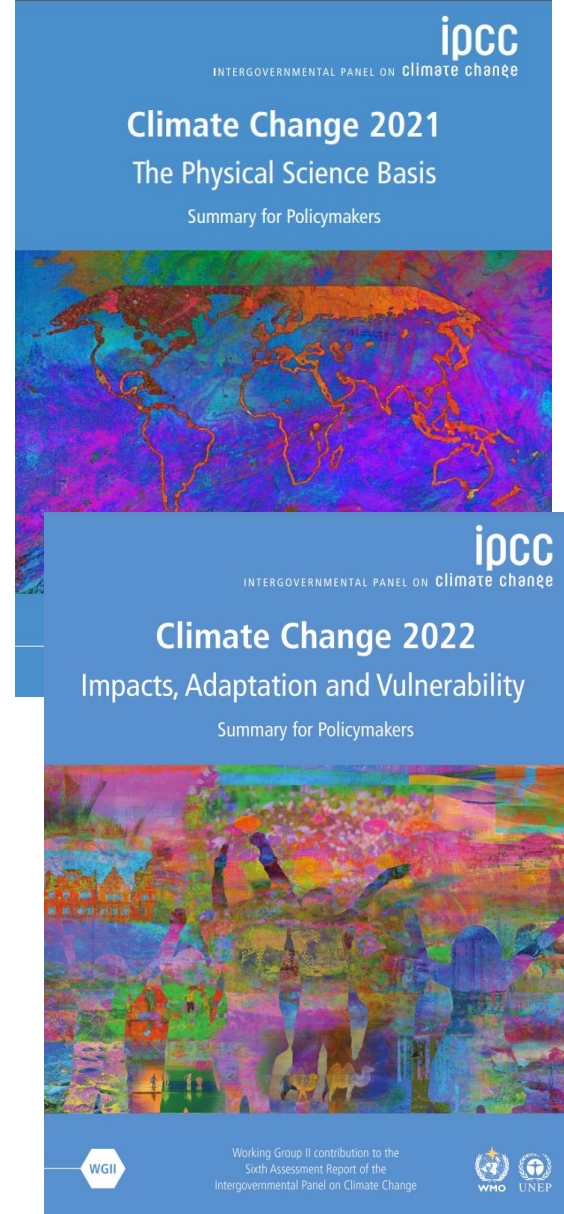

Erasmus+

IPCC 6. kliimaaruanne

- Üle 40 protsendi planeedi elanikkonnast (**3,3–3,6 miljardit inimest**) elab kliimamuutuste suhtes väga haavatavates piirkondades.
- Globaalselt peavad kavuhoonegaaside heitkogused saavutama oma maksimaalse lae järgmise **4 aasta jooksul**, pärast seda peab algama kahanemine.
- Fossiilsetel kütustel põhinevad elektrijaamad tuleb sulgeda **järgmise 10 aasta jooksul**.
- Riikide arvestuses **top 10% hulgas olijad annavad 36-45%** koguemissioonist, mis on 10x rohkem kui alumised **10% - nemad annavad vaid 3-5%** koguemissioonist.
- Järgmise 10 aasta jooksul peavad **heitkogused vähenema poole võrra**, et oleks võimalik saavuta 1.5 C eesmärk aastaks 2050.
- **Elustiili ja toitumisharjumuste muutused on vältimatud** – taimne toidusedele vähendab kasvuhoonegaaside emissiooni 50% võrra võrreldes keskmise läänemaailma dieediga.
- Käesolevast hetkest alates **ei tohi rajada enam ühtegi uut** fossiilsetele kütustel põhinevate elektrijaama.

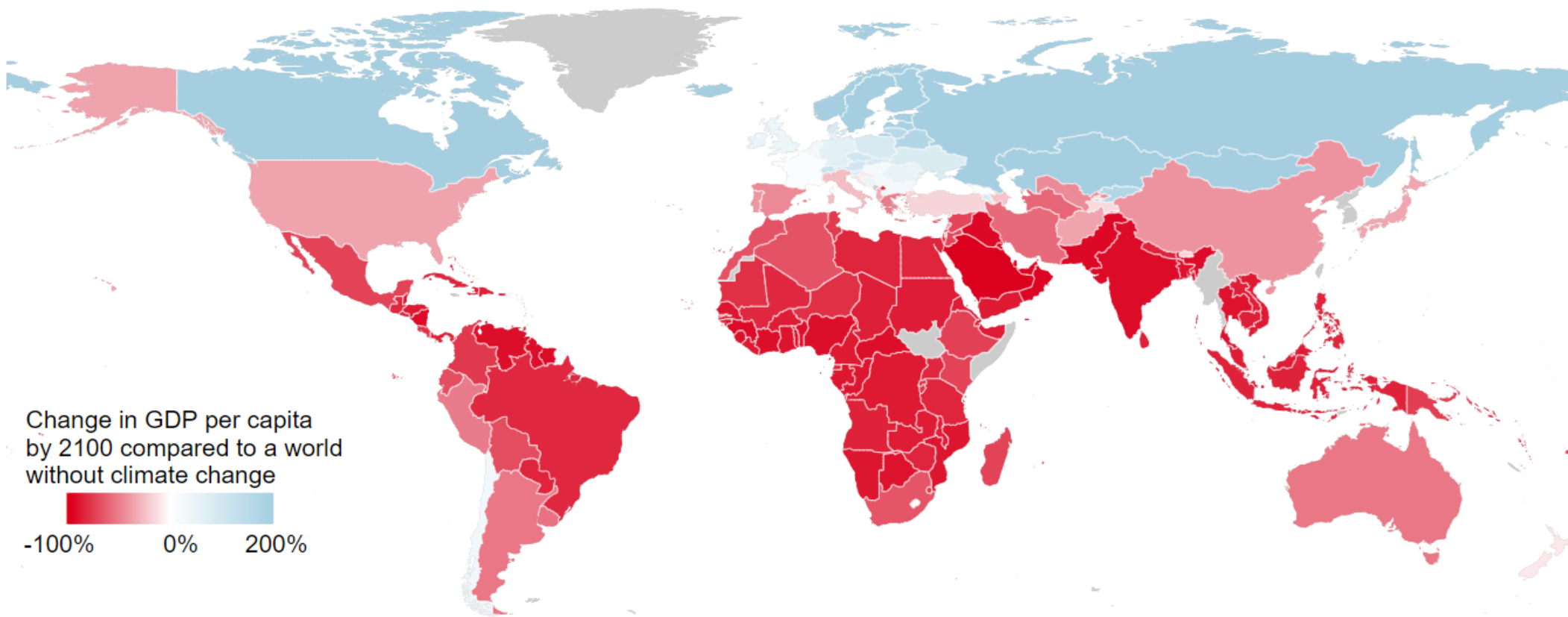

HIGH 5

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

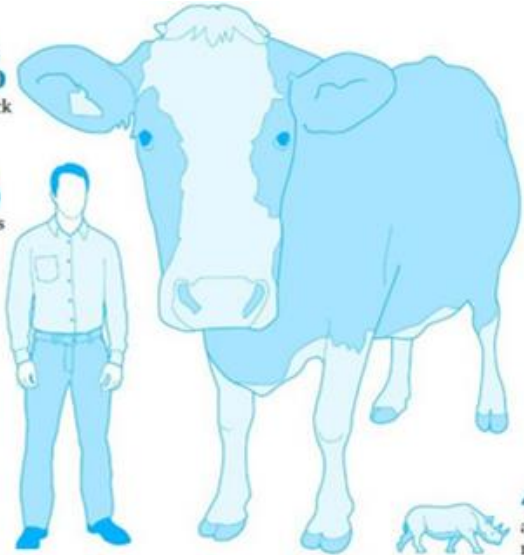
Allikas: <https://web.stanford.edu/~mburke/climate/map.php>

Elurikkuse kadu

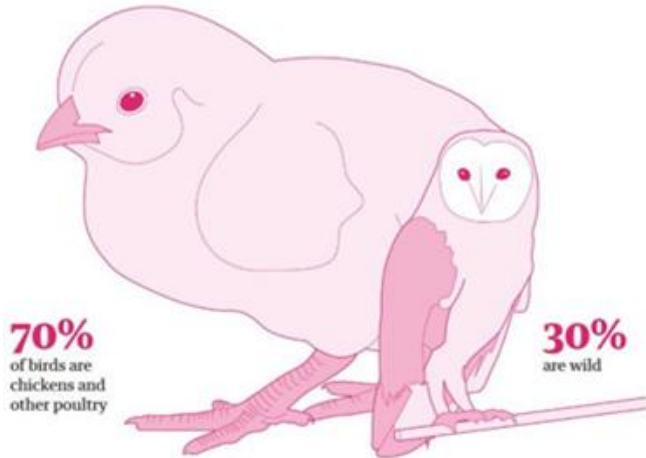

60%
are livestock

36%
are humans

4%
are wild
mammals

70%
of birds are
chickens and
other poultry

30%
are wild

t

One in four species are at risk of extinction

Species assessed by the IUCN Red List

Amphibians
40%

Conifers
34%

Reef corals
33%

Sharks and rays
31%

Selected crustaceans*
27%

Mammals
25%

Birds
14%

*Assessed species include lobsters, freshwater crabs, freshwater crayfishes and freshwater shrimps

Source: IUCN Red List of Threatened Species

BBC

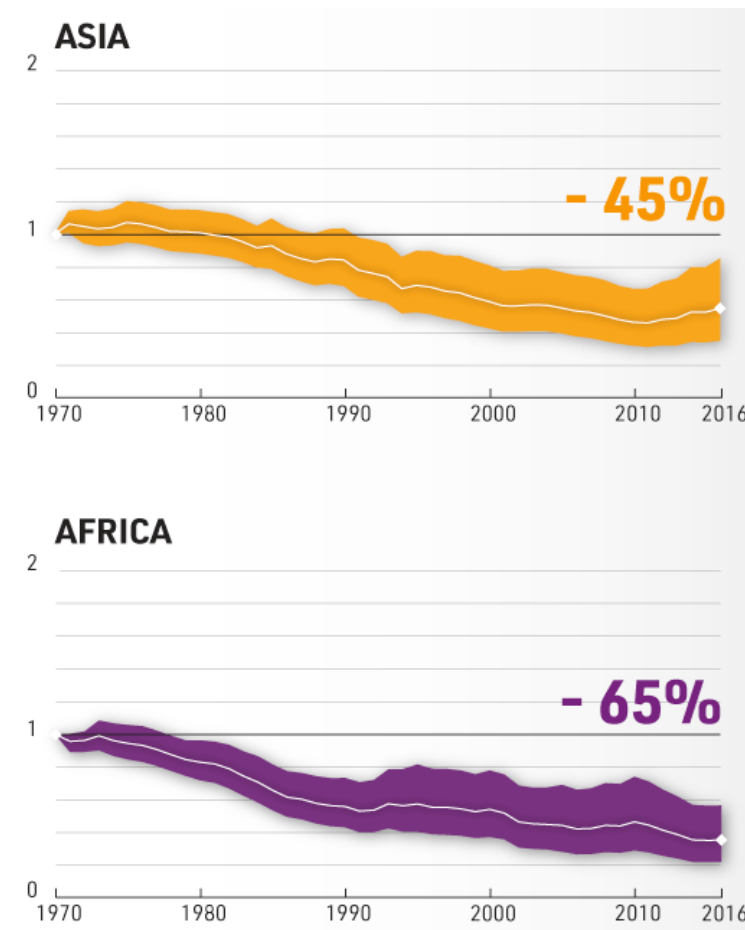
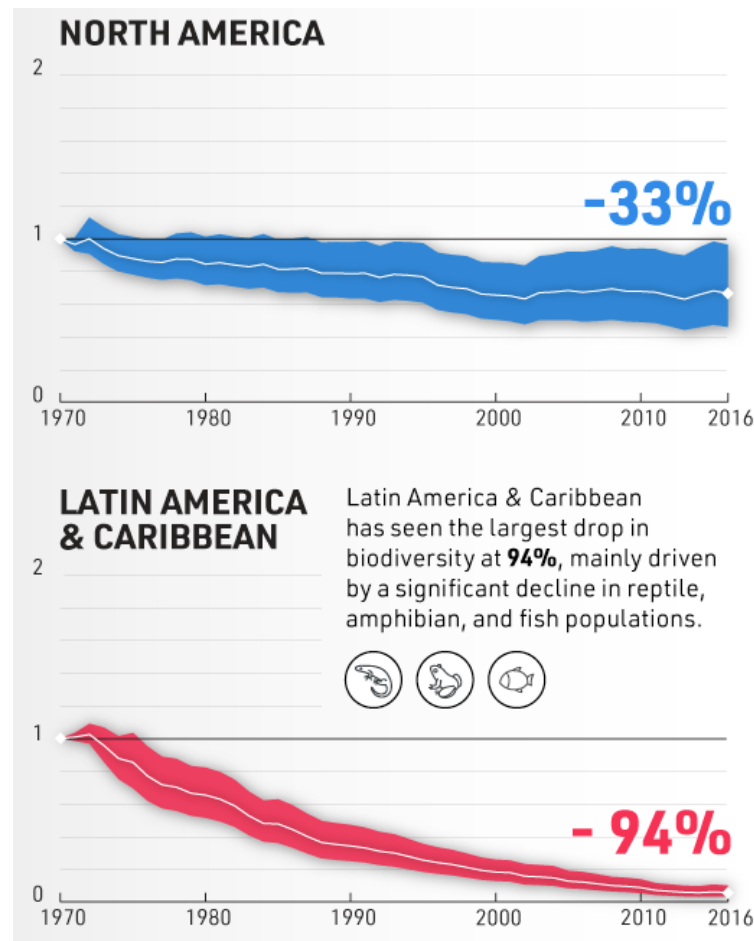
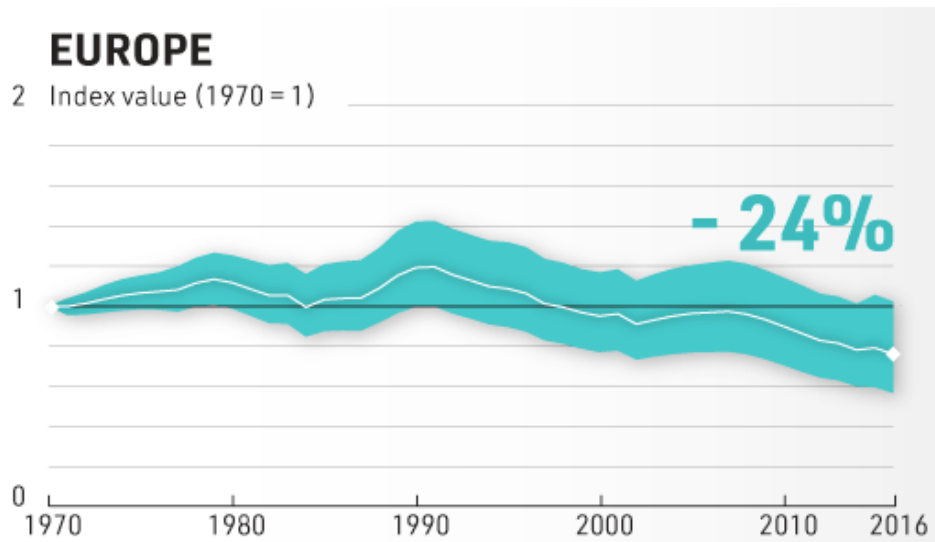

HIGH 5

Elurikkuse kadu

Planeedi elurikkuse indeks (**LPI; The Living Planet Index**) mõõdab imetajate, lindude, kalade, roomajate ning kahepaiksete arvukust üle terve planeedi.

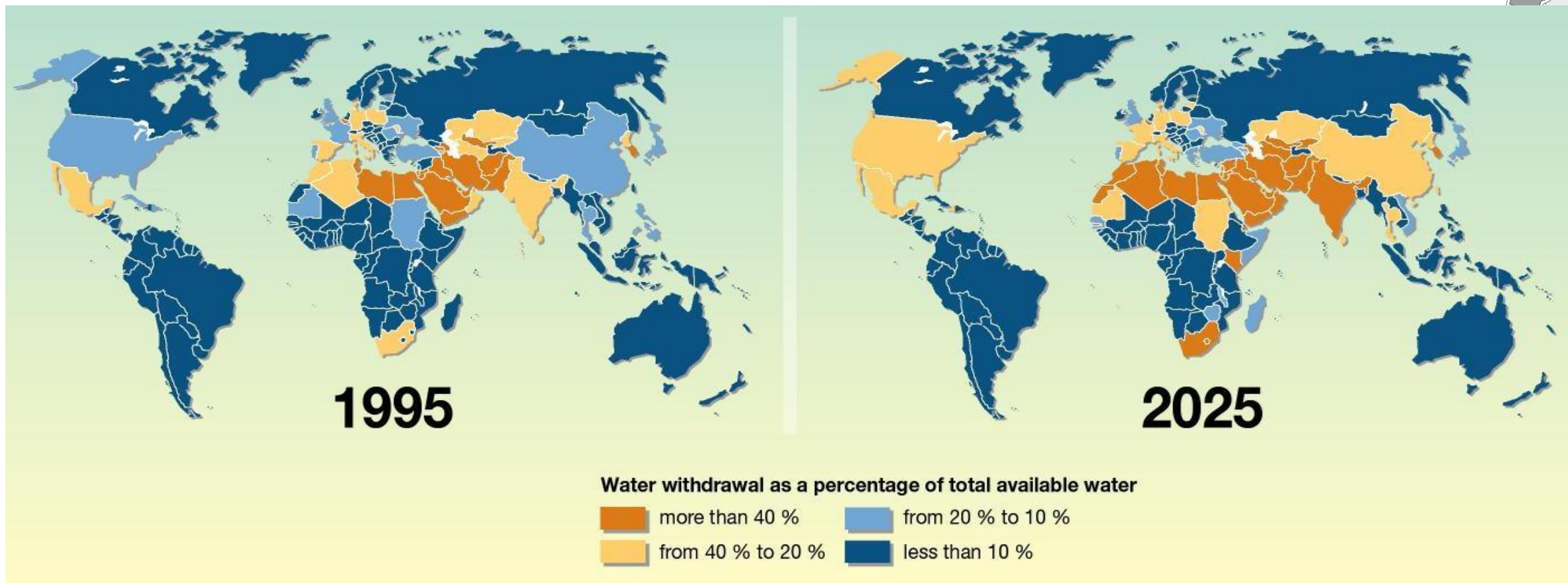
1970. ja 2016. aasta vahel on selgroogsete arvukus langenud maailmas keskmiselt 68% võrra. Samas see näitaja erineb regioonide vahel.

Allikas: <https://www.visualcapitalist.com/earths-biodiversity-loss-by-region/>

Veeprobleemid

Olukord maailmas

5

- Ainult ~2,5% kättesaadavast veest on magevesi ja ainult 1/3 sellest vedelal kujul.

Allikas: <https://www.grida.no/resources/5625>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Veeprobleemid maailmas

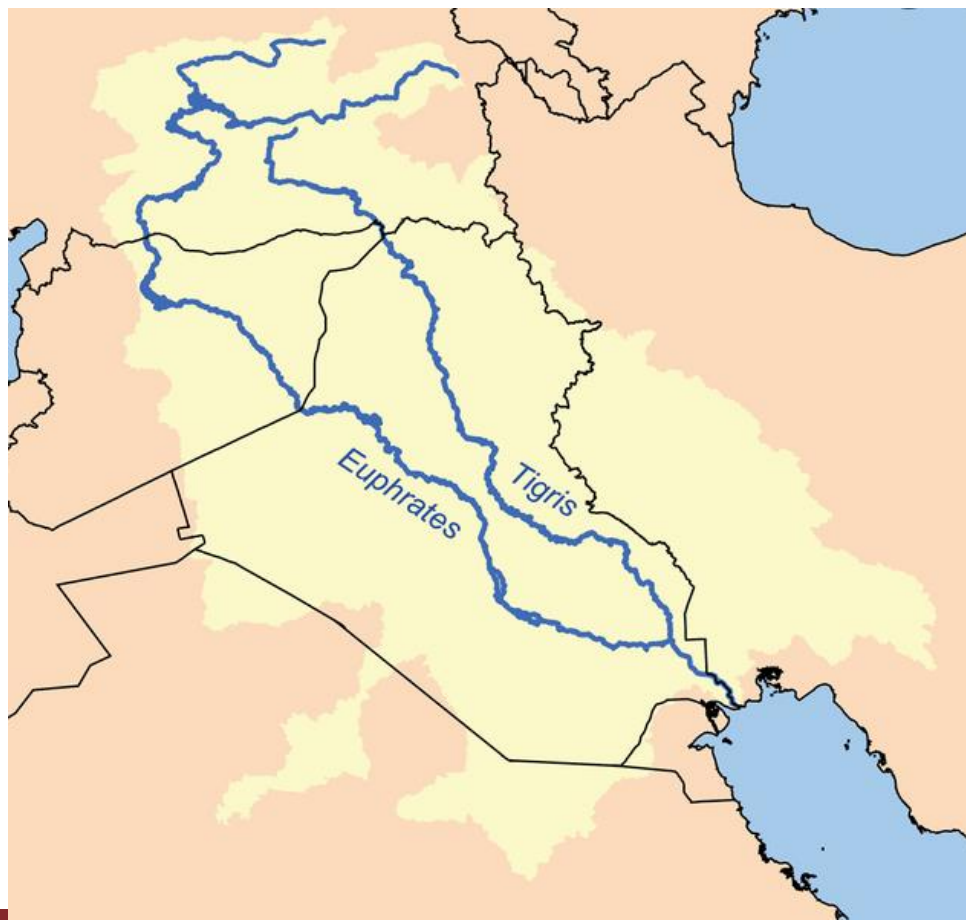
- Puhta joogivee ja sanitaaringimuste puudusel sureb maailmas igal aastal **3,4 miljonit inimest**.
- Vett pole piisavalt üle **1 miljardil inimesel**.
- Korralikke sanitaaringimusi pole ligi **2,6 miljardil inimesel**.
- **4.5 miljardit** inimest elab <50 km raadiuses problemaatilisest veeressurssist (hakkab otsa lõppema, saastunud).

- **Üle poole maailma elanikkonnast** kannatab 2030. aastaks tõsise veepuuduse käes.
- 2050. aastaks on globaalne **vajadus vee järele** praegusega võrreldes **55% suurem**.

Allikas: WHO, Water Footprints of Nations

Esimene dokumenteeritud veesõda maailmas – 4500 aastat tagasi

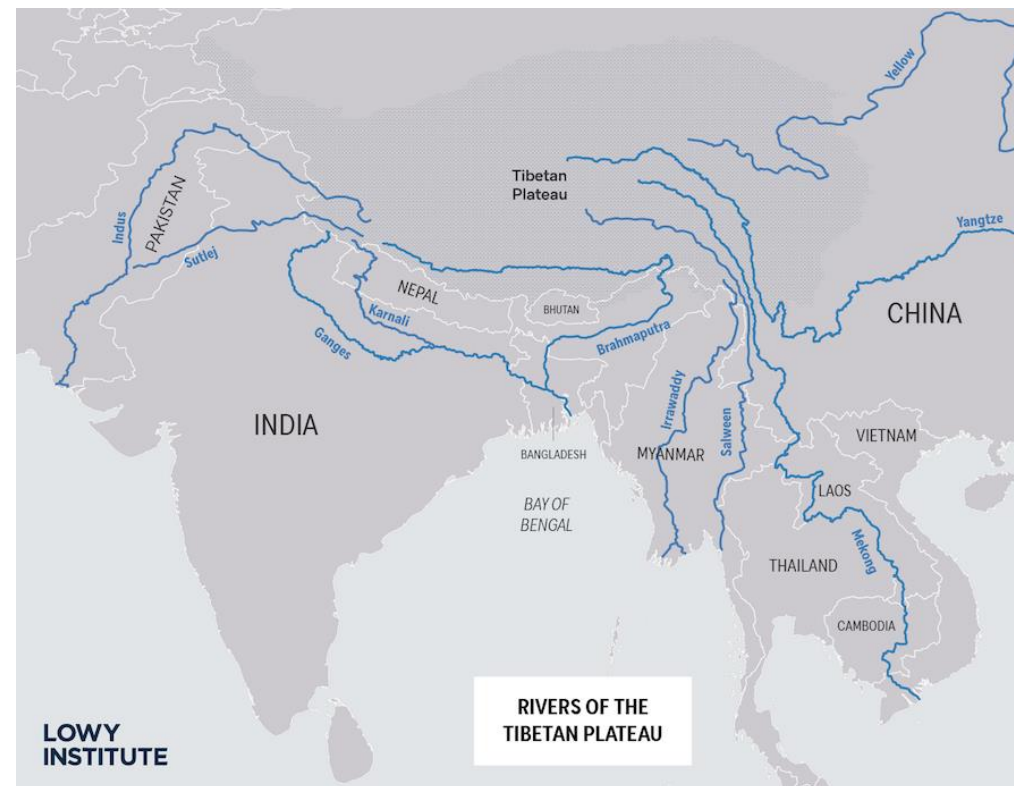

- Tigrise ja Eufraati jõgedel on iga-aastased üleujutused. Üleujutused ladestavad jõgede kallastele igal aastal viljakat, mullarikast muda.
- Lagaš ja Umma olid kaks Sumeri linna, mis asusid teineteisest 18 miili kaugusel.
- Lagaši Eanatum on piiriks Umma En-Akale vahel, mis põhjustab Umma linnale üüratut põllumajanduslikku võlga. Hilisem Umma kuningas Ur-Lumma ei maksa seda võlga tagasi, vaid juhib kanalit vee ära ja ründab Eanatumit.
- "Lagaši valitseja Eanatum läks lahingusse," seisab iidse kivisilindrisse raiutud jutustuses ja "jättis kanali kaldale maha 60 sõdurit surnuna."

Allikas: https://cdli.ox.ac.uk/wiki/doku.php?id=umma_lagash_border_conflict

Aasia vete geopoliitika

- Hiinal on omandiõigus Tiibeti vete üle, kust saavad alguse seitse Lõuna-Aasia suurimat jõge – Indus, Ganges, Brahmaputra, Irrawaddy, Salween, Jangtse ja Mekong.
- Need jõed voolavad Pakistani, Indiasse, Bangladeshi, Myanmari, Laosesse ja Vietnami.
- Tiibeti platoolt ning Hiina poolt juhitud piirkondadest Xinjiangist ja Sise-Mongooliast voolab naaberriikidesse 718 miljardit kuupmeetrit pinnavett aastas.
- 48% sellest veest voolab otse Indiasse.
- Salweenile, Ülem-Mekongile, Ülem-Jangtsele ja Brahmaputrale kavatseb Hiina ehitada 120 gigavati jagu uusi hüdroelektrijaamasid (kokku rohkem kui ükski teine riik on kogu oma ajaloo jooksul ehitanud).

Allikas: <https://www.lowyinstitute.org/>

Vaesus ja ebavõrdsus

Erasmus+

Toiduraiskamine: Millised regioonid raiskavad enim?

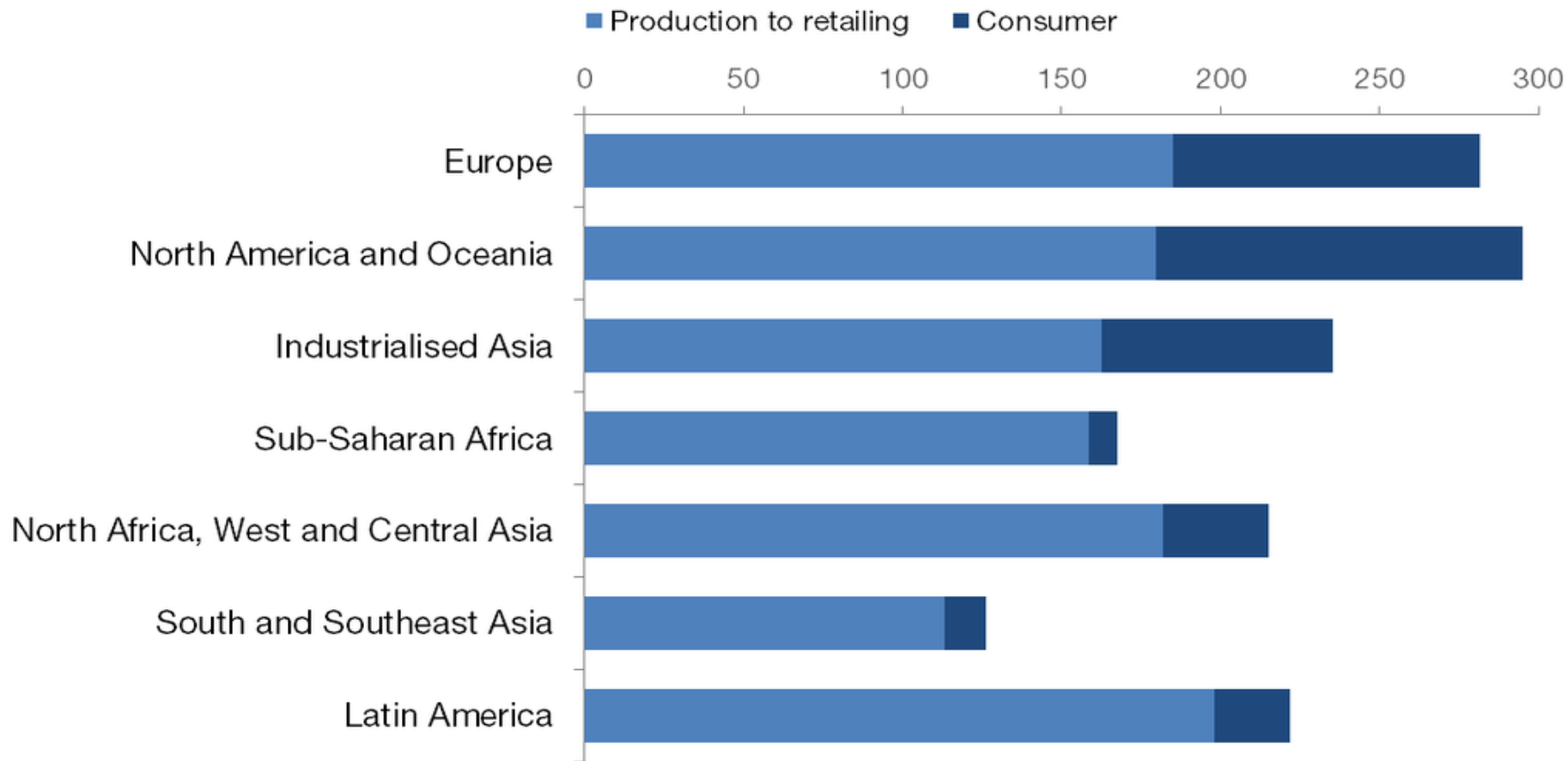
HIGH 5

Which regions waste the most food?

Per capita food losses and waste, kg/year

COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

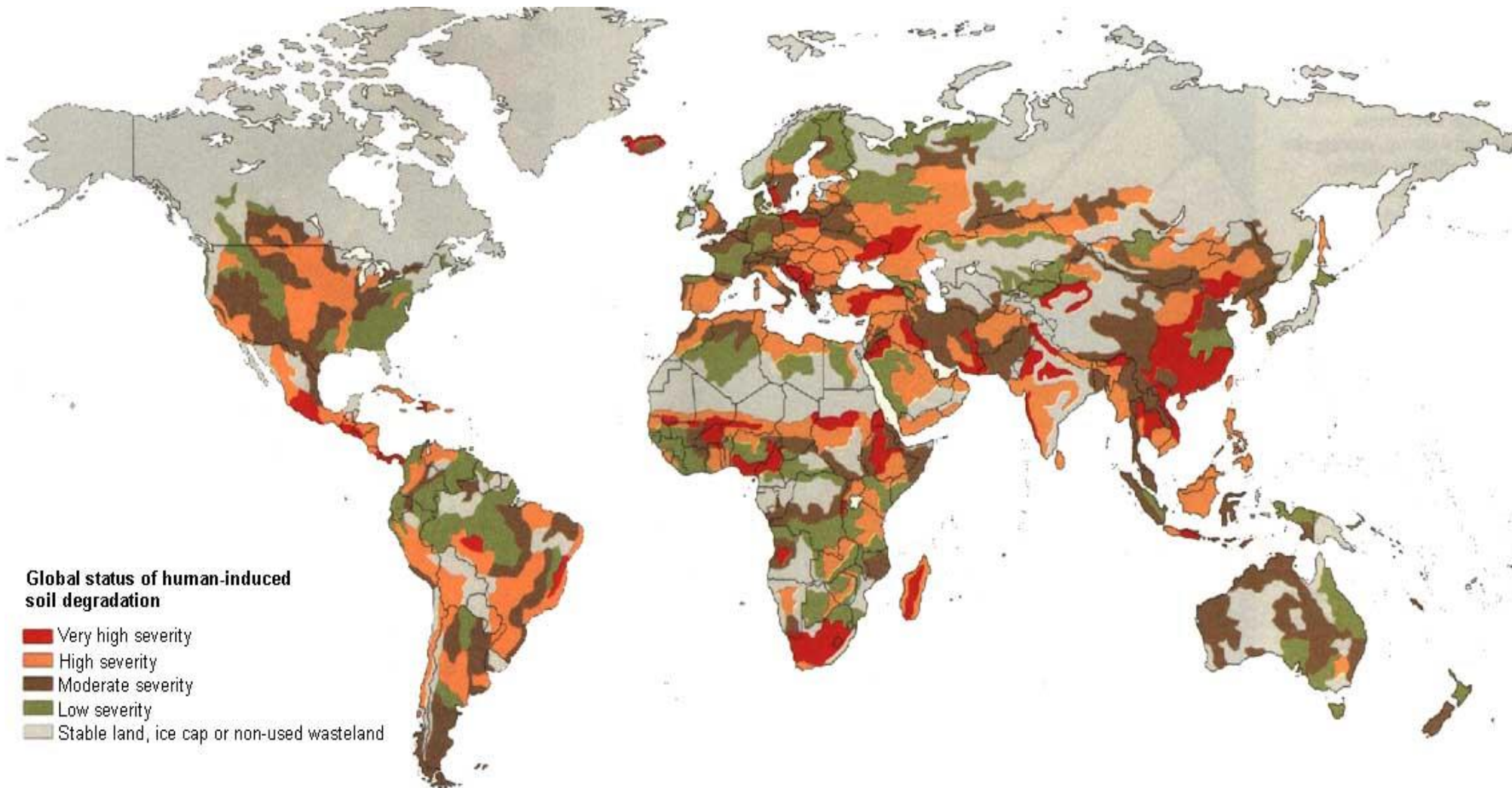
Source: The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

ΕΡΜΙΟ
ΟΕΛΛΗΛΙΑΣ

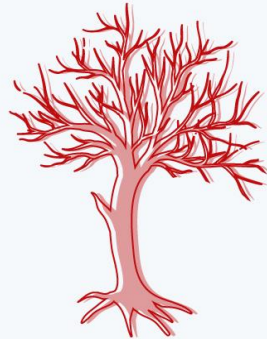
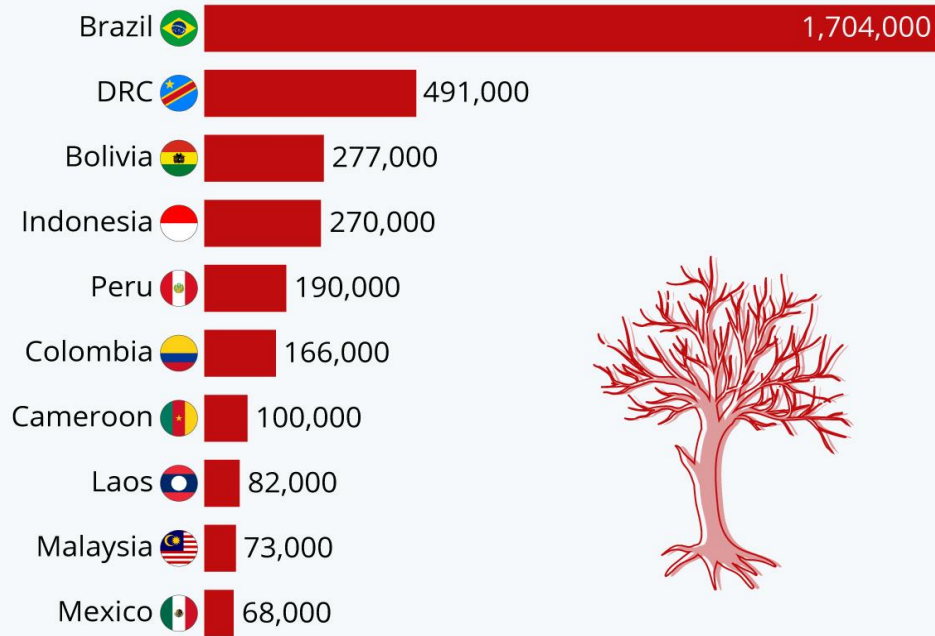
Muldade vaesustumine

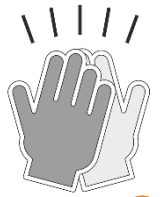
Metsade kadumine

Where Most Primary Forest Is Lost

Countries with the largest area of primary forest loss in 2020 (in hectares)

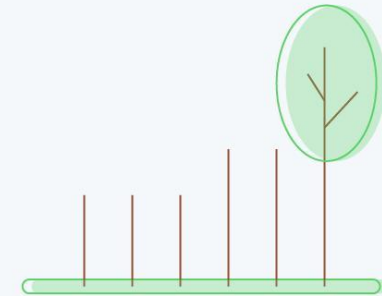
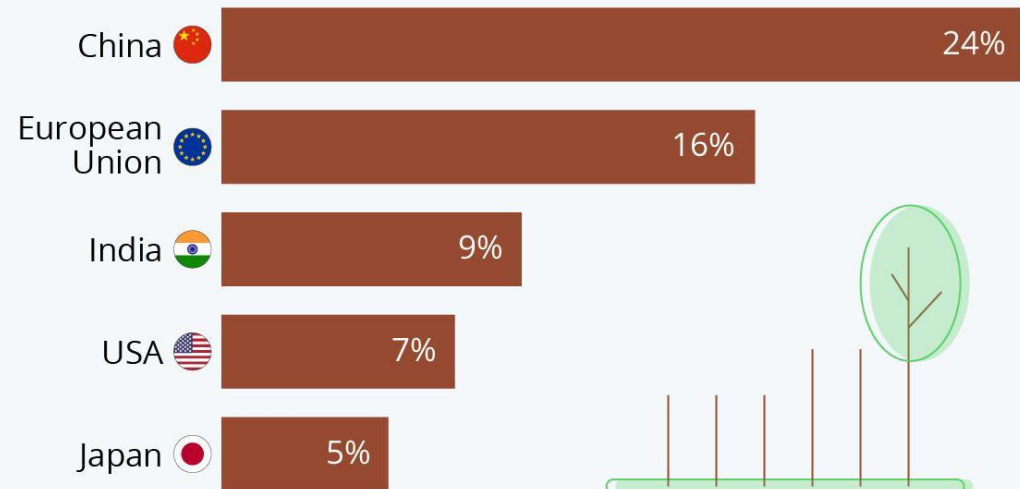
Rounded figures
Source: World Resources Institute Global Forest Review

HIGH 5

The Biggest Contributors to Tropical Deforestation

Share of tropical deforestation associated with international trade attributable to selected countries/areas 2005-2017*

* Based on data and findings from satellite imagery and trade flow analysis.
Source: WWF

Allikas: statista.com

Mida me saaksime ette võtta?

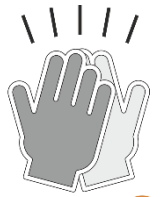
Jätkusuutliku arengu eesmärgid (SDG)

- Koosneb 17 eesmärgist, mida maailm rihib täita aastaks 2030.
- Hõlmab endas 169 üksikasjalikku alameesmärki.
- Loodi kaks aastat kestnud läbirääkimiste tulemusena ÜROs.
- Peaaegu kõik maailma riigid on nõustunud (25. sept 2015)

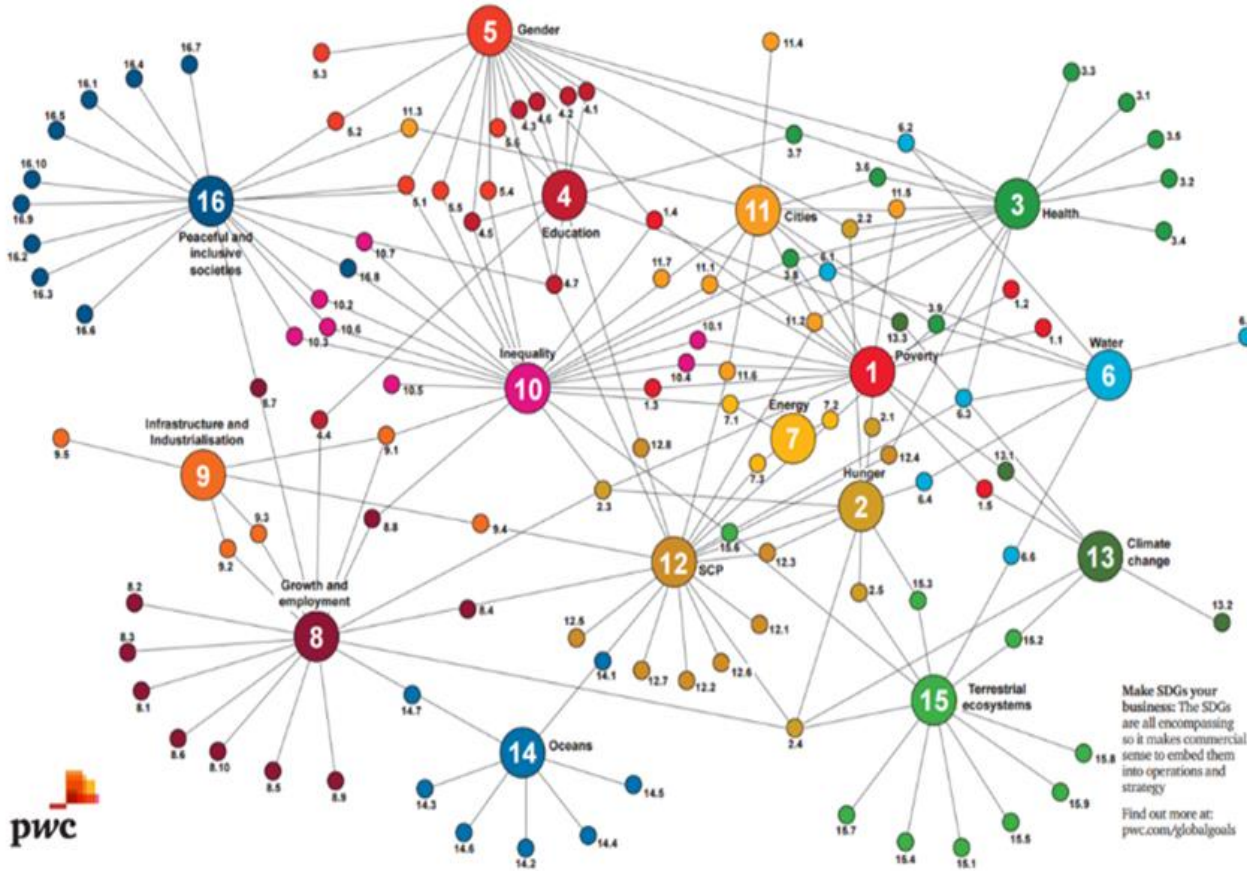

Allikas: <https://www.riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuse-too-toetamine/saastev-areng>

SDG-de integreerimine

HIGH 5

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Jatkusuutliku arengu eesmärkide õppekaardid

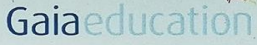
HIGH 5

- SDG kaardid sisaldavad enam kui 200 küsimust, mis on seotud nelja mõõtmega – sotsiaalse, ökoloogilise, maailmavaatega seonduva ja majandusliku. Need pakuvad jätkusuutlikkusele süsteemset lähenemisviisi, et aidata tuvastada tegevusi ja lahendusi, mis aitavad asjakohaselt globaalseid eesmärgi täide viia.

15 LIFE ON LAND

Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, halt biodiversity loss & land degradation and reverse it

<p>About 80% of human diet is provided directly by plants. Current dietary habits result in only 3 cereal crops (rice, maize and wheat) providing 60% of human energy intake. Reversing desertification by the regeneration of grasslands and forests, as well as greening the deserts could offer a galvanizing goal of large-scale ecosystem regeneration in response to climate change and resource depletion.</p>	<p>While life has intrinsic value and not just utilitarian value, it is still striking that, of the 80,000 tree species we know, only 1% have been studied for their potential use. Humans have contributed to deforestation for more than 12,000 years. The world's forests are now diminished to only 31.7% of the total land mass. The rate of deforestation has dropped from 7.3 million hectares in 1990, to 3.3 million hectares per year in 2015.</p>
<p>What are the small steps on which we could collaborate at the scale of our community or city to make them more permeable and attractive habitats for a greater range of species and biodiversity?</p>	<p>What is the role of primary, secondary and higher education in promoting an attitude towards the rest of nature which is not only based in utilitarian (service to us) value, but includes a deeper understanding of the intrinsic value of all life?</p>
<p>How can you challenge private-sector unsustainable practices of production of agricultural commodities such as palm oil, soy, paper and beef products with the view of decelerating the pace of deforestation?</p>	<p>Using the internet as an information resource, could you draw a mind-map of how habitat loss, fragmentation, overexploitation, invasive species, pollution and climate change, interact to speed up biodiversity loss?</p>
<p>About 1.6 billion people's livelihood depends on forests, including some 70 million indigenous people. 2.6 billion livelihoods directly depend on agriculture, while more than half of our agricultural lands are affected by soil degradation. We all depend on the food they provide! While the list of species under international protection continues to grow, since 1999, at least 7000 species of animals and plants have been reported in illegal trade affecting 120 countries.</p>	<p>As of 2015, over 23,000 species of plants, fungi & animals face extinction. Microorganisms & invertebrates are crucial to healthy ecosystems' functions, yet remain poorly understood and their diversity uncatalogued. By 2016, protected Key Biodiversity Areas (KBA) cover only 16.6% of terrestrial, 18.1% of freshwater and 20.1% of mountain areas. Increasing the size of KBAs is vital to protecting species and functional biodiversity of land ecosystems.</p>

SDG 15 FLASHCARD 44
© Copyright Gaia Education www.gaiaeducation.org

Source: Gaia Education

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Erasmus+

Lisainfot jätkusuutliku arengu eesmärkide kohta

- **Näitajate ülevaade, sealhulgas metaandmed ja selgitused** - <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/> and https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework%20after%202020%20review_Eng.pdf
- **Riikide profiilid** - <https://country-profiles.unstatshub.org/>
- **ÜRO andmekataloog** - <http://www.sdg.org/#>
- **ÜRO, GRI and PwC raporteerimise juhend** - https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI_UNGC_Business-Reporting-on-SDGs_Analysis-of-Goals-and-Targets.pdf
- **Ülevaade SDG-dega seonduvatest globaalsetest andmetest** - <https://sdg-tracker.org/>
- **SDG Raport 2019** - <https://www.sustainabledevelopment.report/>
- **Ülevaade Eestis läbiviidud SDG-de täitmise jälgimisest** - https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26136Estonia_Main_messages_VNR_Estonia_2020_700.pdf
- **Eesti alane tööriist** - <https://tamm.stat.ee/>

Lõpp

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Ringmajandus

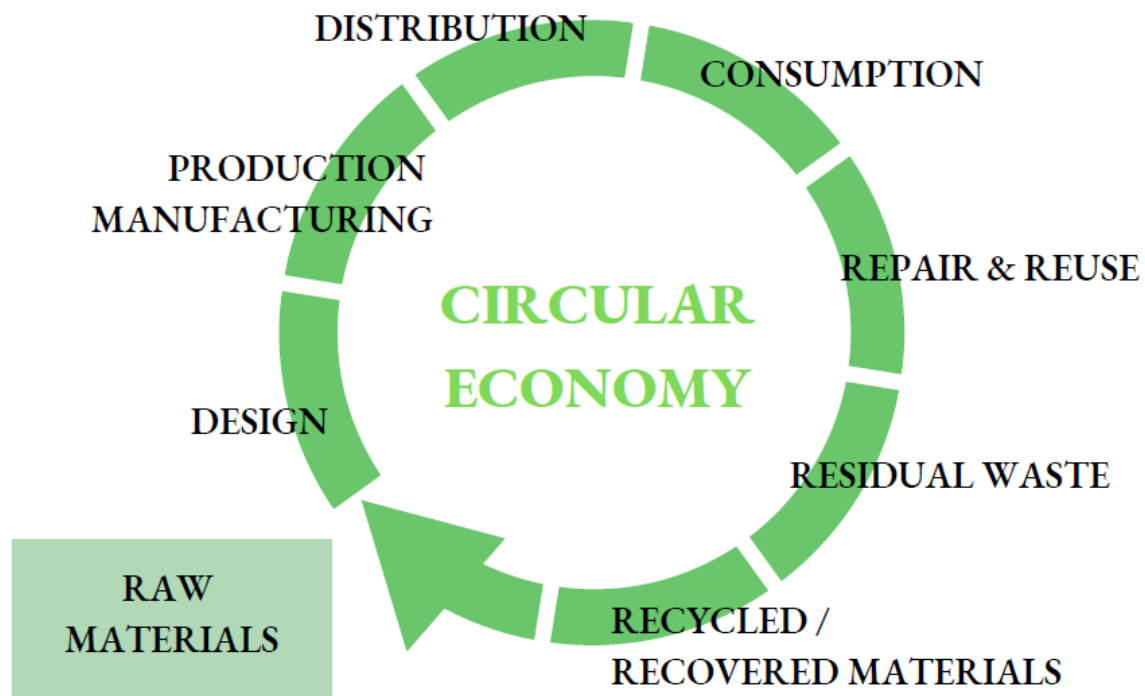
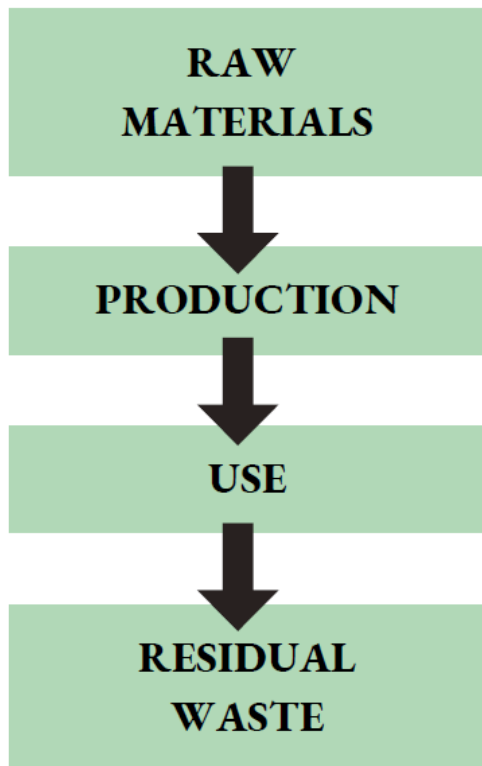
□ Võimalus pakkuda tooteid ja teenuseid jätkusuutikul moel ning panustab ühtlasi ka majanduse arengusse.

□ Põhineb kolmel olulisel põhimõttel:

- 1) Loodusliku kapitali väärtustamine ja säilitamine. Piiratud varude haldamine ja taastuvate ressursside voogude tasakaalustamine;
- 2) Ressursside tootlikkuse optimeerimine toodete, komponentide ja materjalide ringluse kaudu nii tehnilistes kui ka bioloogilistes tsüklites;
- 3) Süsteemi tõhususe suurendamine, vähendades kahju inimeste eludele. Näiteks toidu, liikuvuse, peavarju, hariduse, tervise ja meelelahutuse osas elukvaliteedi säilitamine. Samuti maakasutuse, õhu-, vee- ja mürasaaste, kemikaalide eraldumise ja kliimamuutustega seotud välismõjude haldamine.

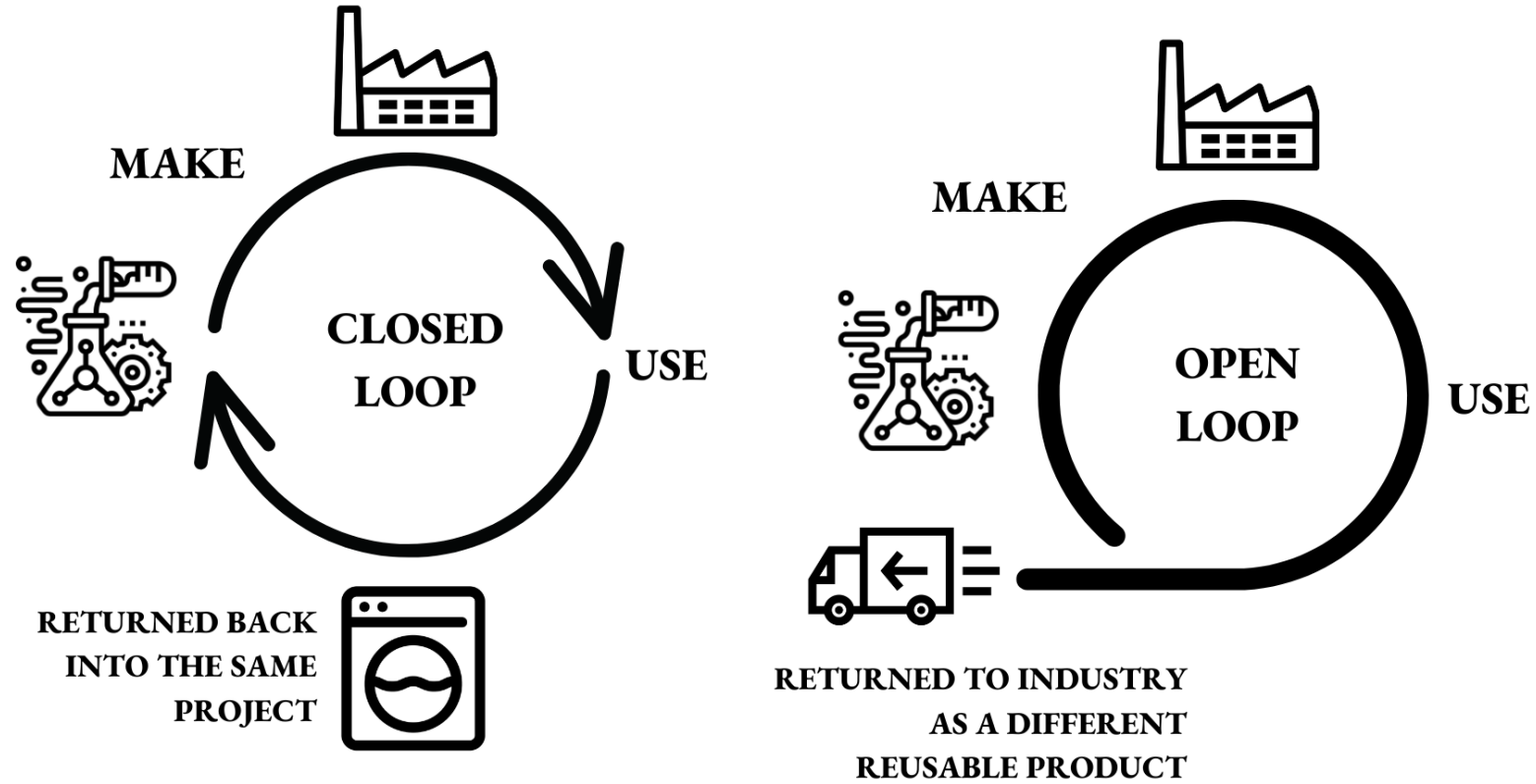
LINEAR ECONOMY

Source: Own creation

Linearsest majandusest ringmajanduseni

Closed Loop vs. Open Loop Recycling

Source: Own creation

Linear Economy

A linear economy is a "take, make, dispose" model that until recently, has always been used in product design and business models across the globe.

Circular Economy

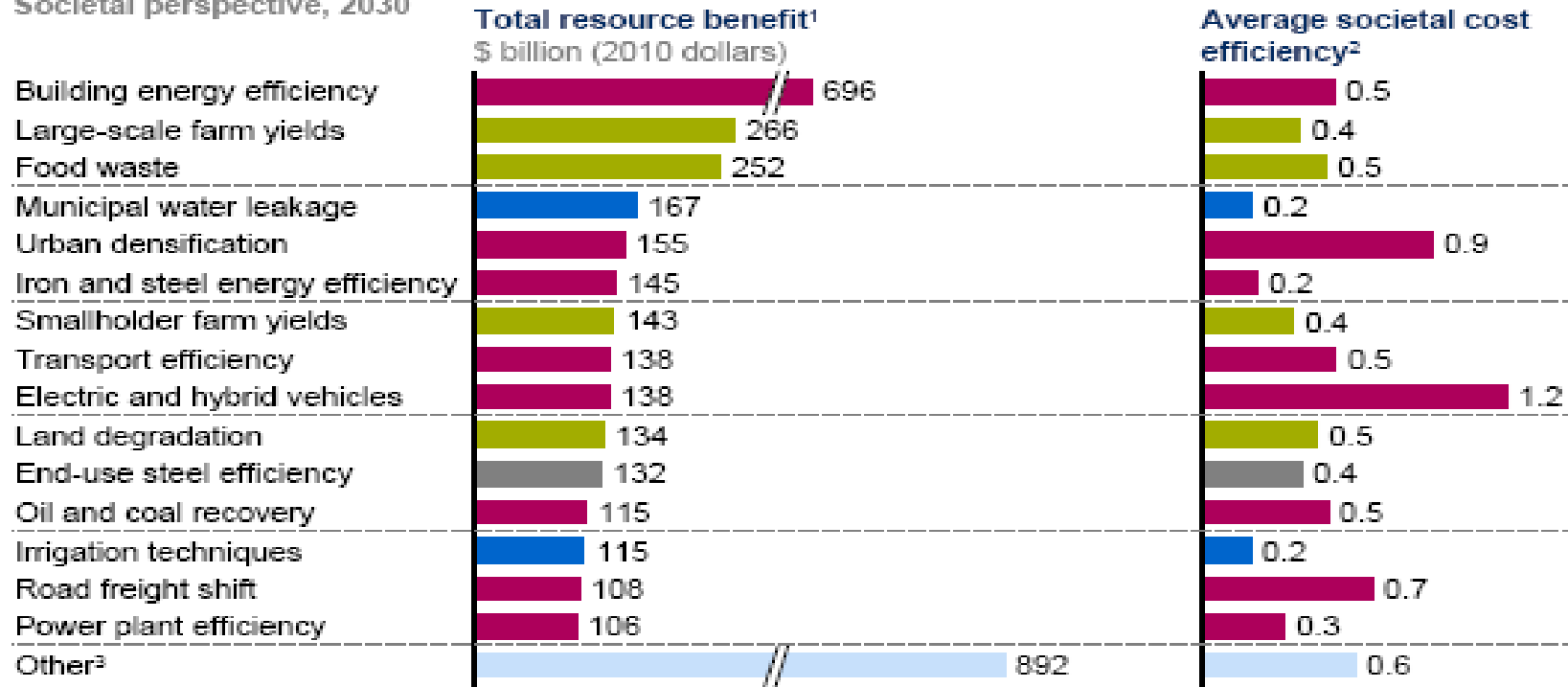
Circular economy is more than just recycling - it's about keeping products and materials at their highest utility and value throughout their lifecycle and recirculating them at the end of their life.

Versus

Fifteen groups of opportunities represent 75 percent of the resource savings

Societal perspective, 2030

1 Based on current prices for energy, steel, and food plus unsubsidized water prices and a shadow cost for carbon.

2 Annualized cost of implementation divided by annual total resource benefit.

3 Includes other opportunities such as feed efficiency, industrial water efficiency, air transport, municipal water, steel recycling, wastewater reuse, and other industrial energy efficiency.

SOURCE: McKinsey analysis

Ringmajandust saab rakendada:

- tööstustes;
- praktilises elus (indiviidi kui kogukonna tasandil);
- firmades ja institutsioonides;
- linnades ja ühiskonnas;
- sotsiaalses innovatsiooni eesmärgil;
- kõikides nendes kohtades korraga.

...*"tekstiilitootmine aitab oluliselt kaasa kliimamuutustele ja toodab aastas hinnanguliselt 1,2 miljardit tonni CO₂-te. Inglismaa parlamendi keskkonnauditi komitee aruande "Fixing Fashion" kohaselt on see rohkem kui rahvusvaheliste lendude ja merelaevanduse kogusumma.*

Tekstiilitootmine eeldab ka märkimisväärsed ressursikasutust: näiteks 1 kg puuvilla tootmiseks kulub 10 000–20 000 liitrit vett. Veelgi murettekitavam on see, et Maailmapank hindab, et 20% ülemaailmsest veereostusest põhjustab tekstiili töötlemine, mistõttu on see planeedi suuruselt teine mageveevarude reostaja.

Allikas: <https://www.bir.org/the-industry/textiles>

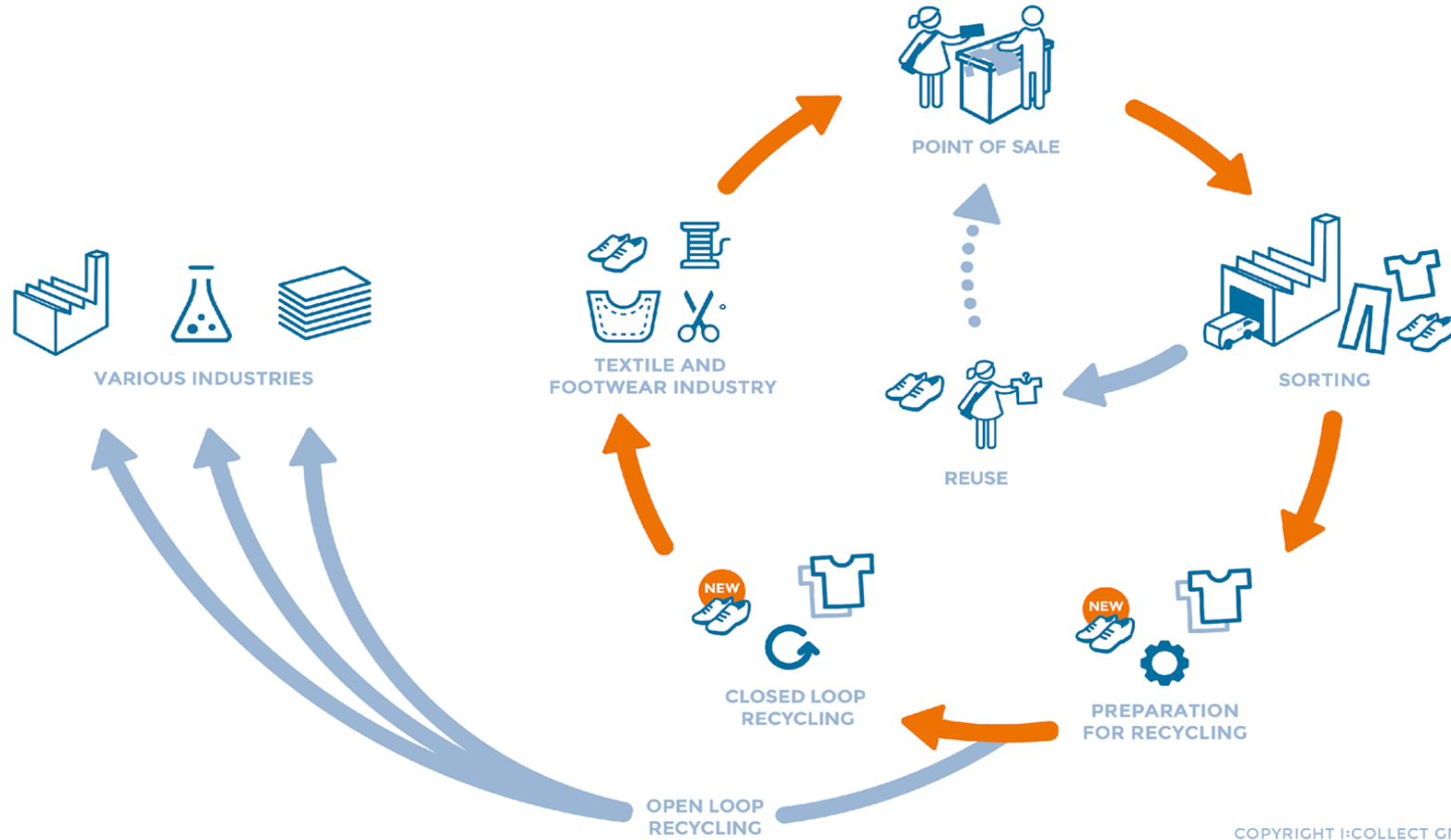
RECYCLING RATES FOR USED TEXTILES:

26%
IN EUROPE

15%
IN CHINA

12%
IN THE USA

4%
IN HONG KONG

On oluline...

...valida kõige säästvamad algmaterjalid, mis ei saasta keskkonda, biolagunevad ja sobivad võimalikult erinevate tootmisprotsessidega.

...tutvustada parimaid viise tekstiilide kasutamiseks: kangaste pesemine, taaskasutamine või kasutatud peast nende kinkimine või edasimüümine.

FACTS ABOUT RECYCLING GARMENTS

Only 15% of consumer-used clothing is recycled

Nearly 100% of textiles and clothing are recyclable

15+ million tons of used textile waste is generated in the U.S. each year

Synthetic clothing may take hundreds of years to decompose

the balance

Mõned rahvusvahelised brändid on alustanud jätkusuutlike rõivaste kampaaniatega (nt. C&A, H&M, Mango, Zara) või taaskasutusega seotud kampaaniatega (nt. Intimissimi, H&M, Women Secret; pakuvad kasutatud riie tagastamise eest allahindlusi).

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Intimissimi_vector_logo.svg

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:H%26M-Logo.svg>

<https://www.c-and-a.com/uk/en/corporate/company>

donate **recycle** don't throw away

The average U.S. citizen throws away **70 lbs.** of clothing each year

95% of textiles **WORN OR TORN** can be recycled

yet only **15%** gets donated or recycled

85% [70 lbs. per person] goes to our landfills

That amount is equal to **21 BILLION LBS.** or 260,000 truckloads

SMART members recycle **3.8 BILLION LBS.** of textiles each year

\$100 MILLION

Amount of funding generated for charities from second-hand clothing sales

THE LIFE CYCLE OF SECONDHAND CLOTHING

What happens to your recycled used clothing?

Once a resident determines that their clothing, shoes, handbags, or household textiles have reached the end of their useful life, materials are collected by Simple Recycling and collected clothing is sorted and graded for condition.

10-20%
Top quality materials are sold to local thrift stores where they create access to low cost clothing and jobs for local residents.

80%
The vast majority of clothing collected is not resaleable in the U.S. so it is further sorted for international export or broken down for raw materials.

45%
Reused and Repurposed
Majority is exported as secondhand clothing.

30%
Recycled and Converted
Reclaimed wiping rags are used in various ways as industrial and residential absorbents.

20%
Recycled into Fiber
Post-consumer fiber is used to make home insulation, carpet padding, and raw material for the automotive industry.

Only 5% ends up as waste.

Thrift industry employs nearly 100,000 workers in the U.S. with over \$1 billion wages paid. In addition, private sector recyclers create an additional 15,000 to 20,000 jobs nationally.²

The textile recycling process follows the conventional recycling maxim of **Reduce, Reuse, Recycle!**

Sources:
¹ EPS 2009 Federal MSW waste study; 3.8 billion lbs. recovered divided by 2010 U.S. Census Population 310 million
² "Textile Recycling in the U.S." Report submitted to SMART by Dr. Jana Hawley PhD, Univ. of Missouri 2009
³ EPA 2009 Federal MSW waste study.

TAASKASUTAMISE EELISED

Tekstiilide taaskasutamine ja ringlussevõtt toob kasu nii keskkonnale kui ka majandusele läbi:

Prügimägedele kuluva maa-ala vähenemise. Teatud sünteetilisest kiust tooted ei lagune, samas kui looduslikud kiud (näiteks vill, puuvill, bambus) lagunevad. Küll aga toodavad need metaani, mis aitab kaasa globaalsele soojenemisele.

Surve vähendamine kasutamata loodusvaradele. See hõlmab materjale, millest traditsiooniliselt valmistatakse tekstiile (nt. puuvill ja vill), aga ka õli ja muid sünteetiliste kiudude tootmiseks kasutatavaid kemikaale.

Saaste vähendamine.

Vee ja energia tarbimise vähendamine.

Värvide ja muude kemikaalide vähendamine. See vähendab omakorda probleeme mis kaasnevad nende tootmise ja kasutamisega.

Allikas: <https://www.bir.org/the-industry/textiles>

Probleem: Kuidas rakendada ringmajandust teie rühma teema puhul?

Mida on vaja teha:

1) Leida integreeritud lahendus, mida on võimalik rakendada:

- tarbijatel/peredel igapäevaelus
- tootjad, firmad ja/või institutsioonid
- linnad ja ühiskond

ja

2) Kujundada ringikujuline skeem, mis illustreerib teie lahendust.

Aitäh!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Ettevõtlus

Agiilne juhtimine

Ettevõtja

"Ettevõtja ostab praegu määratletud hindadega, et müüa tulevikus teadmata hindadega. Erinevalt teisest fikseeritud palgaga töötajast peab ettevõtja ära elama ettemääramata sissetulekuga."
Cantillon (1755)

Määratlematus

Leiutis võimaldab midagi odavamalt toota. Esiteks annab see kasumit ettevõtjatele... ja see kasum... on tabamatu summa, millest ettevõtjad aru saavad, kuid mida ei suuda säilitada. [See] libiseb nende sõrmede vahelt ja kingib end kõigile ühiskonnaliikmetele. Kui seda ajavahemikku poleks, ei saaks ettevõtjad midagi, hoolimata sellest, kui palju nad maailma tootmisvõimsusele lisaksid.
Clarke (1899, 1907)

Dünaamilisuse
teooria

HIGH 5

Ettevõtlustegevus hõlmab (a) riski võtmist, (b) energilist tegevust, (c) individuaalset vastutust, (d) raha kui tulemuste mõõdikut, (e) tulevikuvõimaluste ennetamist ja (f) organiseerimisoskusi.
McClelland (1961)

Omadused

Ettevõtja

"Ettevõtja on keegi, kes on spetsialiseerunud nappide ressursside haldamisega seotud raskete otsuste tegemisele."

Casson (1982, 2003)

Ettevõtja rollid majandusteooria ajaloos on: 1) võtab ebakindlusega seotud riski, 2) pakub kapitali, 3) uuendaja, 4) otsustaja, 5) liider, 6) juht, 7) organiseerija ja koordinaator, 8) omanik, 9) tööandja, 10) töövõtja, 11) arbitraaž, 12) ressursside jaotaja.

Hebert & Link (1988)

Ettevõtjat iseloomustab peamiselt uuendusmeelne käitumine ja ta kasutab ettevõttes strateegilisi juhtimistavasid.

Carland et al. (1984)

Käitumuslik

Kombinatsioon

Strateegiline mõtleja

What is a Entrepreneur?

Entrepreneurship is a way of thinking, reasoning, and acting that is opportunity obsessed, holistic in approach and leadership balanced.

Timmons & Spinelli (2008)

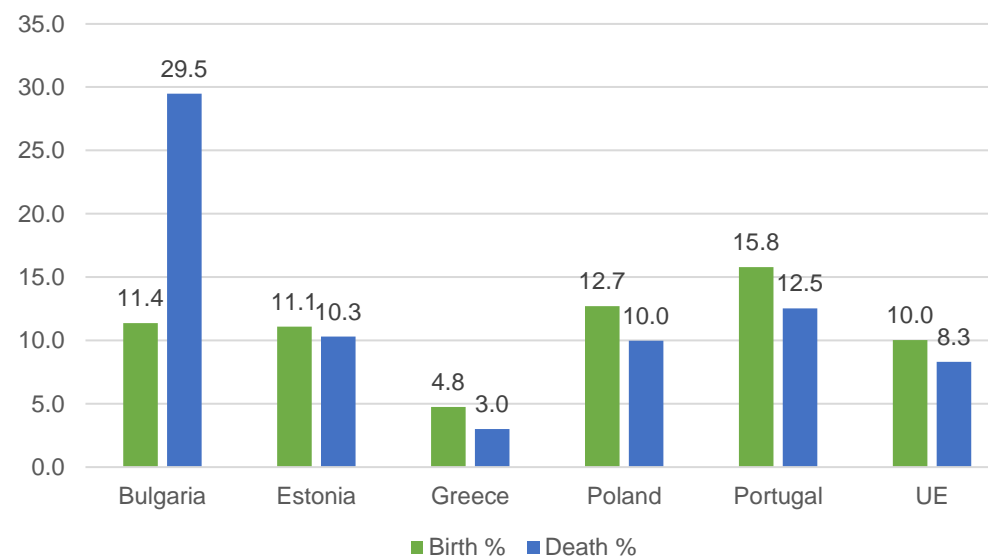
Allikas: erakogu

Äride alustamise ja sulgemise määr EU-s

2019	Birth %	Death %	Enterprises
Bulgaria	11,4	29,5	348.667
Estonia	11,1	10,3	82.263
Greece	4,8	3,0	717.680
Poland	12,7	10,0	2.022.248
Portugal	15,8	12,5	930.303
UE	10,0	8,3	23.168.929

Allikas: Eurostat

Birth and death businesses rates in the EU - 2019

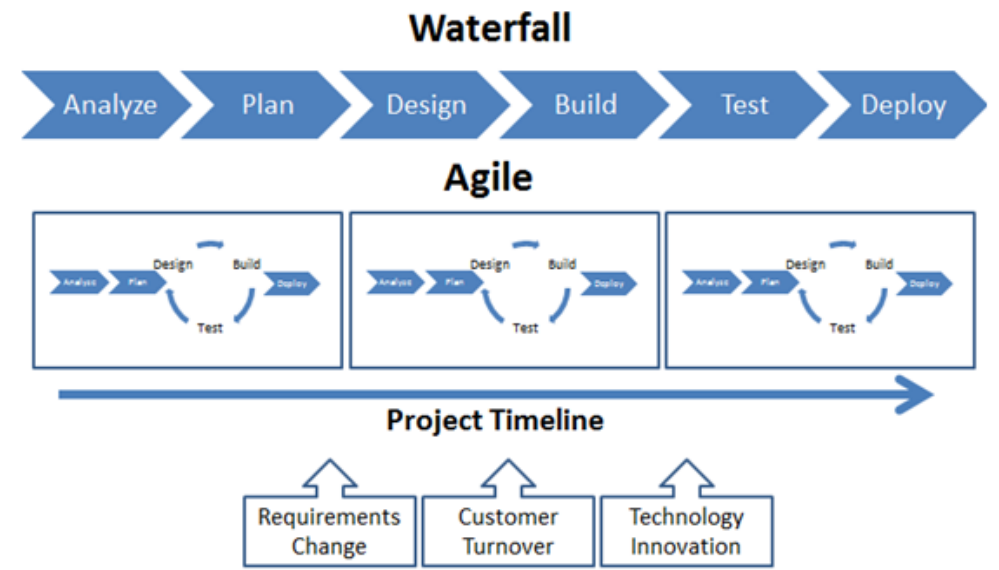
Allikas: Eurostat

Agiilne juhtimine

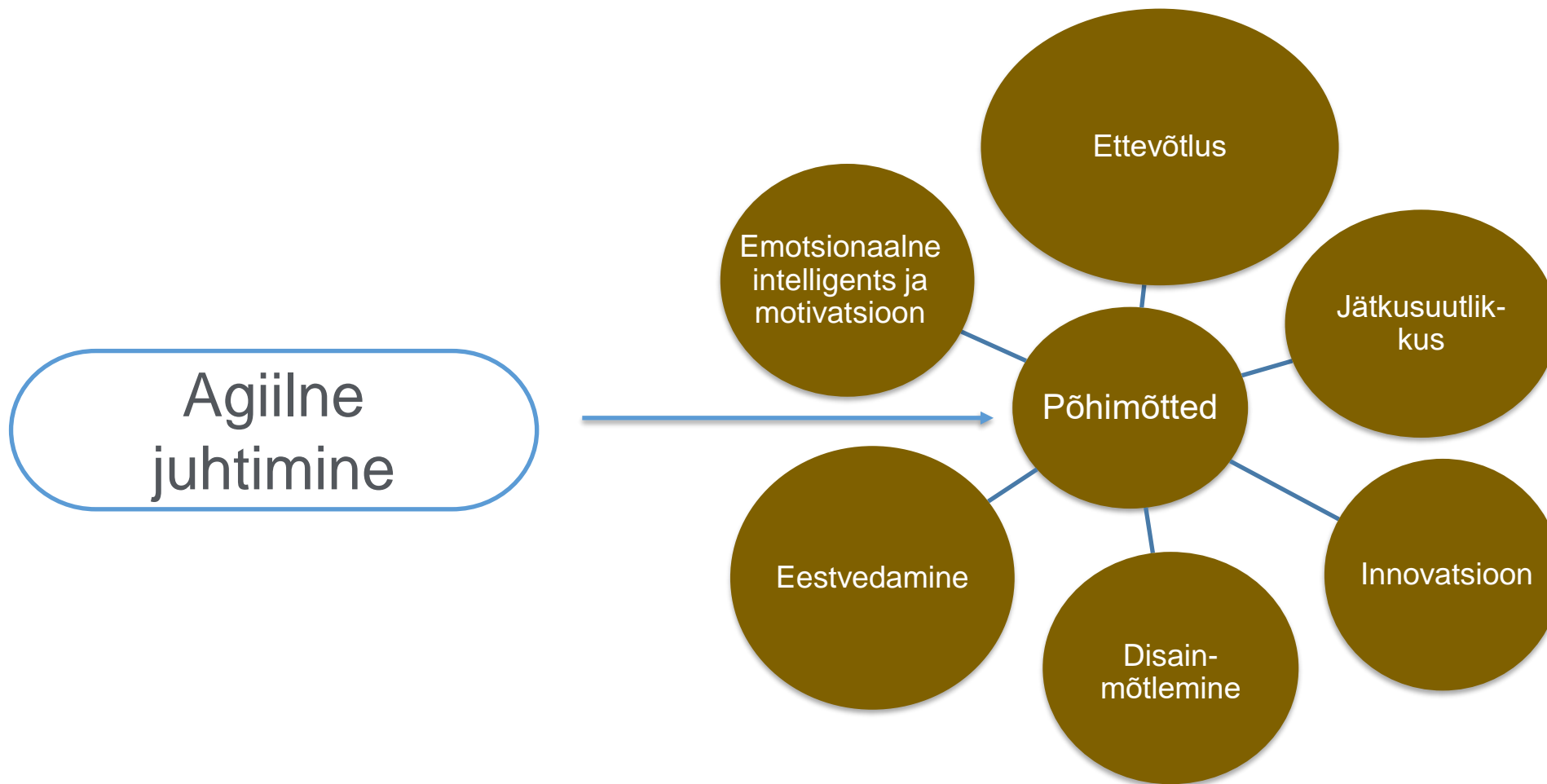
The 4 Agile Values

Allikas: productplan.com

Allikas: undefined.photos

Allikas: erakogu

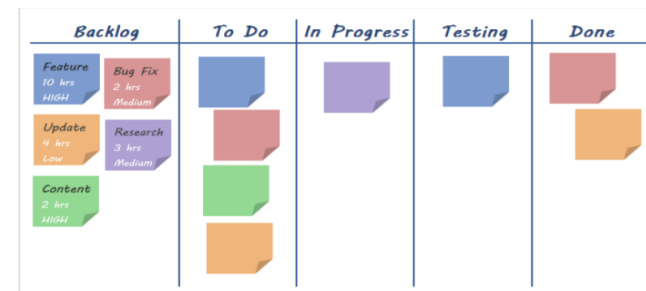
Allikas: tataandhoward.com

Tugi- ja arenduskontseptsioonid

Agiilne juhtimine

Eesmärgid ja võtmetulemid

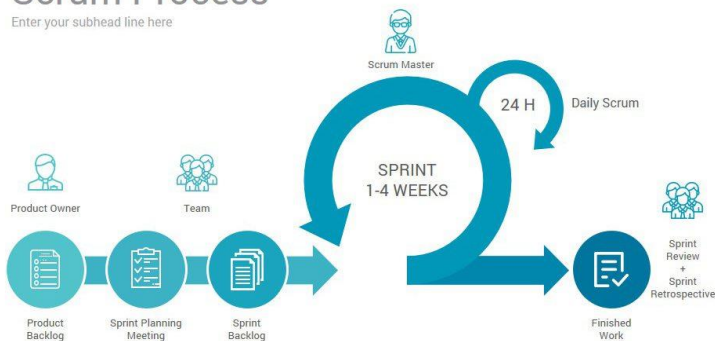
Kanban Methodology

Allikas: agilecockpit.com

Scrum Process

Enter your subhead line here

Allikas: planview.com

DESIGN THINKING

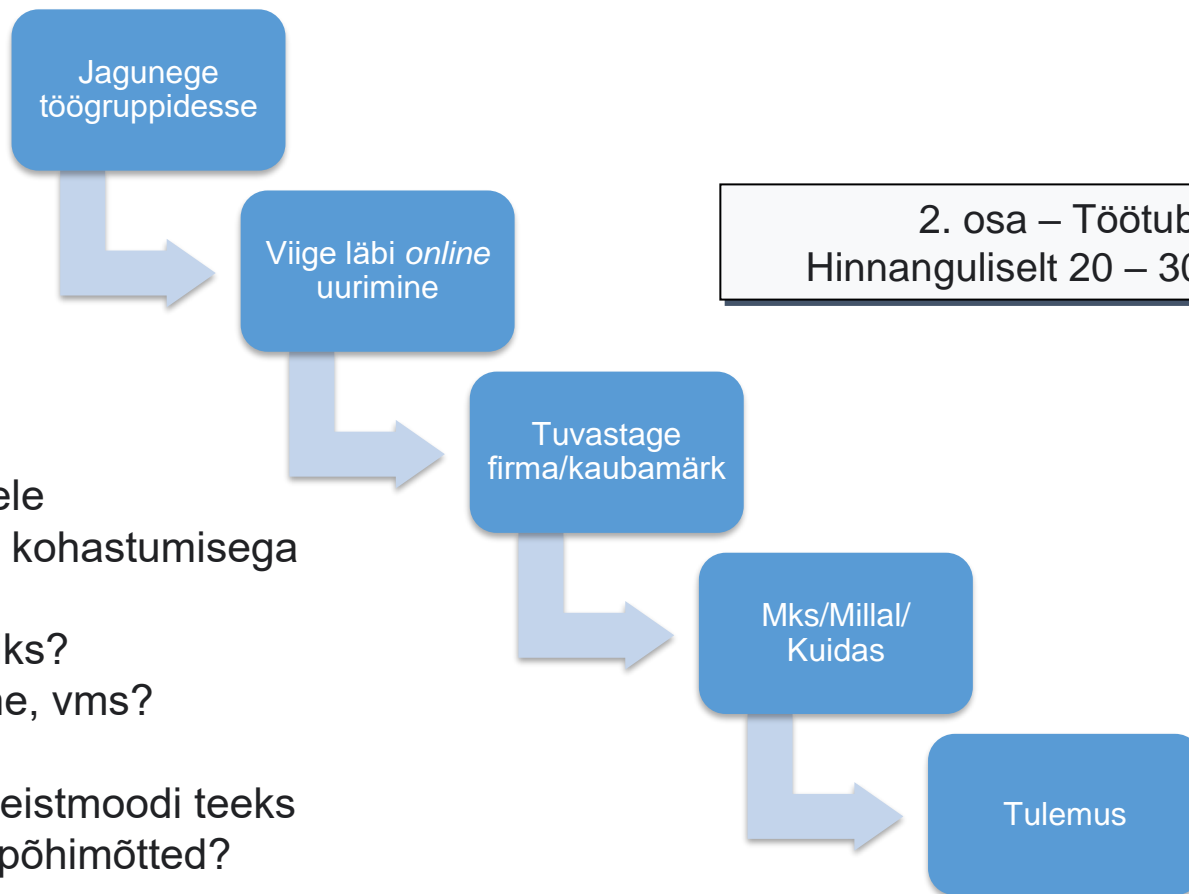
Allikas: innos.at

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Protsess

2. osa – Töötuba
Hinnanguliselt 20 – 30 minutit

Eesmärgid:

- Tuvastada põhjused mis panid aluse muutustele
- Defineerida, kas tegemist on innovatsiooni või kohastumisega
- Disainmõtlemise olulisus protsessis
- Kas firma on muutunud jätkusuutlikumaks? Miks?
- Mis muutus? Finantsiline lähenemine, juhtimine, vms?
- Muutuse mõju
- Miks nad soovisid olla ettevõtjad ja mida nad teistmoodi teeks
- Kas nad võtsid kaalutluse alla ringmajanduse põhimõtted?

Agiilne juhtimine

Rühmaarutelu uurimistulemuste üle:

- Kirjeldage oma juhtumit
- Selgitage, miks on tehtud sellised valikud
- Innovatsioon või vajaduste järgi kohaldamine?
- Tulemus
- Eeskujulikke näiteid firmade poolt rakendatud meetmetest
- Disainmõtlemise olulisus selles protsessis?
- Jätkusuutlikkuse olulisus firmade tuleviku jaoks
- Ringmajanduse olulisus tootmisprotsessis
- Ettevõtlikuks olemise tähtsus

2. osa – Töötuba
Hinnanguliselt 20 – 30 minutit

Tänan!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Ettevõttete sotsiaalne vastutus

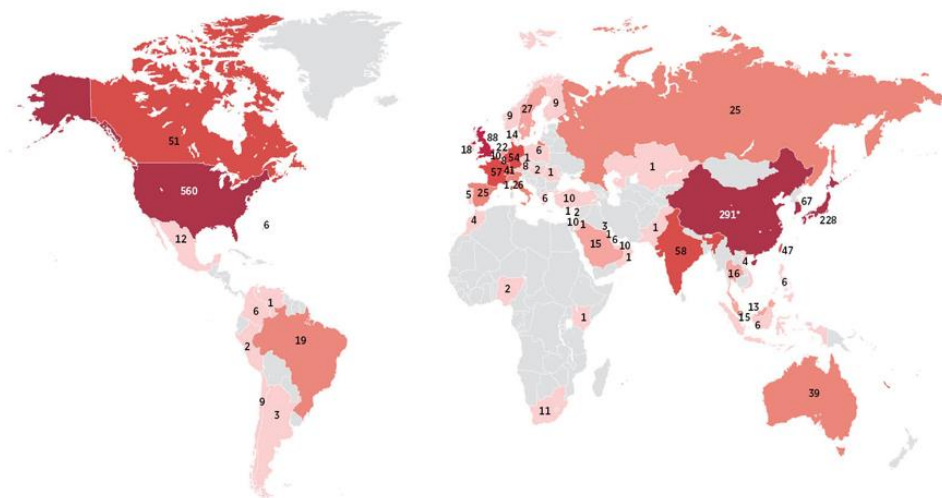

Mida tähendab
ettevõtte
sotsiaalne
vastutus?

Ettevõtete sotsiaalne vastutus

GLOBAL 2000

Rahvusvaheline ettevõte on korporatiivne organisatsioon, mis omab ja kontrollib kaupade või teenuste tootmist vähemalt ühes riigis lisaks oma koduriigile, mis võib tegutseda kogu maailmas ja mille peamine eesmärk on teenida kasumit. (nt. Exxon (USA), Chevron (USA), Saudi Aramco (Saudi Araabia), Gazprom (Venemaa), China National Petroleum Corporation (Hiina), Equinor (endine Norra Statoil), TOTAL (Prantsusmaa) ja ENI (Itaalia))

Allikas: Forbesindia

THE TOP 100

1	●	ICBC	CN
2	●	CHINA CONSTRUCTION BANK	CN
3	▲	JPMORGAN CHASE	US
4	▲	BERKSHIRE HATHAWAY	US
5	▲	AGRICULTURAL BANK OF CHINA	CN
6	▲	BANK OF AMERICA	US
7	▼	WELLS FARGO	US
8	▲	APPLE	US
9	▼	BANK OF CHINA	CN
10	▲	PING AN INSURANCE GROUP	CN
11	▲	ROYAL DUTCH SHELL	NE
12	▼	TOYOTA MOTOR	JA
13	●	EXXON MOBIL	US
14	▲	SAMSUNG ELECTRONICS	KO
15	▼	AT&T	US
16	▲	VOLKSWAGEN GROUP	GE
17	▲	HSBC	UK
18	●	VERIZON COMMUNICATIONS	US
19	▲	BNP PARIBAS	FR
20	▼	MICROSOFT	US
21	▲	CHEVRON	US
22	▼	ALLIANZ	GE
23	▲	ALPHABET	US
24	▼	WALMART	US
25	▼	CHINA MOBILE	HK
26	●	TOTAL	FR
27	▼	SINOPEC	CN
28	▲	UNITEDHEALTH GROUP	US
29	▼	DAIMLER	GE
30	▲	PETROCHINA	CN
31	▲	BANCO SANTANDER	SP
32	▲	CHINA MERCHANTS BANK	CN
33	▼	AXA GROUP	FR
34	▼	COMCAST	US
35	▲	CHINA LIFE INSURANCE	CN
36	▲	BP	UK
37	▼	MITSUBISHI UFJ FINANCIAL	JA
38	▼	BANK OF COMMUNICATIONS	CN
39	▼	SOFTBANK	JA
40	▲	BMW GROUP	GE
41	▲	ANHEUSER-BUSCH INBEV	BE
42	▲	ROYAL BANK OF CANADA	CA
43	▼	GAZPROM	RU
44	▲	PFIZER	US
45	▼	ITAÚ UNIBANCO	BR
46	▼	NIPPON TELEGRAPH & TEL	JA
47	▲	SBERBANK	RU
48	▼	NESTLE	SZ
49	▲	INTEL	US
50	▲	MORGAN STANLEY	US
51	▼	SIEMENS	GE
52	▲	BOEING	US
53	▲	AMAZON.COM	US
54	▲	TD BANK GROUP	CA
55	▼	PROCTER & GAMBLE	US
56	▼	ING GROUP	NE
58	▲	HONDA MOTOR	JA
59	▲	SUMITOMO MITSUI FINANCIAL	JA
60	▼	GOLDMAN SACHS GROUP	US
61	▲	INTESA SANPAOLO	IT
62	▲	INDUSTRIAL BANK	CN
63	▼	NOVARTIS	SZ
64	▲	GLENCORE INTERNATIONAL	SZ
65	▼	BANCO BRADESCO	BR
66	▲	PRUDENTIAL	UK
67	▼	FORD MOTOR	US
67	▼	IBM	US
69	▼	CVS HEALTH	US
70	▼	SHANGHAI PUDONG DEVELOPMENT	CN
71	▼	COMMONWEALTH BANK	AU
72	▼	WALT DISNEY	US
73	▼	PRUDENTIAL FINANCIAL	US
73	▲	ROSNEFT	RU
75	▲	ENEL	IT
76	▼	CITIC PACIFIC	HK
77	▲	FACEBOOK	US
78	▲	METLIFE	US
80	▲	SAIC MOTOR	CN
81	▲	ALIBABA	CN
82	▲	BASF	GE
83	▲	RELIANCE INDUSTRIES	IN
84	▼	CHINA STATE CONSTR ENGINEERING	CN
85	▼	CHINA CITIC BANK	CN
86	▲	SONY	JA
87	▼	WESTPAC BANKING GROUP	AU
88	▼	BANK OF NOVA SCOTIA	CA
88	▲	BRITISH AMERICAN TOBACCO	UK
90	▼	CHINA MINSHENG BANKING	CN
91	▲	EQUINOR	NO
92	▲	AIA GROUP	HK
93	▼	RÓCHE	SZ
94	▲	LLOYDS BANKING GROUP	UK
95	▲	ENI	IT
96	▲	CHARTER COMMUNICATIONS	US
97	▼	NISSAN MOTOR	JA
98	▲	LUKOIL	RU
99	▼	UNITED TECHNOLOGIES	US
100	▼	BAYER	GE

Forbes Global 2000: The world's biggest companies

COUNTRY CODES

ARGENTINA	AR
AUSTRALIA	AU
AUSTRIA	AS
BAHRAIN	BN
BELGIUM	BE
BERMUDA	BU
BRAZIL	BR
CANADA	CA
CHILE	CH
CHINA	CN
COLOMBIA	CO
CYPRUS	CY
CZECH REPUBLIC	CZ
DENMARK	DE
EGYPT	EG
FINLAND	FI
FRANCE	FR
GERMANY	GE
GREECE	GR
HONG KONG	HK
HUNGARY	HU
INDIA	IN
INDONESIA	ID
IRELAND	IR
ISRAEL	IS
ITALY	IT
JAPAN	JA
JORDAN	JO
KAZAKHSTAN	KZ
KENYA	KE
KUWAIT	KU
LEBANON	LE
LUXEMBOURG	LU
MALAYSIA	MA
MEXICO	MX
MONACO	MC
MOROCCO	MO
NETHERLANDS	NE
NIGERIA	NI
NORWAY	NO
OMAN	OH
PERU	PE
PHILIPPINES	PH
POLAND	PL
PORTUGAL	PO
QATAR	QA
RUSSIA	RU
SAUDI ARABIA	SU
SINGAPORE	SI
SOUTH AFRICA	SA
SOUTH KOREA	KO
SPAIN	SP
SWEDEN	SW
SWITZERLAND	SZ
TAIWAN	TA
THAILAND	TH
TURKEY	TU
UNITED ARAB EMIRATES	AE
UNITED KINGDOM	UK
UNITED STATES	US
VENEZUELA	VZ
VIETNAM	VE

▲ UP ▼ DOWN
● UNCHANGED ◆ NEW
ASIAN COMPANIES
ARE IN RED TYPE

Erasmus+

- Top 10 ettevõtet on kõik Hiinast või Põhja-Ameerikast
- Aasia ja Vaikse ookeani piirkond juhib 792 ettevõttega, mis moodustab 40% kogu nimekirjast
- Hiina majanduse kasvav tähtsus maailmas
- Naftaettevõtete tähtsus on endiselt väga suur

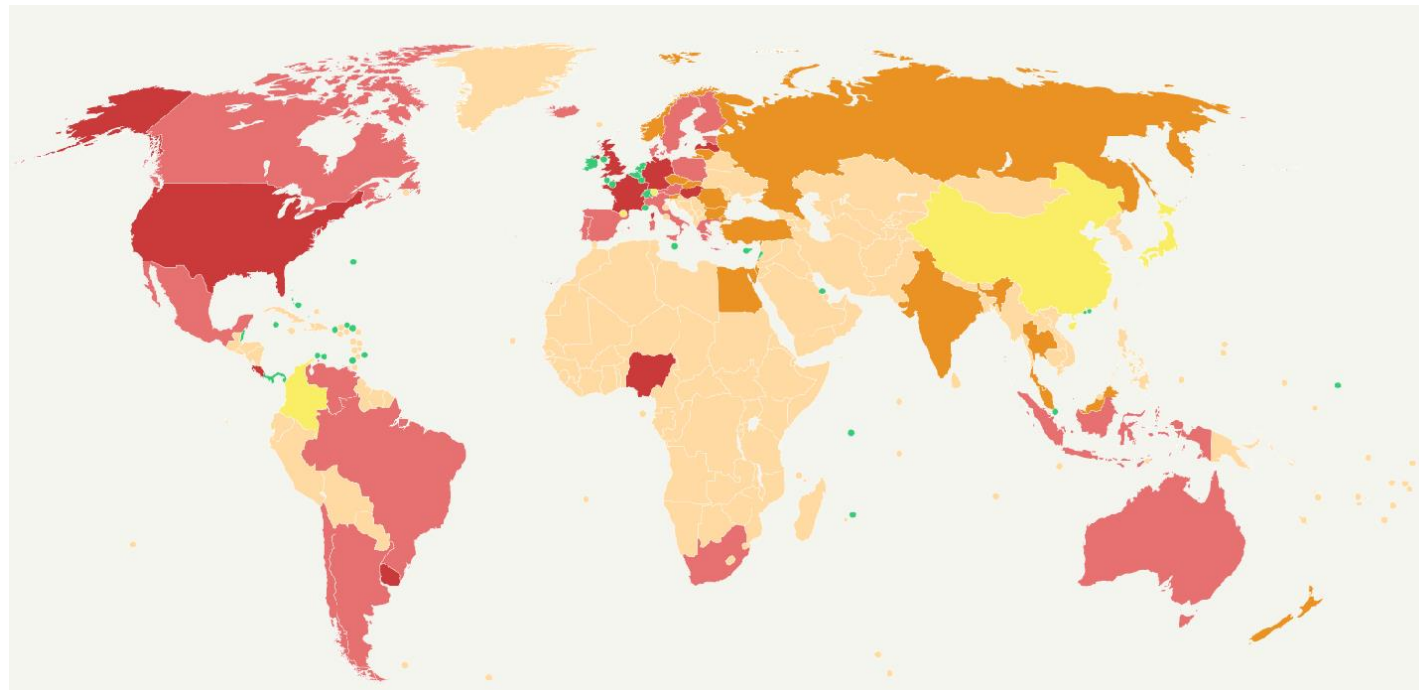
Allikas: Forbesindia Sept. 2018

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

- Rahvusvahelised ettevõtted suunavad kasumi maksuparadiisidesse, et vähendada oma ülemaailmseid maksuarveid. (Nt: Iirimaa, Bermuda).
- Ligi 40% rahvusvaheliste ettevõtete kasumist suunatakse igal aastal maksuparadiisidesse.
- Ülemaailmselt kandsid kõikide riikide rahvusvahelised ettevõtted maksuparadiisidesse kokku üle 900 miljardi dollari kasumit (2018).

Allikas: missingprofits.world

BUSINESS ECOSYSTEM

All along the value chain, Legrand aims to address the expectations of business stakeholders, suppliers, users and partners, in order to ensure progress for all in strict compliance with ethical rules.

Provide sustainable solutions
Ensure sustainable purchasing
Act ethically

PEOPLE

All over the world, Legrand is committed to ensuring the greatest respect for human rights, diversity, safety, wellbeing, health and talent among its employees and communities.

Respect human rights and communities
Promote health, safety and well-being at work
Develop skills
Promote equality of opportunity and diversity

ENVIRONMENT

Legrand's responsibility is to limit the impact of its activities on the environment, and to be a benchmark player in the onset of a low carbon society.

Limit greenhouse gas emissions
Innovate for a circular economy
Combat pollution

Environmental Corporate Social Responsibility (ECSR) on kontseptsioon, mille kohaselt ettevõtted integreerivad keskkonnaprobleemid oma äritegevusse ja suhtlemisse sidusrühmadega, ilma et see vähendaks sissetulekut.

Allikas: Legrand Companie

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Millele Coca-Cola keskendub?

- Jätkusuutlik pakend
- Veemajandus
- Indiviid ja kogukonnad
- Säästev põllumajandus
- Kliimalahendused
- Toote kvaliteet ja ohutus

Through our 2030 Water Security Strategy, we're focused on increasing water security through a context-based approach to water replenishment, advocacy for smart water policies and responsible water use across our operations and supply chain.

WATER LEADERSHIP ⓘ

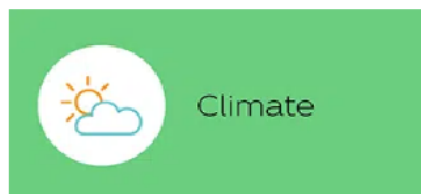
We offer a portfolio of drinks for consumers' beverage needs and preferences, and are continuing to seek opportunities to reduce added sugar. We rolled out a new and improved formulation of Coca-Cola Zero Sugar.

TOTAL BEVERAGE PORTFOLIO ⓘ

We ramped up investments in partnerships with NGOs and innovators like The Ocean Cleanup in 2021. We also set a new industry-leading goal to significantly boost our use of reusable packaging by 2030, which aims to drive collection rates while simultaneously reducing our carbon footprint.

WORLD WITHOUT WASTE ⓘ

Building on the progress of decarbonizing our system by achieving our 2020 climate goal, our 2030 science-based target is to reduce absolute greenhouse gas emissions by 25% against a 2015 baseline.

CLIMATE ⓘ

In 2021, we took action to create a better shared future through investments in economic empowerment; diversity, equity and inclusion; and giving through The Coca-Cola Foundation.

PEOPLE & COMMUNITIES ⓘ

Our Principles for Sustainable Agriculture advance sustainable sourcing of our agricultural ingredients at the farm level, taking a longer-term perspective to reflect our expanding portfolio, increasingly diverse supply chains and the most recent science to support farmer livelihoods and ensure continuity of supply.

HIGH 5

ESG on:

- akronüüm keskkonnast, sotsiaalsest aspektist ja juhtimise aspektist;
- ettevõtte kolm kõige olulisemat mitterahalist tegurit;
- strateegiline analüüsimeetod, mida institutsionaalsed investorid ja analüütikud jätkusuutlikkuse tulemuslikkuse hindamiseks väga laialdaselt kasutavad.

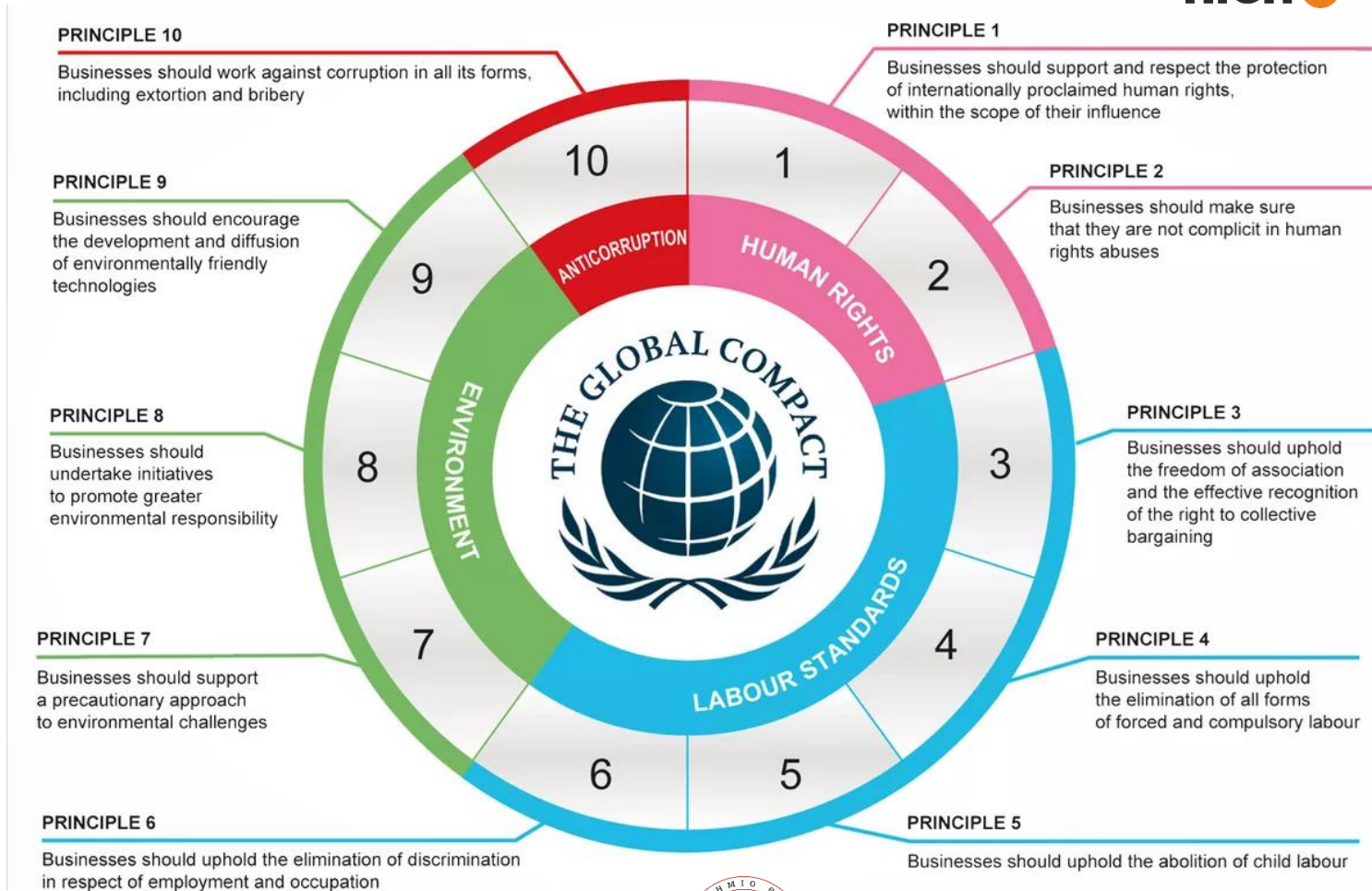
Briti globaalse varahalduri Janus Henderson Investorsi sõnul on ESG täna "mis tahes ettevõtte jätkusuutliku ja vastutustundliku investeerimise alustala". Ühiskond ja huvirühmad tunnevad üha enam huvi selle kohta, kuidas ettevõtted jätkusuutlikkusega seotud küsimusi lahendavad.

ÜRO ülemaailmse kokkuleppe 10 põhimõtet

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ülemaailmne kokkulepe on mittesiduv pakt, mille eesmärk on julgustada ettevõtteid kogu maailmas võtma vastu jätkusuutlikke ja sotsiaalselt vastutustundlikke poliitikaid ning andma aru nende rakendamisest. ÜRO Global Compact on ettevõtetele mõeldud põhimõttepõhine raamistik, mis sätestab kümme põhimõtet inimõiguste, töö, keskkonna ja korrupsioonivastase võitluse valdkondades.

Allikas: ÜRO

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Mis on rohepesu?

- Käitumine või tegevus, mis paneb inimesed uskuma, et ettevõtte teeb keskkonna kaitsmiseks rohkem, kui tegelikkuses.
- Kui organisatsioon kulutab rohkem aega ja raha enda keskkonnasõbralikkuse näitamiseks kui keskkonnamõju tegelikule vähendamisele.

Rohepesu on kasumi teenimise eesmärgil loodud petlik turundustrikk, mille eesmärk on eksitada tarbijaid, kes eelistavad osta tooteid ja teenuseid kaubamärkidelt, kes on jätkusuutlikud ning keskkonnateadlikud.

5 SILMI AVAVAT FAKTI ETTEVÖTETE SOTSIAALSE VASTUTUSE KOHTA

Kuidas kliendid teavad, kas ettevõtted valetavad oma sotsiaalse vastutuse kohta?

1. 70% ameeriklastest usub, et ettevõtete jaoks on kas "mõnevõrra" või "väga oluline" muuta maailm paremaks kohaks.
2. 77% tarbijatest on motiveeritud ostma ettevõtetelt, kes on pühendunud maailma paremaks muutmisele, samas kui 73% investoritest kinnitab, et nende investeerimisotsuste tegemisele aitavad kaasa jõupingutused keskkonna ja ühiskonna parandamiseks.
3. 41% millennialide investoritest on teinud märkimisväärseid jõupingutusi ettevõtte CSR-tavade mõistmiseks, võrreldes vaid 27% Gen X ja 16% beebibuumerite põlvkonnaga.
4. 25% tarbijatel ja 22% investoritel on nulltolerants ettevõtete suhtes, mis võtavad omaks eetilisi küsimusi tõstatavaid põhimõtteid.
5. Enamik Ameerika tarbijaid (55%) usub, et ettevõtete jaoks on oluline võtta seisukoht peamistes sotsiaalsetes, keskkonnavalastes ja poliitilistes küsimustes.

Aitäh!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Efektīvistete esitluste tegemine

Mis on presentatsioon?

- Suuline suhtlus
- Esitlemine
- + mõned toetavad tööriistad

Suulise suhtluse jõud

Martin Luther King, “I have a dream” (“Mul on unistus”) (1.48)

Suulise suhtluse olulisus

Suuline suhtlus avaldab rohkem mõju kui kirja pandud sõna!
Me kõik mäletame, mida keegi “kunagi ütles”.

- Me suhtleme igapäevaelus
- Erinevatel viisidel

Suulise suhtluse olulisus

- Ideede otsesem edasiandmise viis
- Interpersonaalne suhtlus
- Vähem jäik, vähem formaalne
- Kohesed reaktsioonid; saame rääkides teisi jälgida
- Probleemide ning konfliktide lahendamisel palju efektiivsem

Mida see tähendab?

Näost näkku suhtluse puhul...

- Publik saab meid näha ja vaadata

Oluline on...

- Mida me ütleme
- Kuidas me välja näeme

Jälje maha jätmiseks...

- Peab esitleja näitama, et usub sellesse millest ta räägib
- Esitlus peab olema kujundatud publiku vajadustele vastavaks

Levinud probleemid suulistes esitlustes

Me kõik suhtleme igapäevaselt verbaalsel tasandil

- Verbaalne suhtlus on naturaalne tegevus

Kuid publiku ees rääkides võib stress muuta seda, kuidas me rääkijana mõjume

- Mõndade inimeste iseloom võib lausa presenteerides muutuda

Meil pole piisavalt aega, et öelda kõike mida sooviksime

Mis on presentatsioonide puhul oluline?

Edastada kesksed ideed

Säilitada publiku tähelepanu
Taotleda publiku kaasamist

Lasta oma iseloomul välja paista

See tähendab

- Oma ideede selget väljendamist
- Empaatiat; publiku reaktsioonide mõistmist
- Informatsioonitulva tekitamise vältimist

Kes on hea kõneleja?

Keegi kellel on hea grammatika ja lauseehitus?

või...

Keegi, kes edastab oma sõnumi selgelt

Toob häid ning asjakohaseid näiteid

Aitab publikul teemat jälgida

See vajab harjutamist!

Esitluse ettevalmistamine

Mida näiteks vältida

Struktuur

- Sissejuhatus
- Ülevaade
- Mida teised teevad
- Meie lahendus/vaade
- Järeldused

Kasutatakse isegi konverentsides
Publik jääb magama

Soovitav struktuur

Enesekindel avamine/sissejuhatus

alustuseks **üks** keskne idee!
2-3 alamideed

Publik ei suuda ühe esitluse jooksul jälgida liiga palju (uusi) ideid ja sõnumeid

Meil ei jää aega, et öelda kõik mida soovime

Abimaterjalid selgitamiseks:

- Näited
- Videod, pildid, slaidid, animatsioonid
- Lood

Kõnekas lõpp/kokkuvõte

Jutusta lugu

Räägi inimestele seda loona (inimestele meeldivad lood, mitte objektid)

Loo kõnekad pildid

Paari klišee kasutamine on okei

Toetavad tööriistad

Mitteverbaalne suhtlus:

- Efektiivne pauside ajal
- Võib aidata tekitada emotsioone
- Võib muuta taju
- Ei sobi igasse olukorda

Publiku osalus

Asjakohased näited

Retoorilised küsimused

- Peavad publikuga haakuma

Adresseerida iga inimest eraldi

Silmside olulisus

Publikul on vaja tunda, et me püüame neid kõnetada

Näitab meie enesekindlust sellesse, mida meil öelda on

Igapäevases suhtluses vaatame midagi olulist öeldes oma vestluspartnerile otsa

See on hea reegel ka suuliste ettekannete jaoks;

- Samas ära vahi alati kuulajale otsa
- Küll aga enne ja pärast olulist sõnumit

Pauside olulisus

Osad inimesed tunnevad, et nad räägivad liiga kiiresti

See ei ole ilmtingimata probleem, kui...

- Meie publik mõistab meid

Pause on kõige olulisem kasutada...

- Oluliste sõnumite vahel
- Et võimaldada publikule aega seedida mis me neile just ütlesime

10-20-30 reegel slaidide jaoks

10 slaidi

20 minutit

Fondi suurus 30+

Vältida sündroomi “surm läbi Powerpointi”

Abistavatest tööriistadest - slaididest

Kõik ei mahu slaididele ära

Kasuta märkmeid

Väldi märkmete maha lugemist; presentatsioon peaks olema sellest rohkemat

Teksti võib publik kodus ka iseseisvalt lugeda

Mida vältida?

Ära loe slaididelt maha ja ära loe slide ette!

Ära pööra publikule selga

Kasuta slide kontseptsioonide/sõnumite rõhutamiseks

Põhirõhk on verbaalsel suhtlusel

Hoia oma märkmed eraldi

Kehakeel

Vähem on rohkem

Mitte liiga palju liigutusi ja žeste
Kasutada käsi nagu igapäevases suhtluses

Mitteteadlikest liigutustest - mida vältida:

- Ära pane käsi rinnale risti
- Ära hoia käsi taskus
- Ära jaluta närviliselt edasi-tagasi

Hinga!

Tänan!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

Erasmus+

Project no. 2019-1-PL01-KA203-065784

Piktogrammide disainmõtlemises

Trendid ja paralleelid eelajaloolise kivile joonistamise kunsti ja kaasaegse tänavakunsti vahel

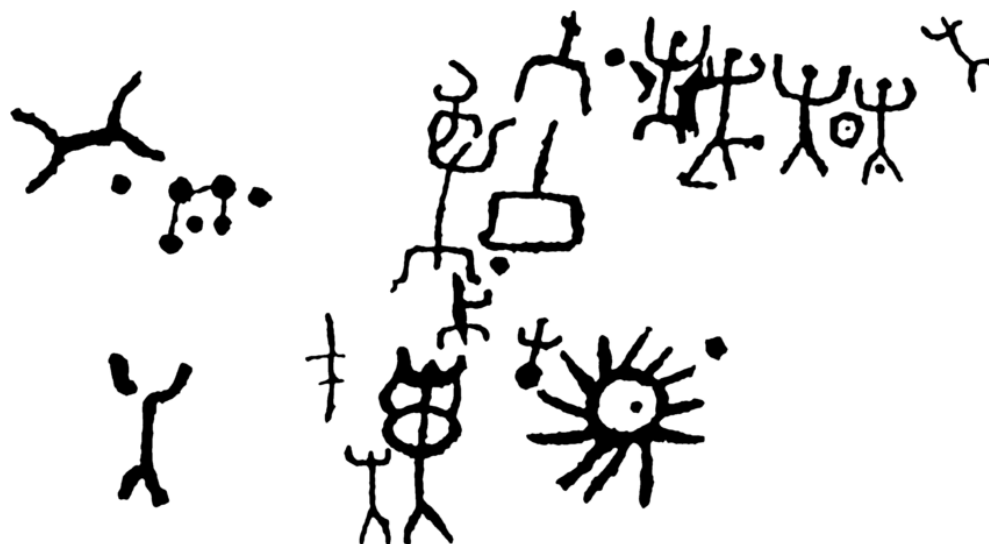

?Piktogramm?id?

Piktogramm?id on inimeste m?tete illustreerimise vanimad t?oriistad

Ühesuunaline arenguprotsess

Suhtlusvahendite tasemed

Tähestiku kasutamine

Varajased kirjasüsteemid

Piktogrammide kasutamine

Suuline suhtlus

?Piktogramm?

Täna on meil endiselt kasutusel hulgaliselt erinevaid piktogramme. Neid kasutatakse tööstuses, kaubanduses, spordis, turismis, igapäevaelus jms.

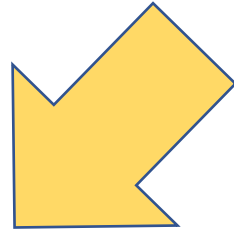
Piktogrammide uus hiilgeaeg on seotud viimase 30 aasta tööstusliku arenguga. Arvutitarkvara, reisivõimaluste ning piiriüleste kaubatehingute tõus soodustasid piktogrammide kasutust.

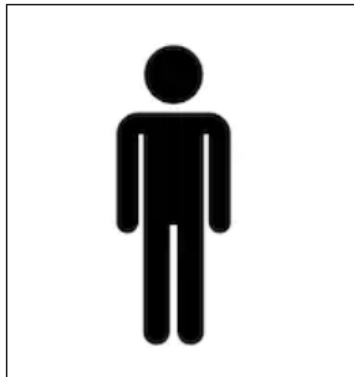
Piktogrammide tüübid

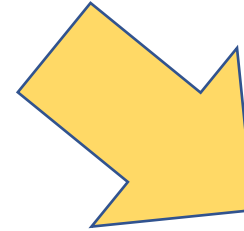
PIKTOGRAMM

LOGOGRAMMID

Sümbol mingi kindla sõna jaoks

IDEOGRAMMID

Sümbol keerukama kontseptsiooni jaoks

? Piktogrammide põhimõte?

- Piktogramm on sümbol, mis edastab illustreerimise teel mingit kontseptsiooni, objekti või tegevust.
- Otseselt seotud ümbritseva keskkonnaga
- Peaks tuginema ühiselt mõistetavatel sotsiaalsetel ja suhtlustavadel.
- Iga detail saab tähendust muuta
- Ei tohiks sisaldada liiga palju visuaalseid elemente
- Neid ei tohiks meie elamisruumi liiga palju kuhjata

Australia

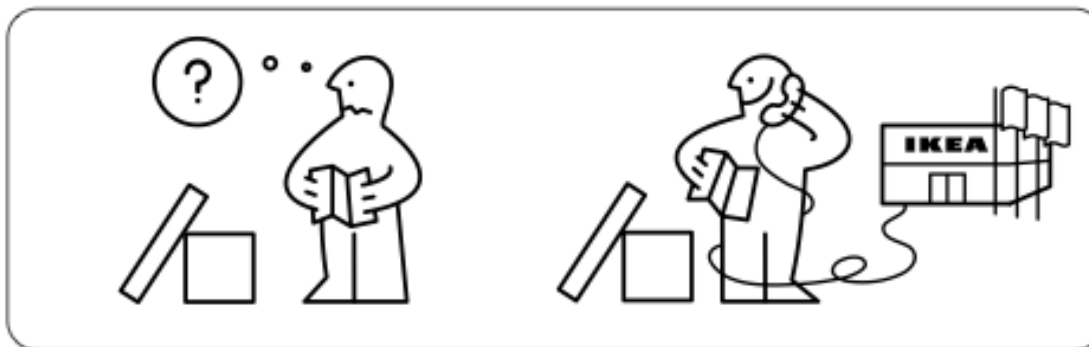
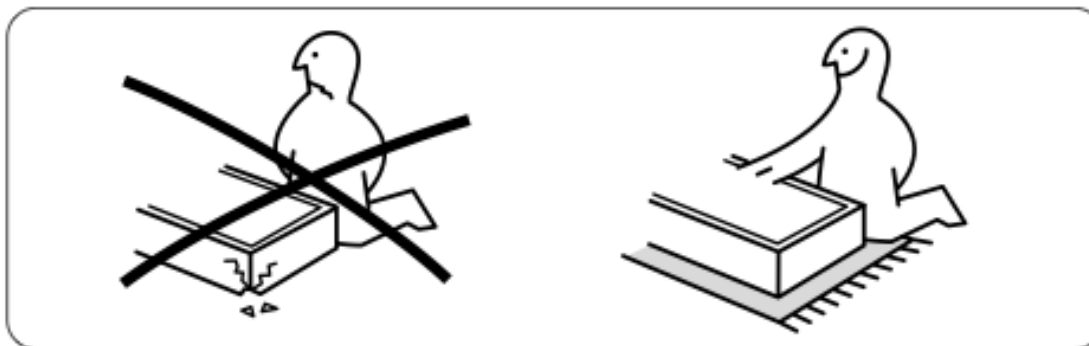
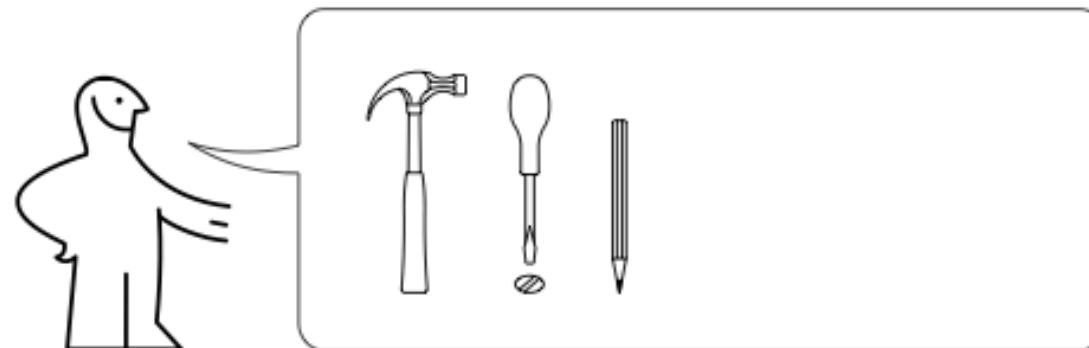

Laos

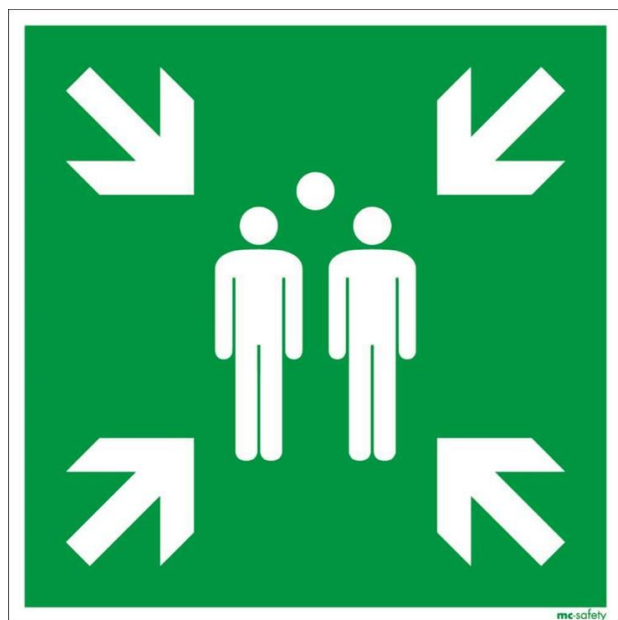
Qatar

HEAD KASUTUS-TAVAD

PROBLEEMID

Liiga keerulisi või abstraktseid kontseptsioone selgitada püüdes võib tekkida raskusi

Kui ühes kohas on rohkem kui üks piktogramm, võib tähendus muutuda:

1. Tänavale sissesõit on keelatud autodele, kuid mitte jalgratastele
2. Tänavale sissesõit on keelatud jalgratastele, kuid mitte autodele
3. Tänavale sissesõit on keelatud nii autodele kui jalgratastele

SUHTLUSPROBLEEMID JA JÄTKUSUUTLIKKUS

- Inimesed suhtlevad pidevalt end ümbritseva keskkonnaga
- Kui ümbritsev keskkond saadab meile valesid või mitmeti mõistetavaid signaale, võib kergesti tekkida segadus
- Alade puhul nagu transport, tootekirjeldus ja tööohutus on arusaamatus seotud otseselt jätkusuutliku arenguga

KAS OLED VALMIS PROOVIMA, KUI HÄSTI SA PIKTOGRAMME LUGEDA OSKAD?

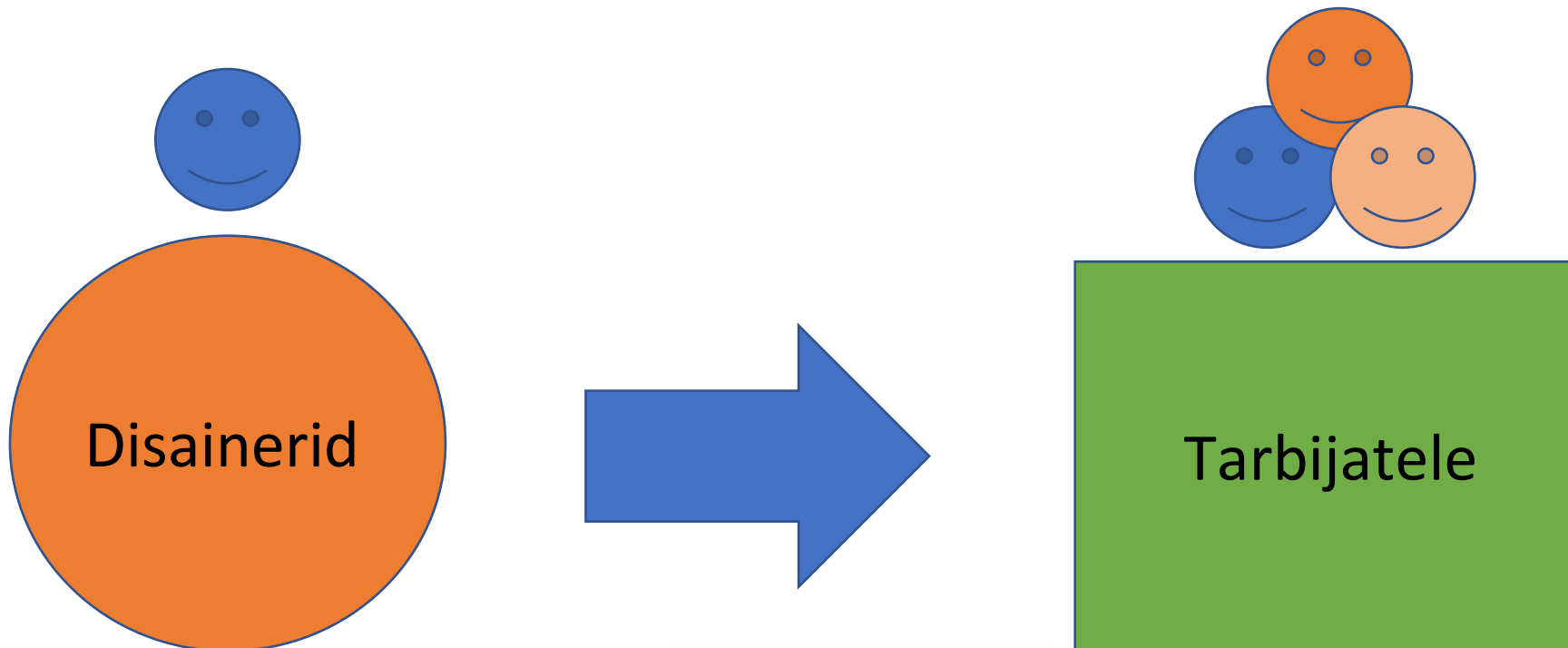
MIS JUHTUB...KUI ME EI OSKA SEDA LUGEDA?

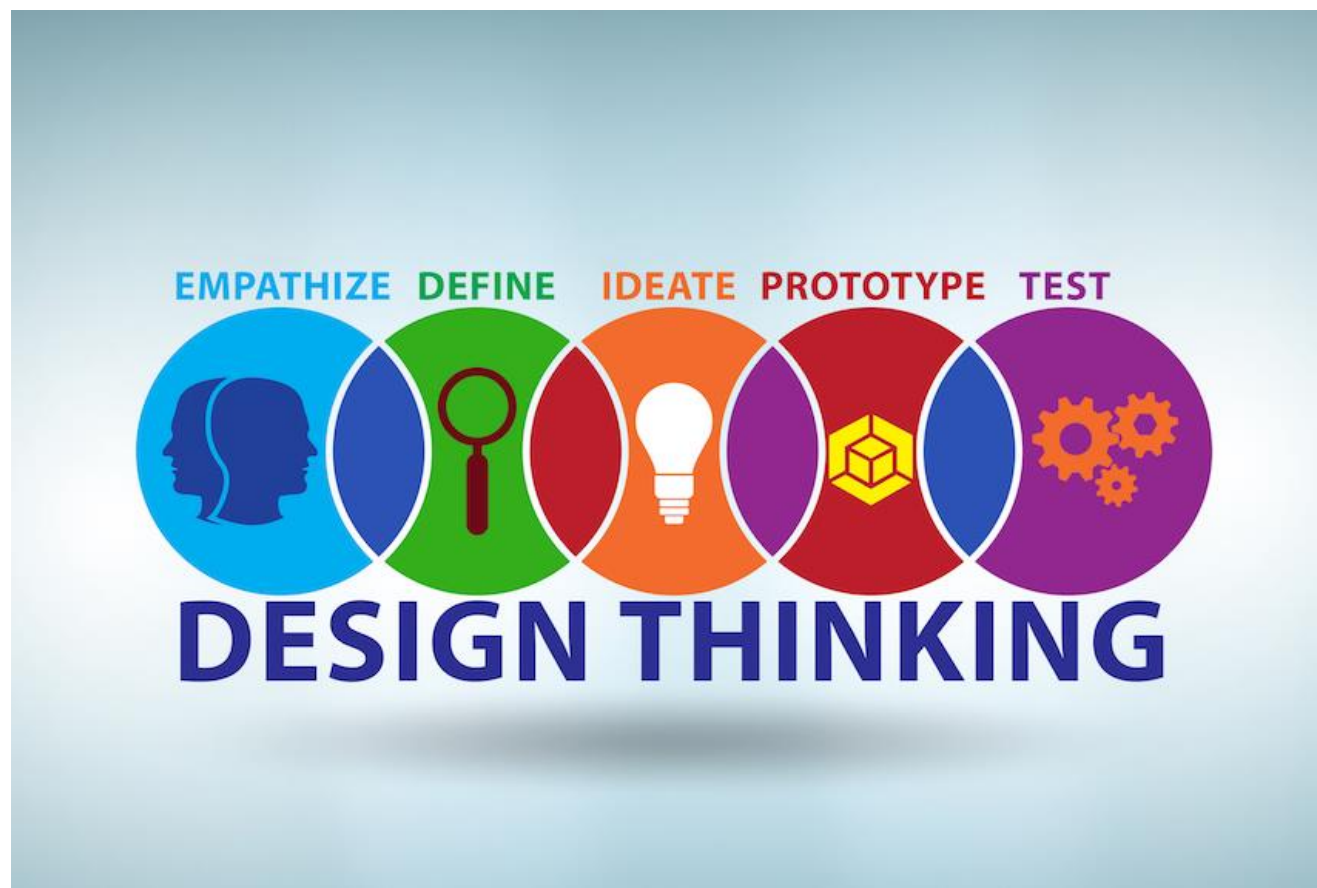
Kes piktogramme loovad?

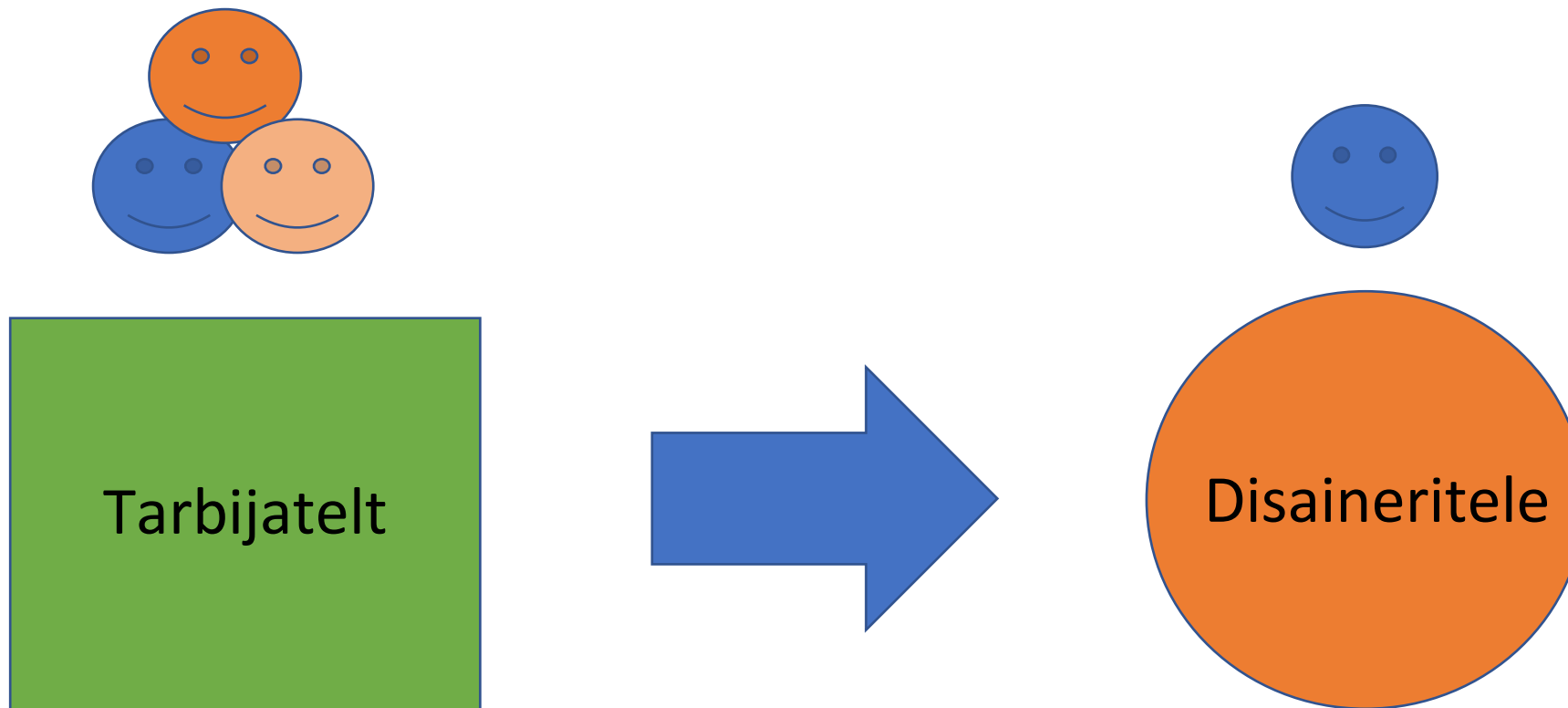
- Erinevate tööstusharude ja avaliku ja sotsiaalse sektori disainerid
- [International standard ISO 7001](#): *Avalikud informatsioonisümbolid.*

PIKTOGRAMMID JA DISAINMÕTLEMISE PÕHIMÕTTED

KASUTAME DISAINMÕTLEMIST

HIGH5 PIKTOGRAMMI EKSPERIMENT

Aleksandra

Anna

Ana Rocha

Sotiris

Konstantinos

Жени

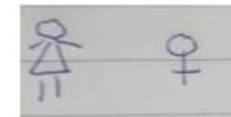
Oliver

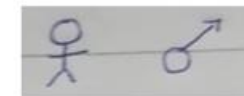
Kris

Elisaveta

Trinu

–SEEGA!

Piktogramme on iga aastaga üha rohkem ja rohkem kasutama hakatud

See on ainult aja küsimus, millal puutume kokku piktogrammidega seotud kirjaoskamatusesega

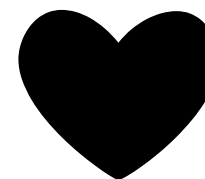
VÕI

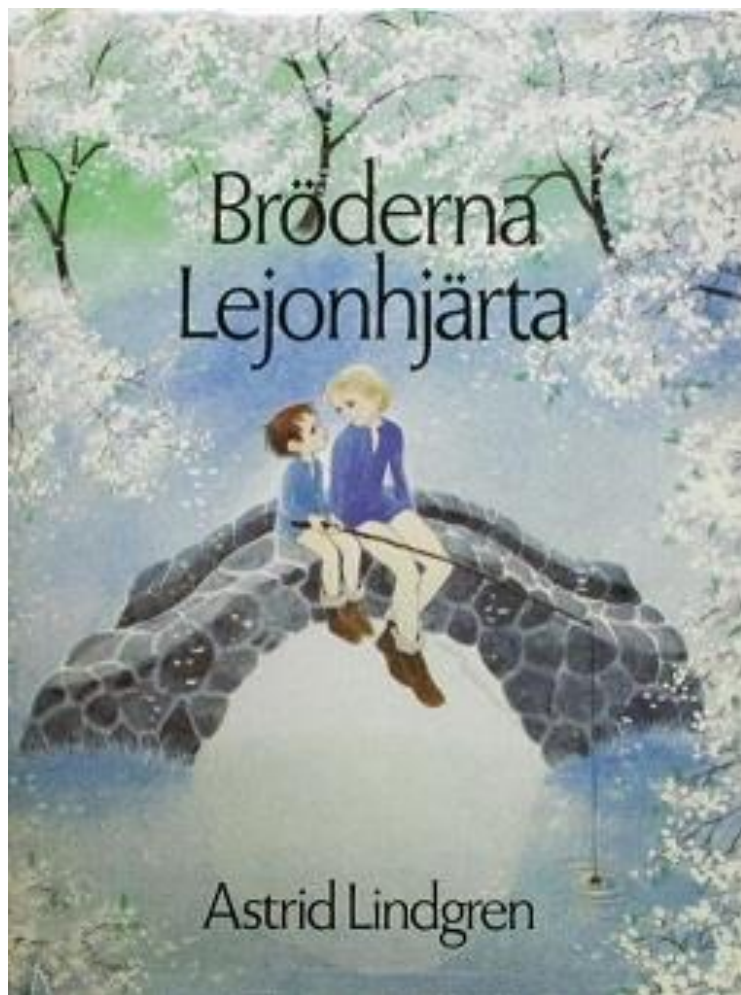
Me võime piktogramme disainides kasutada disainmõtlemise põhimõtteid –

LOE PIKTOGRAMME:

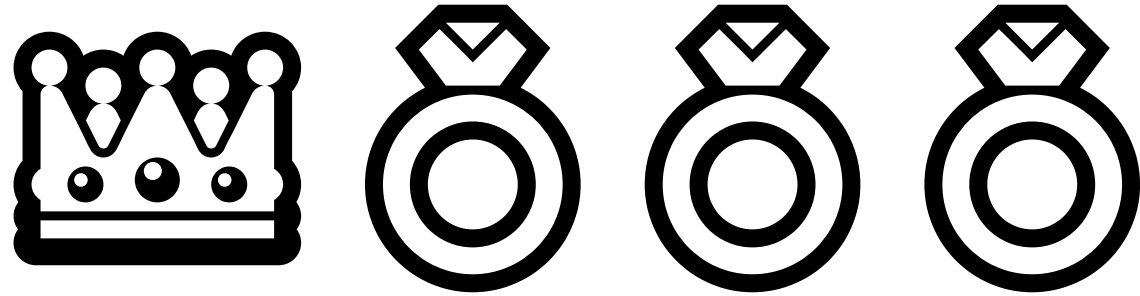
KAS ARVAD ÄRA RAAMATUTE PEALKIRJAD?

Vennad lõvisüdamed

(Rootsi keeles Bröderna Lejonhjärta) on laste seiklusraamat Astrid Lindgreni poolt

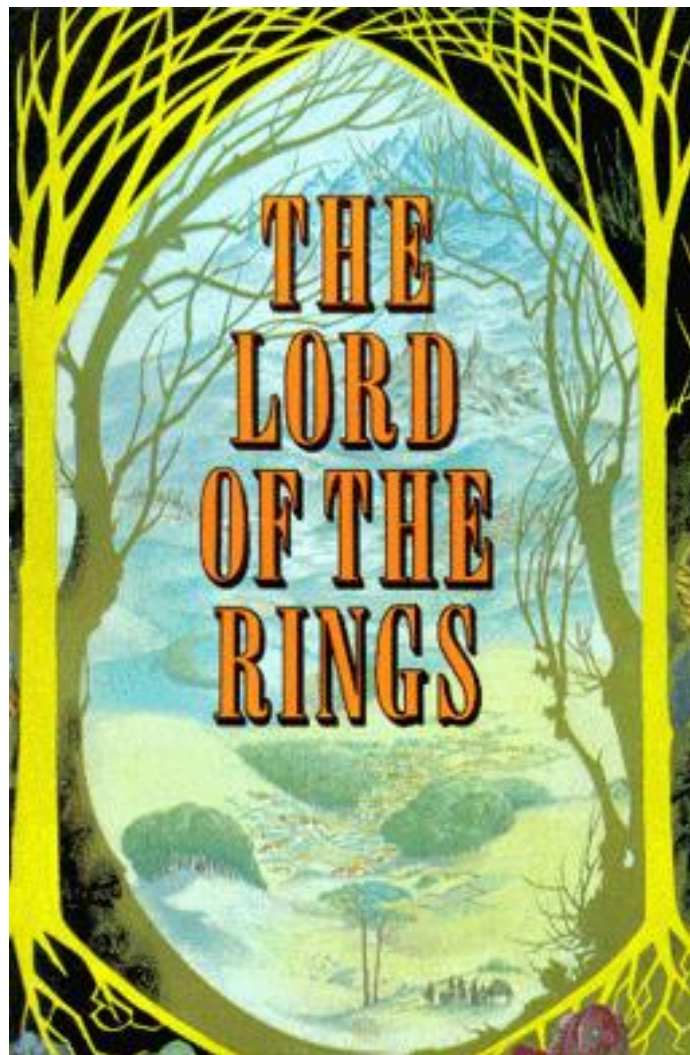

Erasmus+

HIGH 5

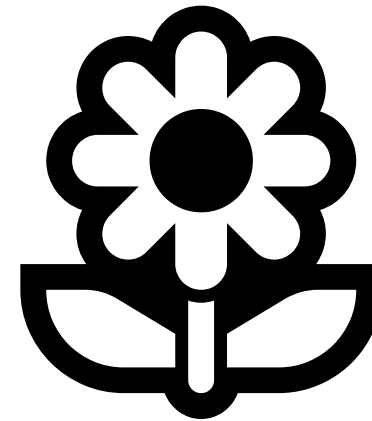
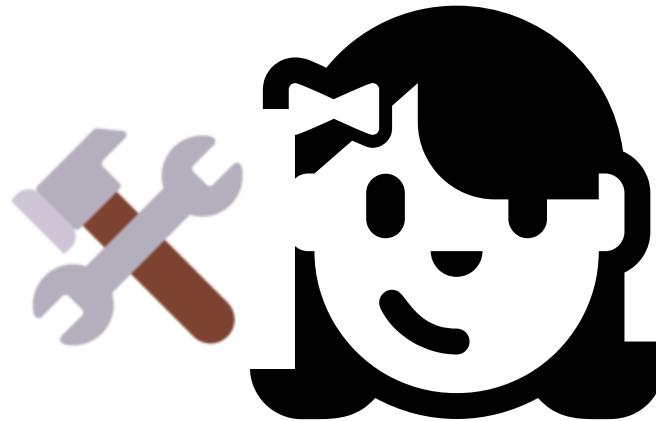
Sõrmuste isand

Sõrmuste isand on eepiline fantaasianovell inglise autori J. R. R. Tolkieni poolt

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Meister ja Margarita

(Vene keeles Мастер и Маргарита) on vene kirjaniku Mikhail Bulgakovi novell, kirjutatud Nõukogude liidus aastate 1928 ja 1940 vahel.

NÜÜD ON SINU KORD

PROOVI PIKTOGRAMMIDE ABIL KIRJELDADA OMA
LEMMIKFILMI VÕI -RAAMATUT!

PILTIDE ALLIKAD

- [1] [Jessie Kratz](#) (2019) Pictographs, Petroglyphs, “Rock Art,” What is the difference? In: [Uncategorized](#) [Online, 03.01.2023]
- [2] FreePik: <https://www.freepik.com/free-photos-vectors/pictogram> [Online, 03.01.2023]
- [3] Lily Travis (2018) The Difference Between Road Signs Around The World. In: <https://www.frontsigns.com/blog/the-difference-of-world-traffic-signs/> [Online, 03.01.2023]
- [4] IKEA.BG (2021) <https://bg.manuals.plus/ikea/ikea-boja-installation-manual#axzz7pJrk4oXq> [Online, 03.01.2023]
- Steps to Design Thinking in Practice (2020) In: <https://www.innovationtraining.org/steps-to-design-thinking/> [Online, 03.01.2023]

Tänan kuulamast!

This project has been co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

This publication reflects the views only of the author, the National Agency and European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PUBLICATION FREE OF CHARGE

